

KOLENDAR

(Vestnik)

== XXI. ==

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1907.



Izdalo in založilo vodstvo.

Cena 1 K 20 v.



V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

1906.

Vsebina.

I.

1. Koledar za leto 1907.
2. Drobnosti o Prešernu.

Divnjek.

Tisti, ki so poznali Prešerna, izumirajo.

3. Kako je Miroslav Vilhar pel o Ljubljani.
4. Nekaj o Andrejčkovem Jožetu.
5. Gregorčičeva labodnica.
6. Smrtni list Gregorčičev.

II.

7. Knezu-višemu škofu dr. Frančišku Sedeju.
8. Luka Svetec, voditelj slovenskega naroda. (S podobo.)
9. Slovencem na tujem.
10. Koliko denarja ima vsa Bosna?
11. Češka narodna obrambna društva.
12. Vestnik družbe sv. Cirila in Metoda XXI.



030024087



IC 33.564

Leto 1907

je navadno in ima 365 dni (med temi 65 nedelj in praznikov);
začne se s torkom in konča s torkom.

Začetek leta 1907.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca.
Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, 1. grudna.

Godovinsko število.

Zlato število	8	Rimsko število	5
Epakta ali lunino kazalo XVI		Nedeljska črka	F
Solnčni krog	12	Letni vladar: Merkur.	

Letni časi.

Začetek pomladi 21. sušca.	Začetek jeseni 24. kimalca.
Začetek poletja 22. rožnika.	Začetek zime 23. grudna.

Premakljivi godovi.

Sedemdesetnica 27. prosinca.	Binkošti, 19. vel. travna.
Pepelnica 13. svečana.	Telovo, 30. vel. travna.
Velika noč, 31. sušca.	1. adv. nedelja, 1. grudna.
Vnebohod, 9. vel. travna.	

Od božiča do pepelnice je 7 tednov.

Znamenja za lunine premene.

Mlaj ☾	Ščep ali polna luna . . . ☽
Prvi krajec ☾	Zadnji krajec ☾

Solnčni in lunini mraki leta 1907.

Leta 1907 mrkne solnce dvakrat in luna dvakrat;
po naših krajih bo deloma videti samo drugi lunin mrak.

1.) Solnce mrkne popolnoma dne 14. prosinca.
Začetek ob 4. uri 50 min. zjut., konec ob 9. uri 16 min. predpld.

2.) Luna mrkne deloma dne 29. prosinca. Začetek
ob 1. uri 4 min. popoldne, konec ob 4. uri 7 min. popoldne.

3.) Solnce mrkne obročasto dne 10. mal. srpana.
Začetek ob 1. uri 32 min. popoldne, konec ob 7. uri 12 min. zveč.

4.) Luna mrkne deloma dne 25. mal. srpana. Za-
četek ob 4. uri 1 min. zjutraj, konec ob 6. uri 38 min. zjutraj.

Cerkveni prepovedani časi.

Ženitve so prepovedane od 1. adventne nedelje do raz-
glašenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v glediščih in javni plesi so prepovedani: na veliki
četrtak, veliki petek, veliko soboto, o Telovem in božični dan.
— Druge veselice, n. pr. koncerti, besede, godbe i. dr. so prepo-
vedane: zadnje tri dni velikega tedna in dne 24. grudna.



PROSINEC ★ JANUARIJ



Hrv.-srbsko: Siečanj.

Češko: Leden. 31 dni.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

Bolgarsko: Януарий.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Tor.	Novo leto. Obrez. Gosp.	
2 Sred.	Makarij, op.; Martinijan	
3 Čet.	Genovefa, dev.; Anter, pap.	
4 Pet.	Tit, šk.; Izabela, kraljica.	
5 Sob.	Telesfor, p. m.; Simeon	
Ko je bil Jezus rojen. Mat. 2, 1—13.		
6 Ned.	Sv. trije kralji ali razgl. Gosp.	
7 Pon.	Valentin, šk.; Lucijan, m. ☾	
8 Tor.	Severin, op.; Bogoljub, m.	
9 Sred.	Julijan in Bazilisa, muč.	
10 Čet.	Pavel I., pap.; Agaton, pap.	
11 Pet.	Higin, p. m.; Božidar, op.	
12 Sob.	Arkadij, muč.; Ernest, šk.	
12letni Jezus v templju. Luk. 2.		
13 Ned.	1. po razgl. Gosp. Veronika	
14 Pon.	Hilarij, šk.; Feliks iz Nole ☿	
15 Tor.	Pavel, pušč.; Marcel, op.	
16 Sred.	Marcel, p.; Ticijan, šk.	
17 Čet.	Anton, pušč.; Sulpicij, šk.	
18 Pet.	Sv. Petra stol v Rimu.	
19 Sob.	Kanut, kr.; Marij in Marta, m.	
O ženitnini v Kani Gal. Ivan 2.		
20 Ned.	2. po razgl. Gosp. Fab. i. Seb.	
21 Pon.	Agneza, dev. muč. ☽	
22 Tor.	Vincencij, m.; Anastazij, m.	
23 Sred.	Zaroka Marije Dev.	
24 Čet.	Timotej, šk.; Babila, m.	
25 Pet.	Izpreobrnitev Pavla, ap.	
26 Sob.	Polikarp, šk.; Pavla, vd.	
O delalcih v vinogradu. Mat. 20, 1-16.		
27 Ned.	1. predp. Ivan Zlatoust	
28 Pon.	Julijan, šk.; Marjeta, dev.	
29 Tor.	Frančišek Salezij, šk. ☿	
30 Sred.	Martina, dev.; Ivan mil., šk.	
31 Čet.	Peter Nol., sp.; Marcela, vd.	

Dan vzraste za 59 min.

Dan je dolg 8 ur 35 min. do 9 ur 34 min.



SVEČAN ★ FEBRUARIJ



Hrv.-srbsko: Veljača.

Češko: Unor. 28 dni.

Luž.-srb.: Maly rózka.

Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

Bolgarsko: Февруариј.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pet.	Ignacij, šk.; Efrem, uč.	
2 Sob.	Svečnica. Darovanje Gosp.	
Prilika o sejalcu in semenu. Luk. 8.		
3 Ned.	2. predp. Blazij, šk.; Oskar	
4 Pon.	Andrej Kor., šk.; Veronika, d.	
5 Tor.	Agata, d.; Japonski muč.	
6 Sred.	Doroteja, d. m.; Tit, šk.	
7 Čet.	Romuald, op.; Rihard, kr.	
8 Pet.	Ivan Mat., sp.; Juvencij, šk.	
9 Sob.	Ciril Al., šk.; Apolonija.	
Jezus ozdravil slepca Luk. 18.		
10 Ned.	3. predp. Sholastika, d.	
11 Pon.	Adolf, šk.; Deziderij (Željko)	
12 Tor.	Pust. Evlalija, d. m.	
13 Sred.	† Pepelnica. Katarina, d.	
14 Čet.	Valentin (Zdravko) m.; Zojil.	
15 Pet.	Favstin in Jovita, muč.	
16 Sob.	Julijana, d. m.; Onezim.	
Hudobni duh izkuša Jezusa. Mat. 4.		
17 Ned.	1. postna. Donat in tov., m.	
18 Pon.	Simeon, šk.; Flavijan, šk.	
19 Tor.	Julijan, sp.; Konrad; Viktor	
20 Sred.	† Kvatre. Eleverij, šk. m.	
21 Čet.	Maksimilijan, šk.; Eleonora.	
22 Pet.	† Kvatre. Stol sv. Petra v Ant.	
23 Sob.	† Kvatre. Peter Damijan, šk.	
Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17.		
24 Ned.	2. postna (kvat.) Matija, ap.	
25 Pon.	Valburga, op.; Viktorin, m.	
26 Tor.	Marjeta Kort.; Porfirij, šk.	
27 Sred.	Leander, šk.; Baldomir, šk.	
28 Čet.	Roman, op.; Rajko	

Dan vzraste za 1 uro 21 min.

Dan je dolg 9 ur 36 min. do 10 ur 57 min.



SUŠEC * MARCIJ



Hrv.-srbsko: Ožujak.

Češko: Březen. 31 dni.

Luž.-srb.: Nalětnik.

Poljsko: Marzec.

Rusko: Мартъ.

Bolgarsko: Мартъ.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beležke.
1 Pet.	Albin, šk.; Hadrijan, muč.	
2 Sob.	Simplicij, pap.; Blaženi Karel	
Jez. izgnal hud. duha iz mutca. Luk. 11.		
3 Ned.	3. postna Kunigunda, ces.	
4 Pon.	Kazimir, sp.; Lucij, I. pap.	
5 Tor.	Agape s tov.: Friderik.	
6 Sred.	Sredpost. Fridolin, op.	
7 Čet.	Tomo Akv., c. uč.	
8 Pet.	Ivan od Boga, sp.; Filemon	
9 Sob.	Frančiška R., vd.; Gregorij	
Jezus nasitil 5000 mož. Ivan 6.		
10 Ned.	4. postna (sredp.) 40 muč.	
11 Pon.	Heraklij, muč.; Cozim, muč.	
12 Tor.	Gregorij I., pap.; Teofanez	
13 Sred.	Rozina, vd.; Evfrazija d.	
14 Čet.	Matilda, kr.; Pavlina	
15 Pet.	Longin, m.; Klement, sp.	
16 Sob.	Hilarij in Tacijan, m.	
Judje hote Jez. kamenjati. Ivan 8.		
17 Ned.	5 postna (tiha) Patricij, šk.	
18 Pon.	Ciril Jeruz., šk.; Edvard	
19 Tor.	Josip, ž. D. M.	
20 Sred.	Feliks in tov., m.; Evgenij, m.	
21 Čet.	Benedikt, op.; Serapijon, m.	
22 Pet.	Mar. D. 7 žal.; Benvenut	
23 Sob.	Viktorijan, m.; Nikolaj F., m.	
Jez. prihod v Jeruzalem. Mat. 21.		
24 Ned.	6. postna. (cvetna) Gabrijel	
25 Pon.	Oznanjenje Mariji Devici.	
26 Tor.	Emanuel, m.; Dizma, des. raz.	
27 Sred.	Rupert, šk.; Ivan D., sp.	
28 Čet.	+ Vel. čet. Ivan Kap., sp.	
29 Pet.	+ Vel. pet. Cyril, šk.	
30 Sob.	+ Vel. sob. Angela F., vd.	
Jezus vstal od smrti. Mark. 16.		
31 Ned.	Velika noč. Vstaj. Gosp.	

Dan vzraste za 1 uro 40 min.

Dan je dolg 11 ur 0 min. do 12 ur 40 min.

MALI TRAVEN ★ APRILJ

Hrv.-srbsko: Travanj.

Češko: Duben. 30 dni.

Luž.-srb.: Jutrownik.

Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

Bolgarsko: Април.

Dnev	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Pon.	Velikn. pond. Hugon, šk.	
2 Tor.	Franč. Pavl.; Marija Eg.	
3 Sred.	Abundij, šk.; Rihard, šk.	
4 Čet.	Izidor, šk.; Rozamila, d.	
5 Pet.	Vincencij Fer., sp.; Irena, ♀	
6 Sob.	Sikst, p.; Celestin, pap.	
Jez. se prikazal pri zap. vratih. Ivan 20.		
7 Ned.	1. povelik. (bela). Herman	
8 Pon.	Albert, šk.; Dionizij, šk.	
9 Tor.	Marija Kleofa; Demeter, m.	
10 Sred.	Ecehijel, pr.; Mehtilda, d.	
11 Čet.	Leon I. Vel., p.; Betina, d.	
12 Pet.	Zenon, šk., m.; Saba, m. ♂	
13 Sob.	Hermenegild, m.; Ida, d.	
Jezus, dobri pastir. Iv. 10, 11-16.		
14 Ned.	2. povelik. Justin m.	
15 Pon.	Helena, kr.; Anastazija, d.	
16 Tor.	Turibij, šk.; Kalist, m.	
17 Sred.	Anicet, p. m.; Rudolf, m.	
18 Čet.	Apolonarij, m.; Elefterij, šk.	
19 Pet.	Leon IX., p.; Ema, vd.	
20 Sob.	Marcelin, šk.; Agneza, d. ♀	
Jez. napovedal svoj odhod. Ivan 16.		
21 Ned.	3. povelik. Varstvo sv. Jos.	
22 Pon.	Soter in Kaj, pap., m.	
23 Tor.	Adalbert (Vojteh), šk.; Viljem	
24 Sred.	Jurij, m.; Fidelis, m.	
25 Čet.	Marko, evang.; Eremin, m.	
26 Pet.	Klet, pap.; Marcelin, pap.	
27 Sob.	Peregrin, duh.; Anastazij, p.	
Jezus obljubil sv. Duha. Ivan 16.		
28 Ned.	4. povelik. Pavel; Vital ♂	
29 Pon.	Peter, m.; Robert; Antonija	
30 Tor.	Katarina Sij., d.; Marijan, m.	

Dan vzraste za 1 uro 32 min.

Dan je dolg 12 ur 43 min. do 14 ur 15 min.

* VELIKI TRAVEN ★ MAJNIK *

Hrv.-srbsko: Svibanj.

Češko: Květen. ☞ 31 dni. ☜

Luž.-srb.: Różovnik.

Poljsko: Maj.

Rusko: Ма́й.

Bolgarsko: Ма́й.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Šred. Filip in Jakob, ap.; Žiga. 2 Čet. Atanazij, šk.; Sekund, m. 3 Pet. Najdba sv. križa; Mavra, m. 4 Sob. Florijan (Cvetko), m. ☾	Jezus uči o molitvi. Ivan 16.	
5 Ned. 5. povelik. Pij V., p.; Irenej 6 Pon. Ivan Ev. pred lat. vr. 7 Tor. Stanislav, šk.; Gizela 8 Šred. Prikazen sv. Mih., v. a. } Križ. 9 Čet. Vnebohod Kristov. Gregorij } teden. 10 Pet. Antonin, šk.; Izidor, km. 11 Sob. Mamert, šk.; Gandolf, op.	Jez. govori o pričanju sv. Duha. Iv. 15.	
12 Ned. 6. povelik. Pankracij, m. ☿ 13 Pon. Servacij, šk.; Glicerija, d. 14 Tor. Bonifacij, šk. 15 Šred. Zofija, m.; Hilarij, op. 16 Čet. Ivan Nep., muč.; Ubald, šk. 17 Pet. Paškal, sp.; Maksima, dev. 18 Sob. † Feliks, sp.; Venancij, m.	Jezus gov. o sv. Duhu in ljub. Iv. 14.	
19 Ned. Binkošti. Celestin, p. 20 Pon. Binkoštni pond. Bernard. ☽ 21 Tor. Valens, m.; Feliks, sp. 22 Šred. † Kvatre. Helena, d.; Julija. 23 Čet. Deziderij, šk.; Andrej B., sp. 24 Pet. † Kvatre. Marija D., p. kr. 25 Sob. † Kvatre. Gregorij VII., p.	Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.	
26 Ned. 1. pobink. Sv. Trojica. 27 Pon. Magdalena Pac., d.; Ivan. ☿ 28 Tor. Avguštin, šk.; Viljem, op. 29 Šred. Maksim, šk.; Teodozija. 30 Čet. Sv. Rešnje Telo. Ferdinand. 31 Pet. Feliks I., pap.		

Dan vzraste za 1 uro 12 min.

Dan je dolg 14 ur 16 min. do 15 ur 30 min.



Hrv.-srbsko: Lipanj.

Češko: Červen. 30 dni.

Luž.-srb: Smažnik.

Poljsko: Czerwiec.

Rusko: Июнь.

Bolgarsko: Юни.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Sob.	Juvencij, m.; Gracijan, m. Prilika o veliki večerji. Luk. 14.	
2 Ned.	2. pobink. Marcelin, m.	
3 Pon.	Klotilda, kr.; Oliva, d.	
4 Tor.	Frančišek Kar, sp.	
5 Sred.	Bonifacij, šk.; Valerija.	
6 Čet.	Norbert, šk.	
7 Pet.	Srce Jezusovo. Robert, op.	
8 Sob.	Medard, šk.; Maksim, šk.	
O izgubljeni ovci. Luk. 15.		
9 Ned.	3. pobink. Prim. in Felic.	
10 Pon.	Majeta, kr.; Mavrin, m.	
11 Tor.	Barnaba, ap.; Marcijan, m.	
12 Sred.	Ivan F., sp.; Flora, d.	
13 Čet.	Anton Pad., sp.	
14 Pet.	Bazilij, šk.; Elizej, pr.	
15 Sob.	Vid, Modest in Kresc. m.	
O velikem ribjem lovu. Luk. 5, 1-11.		
16 Ned.	4. pobink. Franc R., sp.	
17 Pon.	Adolf, šk.; Lavra, nuna.	
18 Tor.	Feliks in Fortunat, m.	
19 Sred.	Julijana Falk, d.	
20 Čet.	Silverij, p.; Florentina, d.	
21 Pet.	Alojzij (Vekoslav), sp.	
22 Sob.	Ahacij, m.; Pavlin, šk.	
O farizejski pravičnosti. Mat. 5.		
23 Ned.	5. pobink. Eberhard, šk.	
24 Pon.	Ivan Krstnik. Kres.	
25 Tor.	Viljem, op.; Prosper, šk.	
26 Sred.	Ivan in Pavel, m.; Rudolf, š.	
27 Čet.	Vigilij, šk.; Ladislav, kr.	
28 Pet.	† Leon II., p.; Irenej, sp.	
29 Sob.	Peter in Pavel, ap.	
Jezus nasitil 4000 mož. Mark. 8.		
30 Ned.	6. pobink. Sp. sv. Pavla.	

Dan vzraste do dne 22. za 18 min. in se zopet skrči do konca meseca za 3 min.

Dan je dolg 15 ur 30 min. do 15 ur 45 min.



MALI SRPAN ★ JULIJ



Hrv.-srbsko: Srpanj.

Češko: Červenec. 31 dni.

Luž.-srb.: Pražnik.

Poljsko: Lipiec.

Rusko: Июль.

Bolgarsko: Юли.

Dnevi		Godovi in nedeljski evangeliji		Beleške.
1	Pon.	Teobald, puš.; Julij.		
2	Tor.	Obisk. M. D.	☾	
3	Sred.	Helijodor, šk.		
4	Čet.	Urh, šk.; Berta, dev.		
5	Pet.	Ciril in Metod, slov. ap.		
6	Sob.	Izaija, pror.; Dominika, m.		
O lažnjivih prorokih. Mat. 7.				
7	Ned.	7. pobink. Benedikt IX., p.		
8	Pon.	Elizabeta, kr.; Kilijan, šk.		
9	Tor.	Anatolija, d.; Veronika J., d.		
10	Sred.	Amalija, d.; Felicita, d.	☿	
11	Čet.	Pij I., pap.; Peter F., sp.		
12	Pet.	Mohor in Fortunat, muč.		
13	Sob.	Marjeta, d. m.; Evgenij.		
O krivičnem hišniku. Luk. 16.				
14	Ned.	8. pobink. Bonaventura, šk.		
15	Pon.	Henrik I, ces.; Vladimir, kr.		
16	Tor.	Dev. Marija Karmelska.		
17	Sred.	Aleksij, sp.; Generoz, m.		
18	Čet.	Kamil L., sp.; Miroslav. ☽		
19	Pet.	Vincencij P., sp.; Makrina.		
20	Sob.	Marjeta, d. m.; Elija, pr.		
Jezus se joka nad Jeruz. Luk. 19.				
21	Ned.	9. pobink. Danijel, pr.; Olga		
22	Pon.	Marija Magd., sp.		
23	Tor.	Apolinarij, šk.; Liborij, šk.		
24	Sred.	Kristina, d. m.; Roman, m.		
25	Čet.	Jakob, ap.; Krištof, m.	♊	
26	Pet.	Ana, mati M. D.		
27	Sob.	Pantaleon, m.; Natalija, m.		
O farizeju in cestninarju. Luk. 18.				
28	Ned.	10. pobink. Inocencij, p.		
29	Pon.	Marta, d.; Beatrika, d.		
30	Tor.	Abdon in Senen; Julita, m.		
31	Sred.	Ignacij (Ognjeslav) Loj., sp.		

Dan se skrči za 51 min.

Dan je dolg 15 ur 44 min. do 14 ur 53 min.

VELIKI SRPAN ★ AVGUST

Hrv.srbsko: Kolovoz.

Češko: Srpen.

Luž.-srb.: Žnjenec.

☾ 31 dni ☽

Poljsko: Sierpień.

Rusko: Августъ.

Bolgarsko: Августъ.

Dnevi		Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1	Čet.	Vezi sv. Petra, a.; Makab. ☾	
2	Pet.	Porcijunkula. Alfonz L., š.u.	
3	Sob.	Najdba sv. Štef.; Lidija, vd.	
Jezus ozdravil gluhton. Mark. 7.			
4	Ned.	11. pobink. Dominik, sp.	
5	Pon.	Marija Dev. Snežna; Ožbolt.	
6	Tor.	Izpreobraženje Gosp.	
7	Sred.	Kajetan, sp.; Donat, šk. m.	
8	Cet.	Cirijak, Larg, Smaragd, m.	
9	Pet.	Roman, m.; Emigdig, šk. ☿	
10	Sob.	Lavrencij, muč.; Hugon, šk	
O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.			
11	Ned.	12. pobink. Tiburcij, m.	
12	Pon.	Klara, d.; Hilarija, m.	
13	Tor.	Hipolit in Kasijan, m.	
14	Sred.	† Evzebij, sp.; Anastazija, d.	
15	Čet.	Vel. gsp. Vnebovz. M. D.	
16	Pet.	Rok, sp.; Hijacint, duh. ☽	
17	Sob.	Liberat, m.; Sibila, d.	
Jezus ozdravil deset gob. Luk. 17.			
18	Ned.	13. pobink. Joahim, oč. M. D.	
19	Pon.	Ludovik Tol., šk.; Julij, m.	
20	Tor.	Bernard, op.; Štefan, kr.	
21	Sred.	Ivana Frančiška, vd.; Adolf.	
22	Čet.	Timotej, muč.; Hipolit, šk.	
23	Pet.	Filip B., sp.; Bogovoljka. ☿	
24	Sob.	Jernej, ap.; Ptolomej, šk.	
O božji previdnosti. Mat. 6, 24-33.			
25	Ned.	14. pobink. Srce Marijino.	
26	Pon.	Ceferin I., p.; Samuel, m.	
27	Tor.	Josip K., sp.; Natalija.	
28	Sred.	Avguštin, šk.; Hermet, m.	
29	Čet.	Obglavljenje Ivana Krst.	
30	Pet.	Roza Lim., d.; Feliks, m. ☾	
31	Sob.	Rajko Non.; Izabela, dev.	

Dan se skrči za 1 uro 27 min.

Dan je dolg 14 ur 50 min. do 13 ur 23 min.



Hrv.-srbsko: Rujan.

Češko: Září. 30 dni.

Luž.-srb.: Požnjeńć.

Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь.

Bolgarsko: Септември.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji
Jez. obudil mlad. v Najmu. Luk. 7, 11-16.	
1 Ned.	15. pobink. Angeljska
2 Pon.	Štefan, kr.; Antonin, m.
3 Tor.	Tekla, Doroteja, d. m.
4 Sred.	Rozalija, dev.; Ida, kr.
5 Čet.	Lovro Just, šk.; Viktorin, š.
6 Pet.	Hermogen, m.; Pelagij, m.
7 Sob.	Bronislava, n.; Regina. ☿
Jez. ozdravil vodeničnega. Luk. 14.	
8 Ned.	16. pobink. Mala g. R. M. D.
9 Pon.	Korbinijan, šk.; Gorgonij, m.
10 Tor.	Nikolaj Tol, sp.; Pulherija.
11 Sred.	Prot in Hijacint, muč.
12 Čet.	Macedonij, šk.; Gvidon, sp.
13 Pet.	Virgilij, m.; Ljubivoj, šk.
14 Sob.	Povikšanje sv. križa.
O največji zapovedi. Mat. 22.	
15 Ned.	17. pobink. Ime Marijino. ☿
16 Pon.	Ljudmila, muč.
17 Tor.	Lambert, šk. m.; Hildeg. op.
18 Sred.	† Kvatre. Josip Kup., sp.
19 Čet.	Januarij, šk. m.; Arnulf.
20 Pet.	† Kvatre. Evstahij, m.
21 Sob.	† Kvatre. Matej, ap. ☿
Jez. ozdravil mrtvoudnega. Mat. 9.	
22 Ned.	18. pobink. 7 žalosti M. D.
23 Pon.	Tekla, d. m.; Lin, pap.
24 Tor.	M. D. reš. ujet.; Rupert, šk.
25 Sred.	Kleofa, sp.; Firmin, šk.
26 Čet.	Justina, d. m.; Ciprijan, m.
27 Pet.	Kozma in Damijan, m.
28 Sob.	Venčeslav, kr.; Salomon.
Prilika o kralj. ženitnini. Mat. 22.	
29 Ned.	19. pobink. Mihael, v. a. ☿
30 Pon.	Jeronim, c. uč.; Honbrij, šk.

Beležke.

Dan se skrči za 1 uro 34 min.
 Dan je dolg 13 ur 20 min. do 11 ur 46 min.



Hrv.-srbsko: Listopad.

Česko: Říjen 31 dni.

Luž.-srb.: Winowc.

Poljsko: Październik.

Rusko: Октябрь.

Bolgarsko: Октомври.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1 Tor.	Remigij, šk.; Areta, m.	
2 Sred.	Leodegar, šk.; Teofil, sp.	
3 Čet.	Kandid, muč.; Evald, muč.	
4 Pet.	Frančišek Ser., sp.	
5 Sob.	Placid in tov., muč.	
Jezus ozdravil kraljičevega sina. Iv. 4.		
6 Ned.	20. pobink. Rožnovenska.	
7 Pon.	Justina, d.; Marko, grof. ☿	
8 Tor.	Brigita, vd.; Simeon, sp.	
9 Sred.	Dionizij, šk. m.; Abraham.	
10 Čet.	Frančišek Borg, sp.	
11 Pet.	Nikazij, šk; Firmin, šk.	
12 Sob.	Maksimilijan, šk. m.; Serafin	
Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.		
13 Ned.	21. pobink. Edvard, kr.	
14 Pon.	Kalist, pap.; Domicijan. ☿	
15 Tor.	Terezija, d.; Brunon, šk.	
16 Sred.	Gal, op.; Maksima, dev.	
17 Čet.	Hedvika, kr.; Viktor, šk.	
18 Pet.	Luka, ev.; Just, muč.	
19 Sob.	Peter Alk., sp.; Etbin, op.	
Dajte cesarju, kar je ces. Mat. 22.		
20 Ned.	22. pobink. Posveč. cerkv!	
21 Pon.	Ursula, d.; Hilarijon, op. ☿	
22 Tor.	Kordula, d. m.	
23 Sred.	Severin, šk.; Peter Pask. sp.	
24 Čet.	Rafael, vel. ang.; Kristina.	
25 Pet.	Krizant in Krišpin, m.	
26 Sob.	Evarist, p. m.; Lucija.	
Jezus obudil Jajrovo hčer Mat. 9.		
27 Ned.	23. pobink. Frum.; Sab.	
28 Pon.	Simon in Juda, ap.	
29 Tor.	Narcis, šk.; Hijacint, m. ☾	
30 Sred.	Klavdij, m.; Marcel, m.	
31 Čet.	† Volbenk, šk.; Lucila, d.	

Dan se skrči za 1 uro 35 min.

Dan je dolg 11 ur 42 min. do 10 ur 7 min.

LISTOPAD * NOVEMBER

Hrv.-srbsko: Studeni.

Češko: Listopad. 30 dni.

Luž.-srb.: Nazymnik.

Poljsko:: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

Bolgarsko Ноември.

Dnevi		Godovi in nedeljski evangeliji	Beleške.
1	Pet.	Vsi svetniki.	
2	Sob.	Spomin vernih duš; Just, m.	
Jezus pom. vihar na morju. Mat. 8.			
3	Ned.	24. pobink. Viktorin, šk.	
4	Pon.	Karol Bor., šk.; Modesta, d.	
5	Tor.	Caharija, oče Iv. Krst. ☿	
6	Sred.	Lenart, op.; Sever, šk. m.	
7	Čet.	Prosdocim, šk.; Engelbert, šk.	
8	Pet.	Bogomir, šk.; Deodat, muč.	
9	Sob.	Božidar, m.; Orest, muč.	
O pšenici in ljuliki. Mat. 13.			
10	Ned.	25. pobink. Andrej Av., sp.	
11	Pon.	Martin, šk.; Mena, m.	
12	Tor.	Martin, p. m.; Livin. ☿	
13	Sred.	Stanislav K., sp.; Didak, sp.	
14	Čet.	Jozafat Kunč., šk. m.	
15	Pet.	Leopold, vojv.; Jedert, d.	
16	Sob.	Edmund, šk.; Otmar, op.	
O gorčičnem semenu. Mat. 13.			
17	Ned.	26 pobink. Varstvo D. M.	
18	Pon.	Odon, op.; Evgen, sp.	
19	Tor.	Elizabeta, kr.	
20	Sred.	Feliks Val., sp. ☿	
21	Čet.	Darovanje Marije Device.	
22	Pet.	Cecilija, dev. m.; Maver, m.	
23	Sob.	Klemen, p. m.; Felicita, m.	
O razdejanju Jeruz. in o sodbi Mat. 24			
24	Ned.	27. pobink. Ivan križev, sp.	
25	Pon.	Katarina, d. m.; Jukunda, m.	
26	Tor.	Konrad, šk.; Silvester, op.	
27	Sred.	Virgil, šk.; Valerijan, šk.	
28	Čet.	Jakob iz M.; Eberhard. ☾	
29	Pet.	Saturnin, muč.; Filomen, m.	
30	Sob.	Andrej, ap; Justina, d.	

Dan se skrči za 1 uro 11 min.

Dan je dolg 10 ur 4 min. do 8 ur 53 min.



Hrv.-srbsko: Prosinac.

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec. 31 dni.

Rusko: Декабрь.

Luž.-srb: Hodownik.

Bolgarsko: Декемврий.

Dnevi		Godovi in nedeljski evangeliji		Beleške.
O poslednji sodbi. Luk. 21.				
1	Ned.	1. adventna. Eligij, šk.		
2	Pon.	Bibijana, m ; Pavlina.		
3	Tor.	Franč. Ks, sp.; Lucij, šk.		
4	Sred.	Barbara, d. m ; Peter Zl., sp.		
5	Čet.	Saba, op ; Krispin, muč. ☿		
6	Pet.	Nikolaj, šk ; Apolinar, m.		
7	Sob.	† Ambrozij, šk ; Agaton, m.		
Ivan Krstnik v ječi. Mat. 11.				
8	Ned.	2. adventna. Brzm. sp. M. D.		
9	Pon.	Peter For., šk.; Valerija, d.		
10	Tor.	Loret. M. B.; Melhijad, p. m.		
11	Sred.	Damaz, p.; Trazon, op.		
12	Čet.	Sinezij, m.; Maksencij. ☿		
13	Pet.	Lucija, dev. m.; Otilija, dev.		
14	Sob.	Spiridijon, šk.; Nikazij, šk.		
Ivan Krst. pričuje o Kristu. Iv. 1.				
15	Ned.	3. adventna. Jernej; Krist.		
16	Pon.	Evzebij, šk. m.; Albina.		
17	Tor.	Lazar, šk.; Berta.		
18	Sred.	† Kvatre. Gracijan, šk.		
19	Čet.	Nemezij, m.; Favsta. ☿		
20	Pet.	† Kvatre. Liberat, m.		
21	Sob.	† Kvatre. Tomo, ap.		
Ivan Krst. poklican v prorok. Luk. 3.				
22	Ned.	4. adventna. Dem. in Hon.		
23	Pon.	Viktorija, d.; Dagobert, kr.		
24	Tor.	Adam in Eva; Irmina, d.		
25	Sred.	Božič. Rojstvo Gosp.		
26	Čet.	Stefan, m.; Arhelaj, šk.		
27	Pet.	Ivan Evang.; Fabijola.		
28	Sob.	Nedolžni otročiči; Kastor. ☾		
Simeon in Ana v templju. Luk. 2.				
29	Ned.	Ned. pr. nov. letom. Tom.		
30	Pon.	David, kr.; Nicefor, m.		
31	Tor.	Silvester, pap.; Pavlina, m.		

Dan se skrči do dne 23. za 19 minut in zopet vzraste do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 8 ur 50 min. do 8 ur 35 min.

Vladarji Slovanom.

- Avstroogrskim: **Fran Josip I.**, roj. dne 18. vel. srpana 1830, poročen dne 24. mal. travna 1854 z Elizabeto, umrlo dne 10. kimalca 1898. Prestolonaslednik: Fran Ferdinand, roj. dne 18. grudna 1863.
- Ruskim: **Nikolaj II.**, roj. dne 18. velikega travna 1868, zavladal dne 1. listopada 1894, poročen dne 26. listopada 1894 z Aleksandro hesensko. Prestolonaslednik: veliki knez Aleksej, roj. dne 12. vel. srpana 1904.
- Bolgarskim: **Ferdinand I.**, roj. 26. svečana 1861, zavladal dne 7. mal. srpana 1887; vdovec; bil poročen z Marijo princ. Bourbon-Parmsko. Sin: Boris, roj. 1. 1894.
- Srbskim: **Peter I.**, roj. 11. mal. srpana 1846, izvoljen za kralja dne 15. rožnika 1903. Prestolonaslednik: Jurij, roj. dne 8. kimalca 1887.
- Črnogorskim: **Nikolaj I.**, roj. 7. vin. 1841, zavladal 14. vel. srpana 1867, oženjen z Mileno Vukotičevo, roj. dne 4. vel. travna 1847. Dedni princ: Danilo, roj. dne 29. rožnika 1871.
- Pruskim: **Viljem II.**, roj. dne 27. prosinca 1859, vladar izza dne 15. rožnika 1888, poročen z Avgusto Viktorijo, roj. dne 22. vinotoka 1858. Prestolonaslednik: Friderik Viljem, roj. dne 6. vel. travna 1882.
- Saksonskim: **Friderik Avgust**, roj. dne 25. vel. travna 1865, zavladal 15. vinotoka 1904.
- Italijanskim: **Viktor Emanuel III.**, roj. dne 11. listopada 1869, vladar izza dne 29. mal. srpana 1900, oženjen z Jeleno črnogorsko, roj. dne 8. prosinca 1873. Prestolonaslednik: Humbert, roj. 16. kimalca 1904.
- Turškim: **Abdul Hamid II.**, roj. dne 22. kimalca 1842, zavladal dne 1. kimalca 1876. Prestolonaslednik Selim, roj. dne 11. prosinca 1870.

Poštna določbe.

1. Določbe za pisemsko pošto.

Navadno pismo v Avstro-Ogrsko, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo ne sme prekoračiti 20 gr (gramov). Na v a d n o pismo v vse avstro-ogrške, bosenske in hercegovinske kraje (izvzemši sandžak Novi Bazar) in vso Nemčijo s Helgolandom, mora imeti tuzemsko znamko za 10 v (vinarjev). — Za lastni kraj, kjer se odda pismo (za »mestna pisma«), je pisemsko-poštna znamka za 6 v, nad 20 gr 12 v.

Pismo n a d 20 gr do vračunši 250 gr v vse avstro-ogrške kraje, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo mora imeti poštno znamko za 20 v.

Pisem n a d 250 gr težkih ne sprejema pisemska pošta. Take odpošiljatve se odpravljajo po vozni pošti. — Le uradna, poštnine prosta dopisovanja sprejema pisemska pošta tudi v domačem prometu do 2½ kg (kilograma); taka pisma, namenjena na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, pa le do 1 kg.

Pisma v inozemstvo. V Nemčijo stanejo pisma do 20 gr 10 v, nad 20 do 250 gr 20 v; v Črno goro za vsakih 15 gr 10 v; v Srbijo za vsakih 15 gr 15 v; v druge države za vsakih 15 gr 25 v.

Pri priporočenih (rekomandiranih) pismih se plača kot priporočilna pristojbina brez razločka teže tako za tu- kakor za inozemstvo poleg navadne pisemske pristojbine še 25 v. Priporočiti se morejo vse pisemsko-poštne pošiljatve.

Povratni listi (retur-recepisi) se pridevajo pismu le na izrečno zahtevanje. Za to plača oddajnik 25 v.

Dopisnice so dovoljene v vsem obsežju svetovno-poštnega društva in stanejo v vse kraje Avstro-Ogrske in vse Nemčije 5 v, v Črno goro 5 v, v Srbijo in druge k svetovno-poštnemu društvu spadajoče dežele 10 v.

Dopisnice s plačanim odgovorom stanejo dvakrat toliko kakor navadne dopisnice; dovoljene niso samo v notranjem prometu Avstro-Ogrske, marveč v vse dežele svetovno-poštnega društva.

Tiskovine. Kakor tiskovine proti znižanim pristojbinam za take pošiljatve se dopuščajo: knjige, mehko in trdo vezane, slike, karte, objave i dr., tiskane, kamenopisane in fotografované. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsegati nikakršnih pisanih prilog ali dostavkov; v notranjem prometu, potem v onem z Nemčijo ne smejo prekoračiti teže 1 kg, v ostalem svetovno-poštnem prometu pa ne teže 2 kg.

Dovoljeno je pri cenilnikih lastnoročno vpisovanje cen in podpisavanje imen; pri korekturnih polah korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; pridevati se sme tudi rokopolis.

Pristojbina za notranji promet Avstro-Ogrske in oni z Bosno in Hercegovino ter z Nemčijo je 3 v do 50 gr; 5 v do 100 gr; 10 v do 350 gr; 20 v do 500 gr; 30 v do 1 kg. V vse ostale dežele svetovno-poštne društva je za vsakih 50 gr 5 v.

Obrazci in poizkušnje blaga. Poizkušnje blaga se morajo v vrečice, zabojčke ali zavoje, ki se dajo odpreti, tako zaviti, da se lahko pregleda vsebina. Imeti ne smejo nobene kupne vrednosti in nobenih drugih pisanih opazk, nego ime ali trdiko odpošiljalčeve, naslov prejemnikov, tovarniško ali trgovsko znamenje, številke, cene, teže in mero blaga, ter koliko ga je na razpolago. Dalje ne smejo poizkušnje blaga presegati 30 cm v dolgosti, 20 cm v širokosti in 10 cm v visokosti, kakor tudi ne teže 350 gr.

Pristojbina v notranjem prometu in v onem z Bosno, Hercegovino in Nemčijo je 10 v do 250 gr, od 250 do 350 gr 20 v. V ostalem svetovno-poštnem prometu 5 v za vsakih 50 gr, najmanj pa 10 v.

Ekspresna pisma morajo imeti jako natančen naslov in opazko »pr. ekspres«. Ekspresna pristojbina znaša v kraju oddajnega poštne urada vedno le 30 v. Ako pa naj se izroči pismo zunaj oddajnega kraja (mestne proge), zaračuni se vročina z 1 K za vsakega $7\frac{1}{2}$ km (kilometra).

Poštno-denarne nakaznice (komad po 2 v) do zneska 1000 K sprejeti mora vsak poštni urad. Pri navadnih (ne brzojavnih) poštne nakaznicah v Avstro-Ogrsko in Liechtenstein se plača za zneske do vračunši 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

V Bosno, Hercegovino, Novi Bazar (samo v Plevlje, Priepolje in Priboj) in v Srbijo je od denarnih nakaznic plačati: do 40 K 20 v, do 100 K 40 v, do 300 K 80 v, do 600 K 1 K 20 v, do 1000 K 2 K.

V Nemčijo, Turčijo (c. kr. poštne urade) in Luksemburg je plačati od poštne nakaznic: do 40 K 20 v, za vsakih nadaljnih 20 K 10 v.

Pristojbina za denarne pošiljatve po nakaznici v druge vnanje države znaša: za vsakih 25 K 25 v, do 100 K; čez 100 do 1000 K od vsakih 50 K 25 v. — Na Angleško, Irsko in Združene države Severne Amerike pa za vsakih 25 K 25 v.

Za denarne pošiljatve po nakaznici izven Avstro-Ogrske so porabiti »mejnarodne poštne nakaznice«, katerih kom. stane 2 v.

Za brzojavne denarne nakaznice se morajo poleg teh pristojbin plačati tudi še posebne za brzojavno odpošiljatev.

Zalepke po 6 v, ozir. one po 10 v se rabijo kakor pisma.

Kdor hoče navadna pisma **nazaj vzeti** iz poštne urada pred odhodom ali po odhodu pošte, naznaniti mora to dotičnemu poštne uradu pismeno ter se obvezati, da bo odgovoren

za vsako škodo, ki bi mogla nastati iz tega, da se pismo nazaj vzame. Prav tako se tudi naslov že odposlanega pisma ali druge pošiljatve lahko izpremeni. Pokazati se mora dotičnemu poštному uradu lastnoročno pisan, popolnoma enako glaseč se naslov, in ako je pismo zapečaćeno, tudi pečat. Pri priporočenih pošiljativah se mora na vsak način pokazati in oddajnemu uradu izročiti prejemni list. Pristojbina za že odposlana pisma je v notranjem prometu 35 v, v dežele svetovno-poštnega društva 50 v. Zgodi se to lahko tudi brzojavnim potom.

II. Določbe za vozno pošto.

Vozna pošta odpošilja: Denarna pisma in zavojčke (pakete) z denarjem; listine z navedeno vrednostjo; zaveznice in dr.; pisma brez vrednosti, ki tehtajo nad 250 gr; vozno blago, naj je vrednost navedena ali ne, do 50 kg; pošiljatve proti poštному povzetju; vrednostna pisma in poštne zavojčke.

Naslov pri voznopoštних pošiljativah mora biti popolnoma jasen; naveden mora biti kraj, dežela, kakor tudi mestni okraj, ulica in hišna številka.

Denarna pisma se morejo oddajati zaprta ali odprta; odprta le do teže 250 gr in v vrednosti od 1000 K naprej. Pri rabi poštнouradnih zavitkov za denarna pisma (komad po 2 v) zadostuje zapečaćenje z dvema pečatom; ako se rabijo pa drugi zavitki, spravljati se morajo denarna pisma v navzkrižne zavitke in zapreti s petimi pečati. — Zavita denarna vsota se mora na naslovu navesti po svojih delih. Pošta jamči pri zaprtih pismih le za izročitev nepokvarjenega pisma, ne za njegovo vsebino.

Vrednostni papirji, dolžna pisma, delnice i dr. se morajo oddati vedno zaprti: navesti se mora njihova vrednost, zapečaćijo naj se s petimi pečati, ako se porabi navzkrižni zavitek.

Vozno - poštne pošiljatve se morajo vsebini primerno zaviti in trdno zapreti, da se ne more priti do vsebine, ako se ne odpró ali poškodujejo zavojčki. Na zaklepe zavoja (šive, špranje, konce vrvice i dr.) pritisniti se morajo pečati v zadostnem številu.

Vsem voznim pošiljativam, ki presegajo 50 gr, pridejati se mora poštна spremnica (komad stane 12 v). Kupon poštne spremnice se sme porabiti za pošiljalčeva priobčila ter ga sme prejemnik odrezati.

Brez navedene vrednosti se morejo vozno-poštne pošiljatve tudi pošiljati v notranjem prometu. V slučaju, ako se izgubi pošiljatev ali pa poškoduje, povrne poštni zavod od dokazane škode za vsak kilogram 4 K.

S poštним povzetjem smejo vozno-poštne pošiljatve do zneska 1000 K pošiljati vsi avstrijsko-ogrski ter bosensko-hercegovinski poštni uradi in do istega zneska tudi v Egipt.

Denarni znesek, katerega ima plačati prejemnik pošiljatve poštenu uradu, navesti mora oddajnik na obeh naslovih (na zavojčku in na spremnici) pod zaznamkom v vrednosti z besedami: »povzetje K . . v«, natančno s števkami in črkami, in sicer pri pošiljativah v inozemstvo tudi v veljavi dotične države.

Spremnica za pošto povzetje je različna od navadne poštne spremnice in stane komad 12. v.

Povračilo za pošto povzetje znaša za Avstrijo, Ogrsko, okupirane dežele, Črno goro in Srbijo po $\frac{1}{2}\%$, to je 1 v od vsakih 2 K, najmanj pa 12 v.

Ekspresne pošiljatve. Tudi vozno-poštne pošiljatve dostavljajo na zahtevanje takoj po njihovem prihodu s posebnim slom naslovníku v stanovanje. Na zavojček kakor tudi na pošto spremnico se mora razvidno zapisati beseda »ekspres« ali »s posebnim slom«. Pristojbina za ekspresno vročitev pri pošiljativah v mestne okraje znaša 50 v v slučajih, v katerih se pošiljatve same vroče, v onih slučajih pa, v katerih se dostavijo samo naznanila (avisi), 30 v. Za pošiljatve v deželne okraje znaša ta pristojbina 1 K na daljavo $7\frac{1}{2}$ km.

Lestvice za pristojbino štempljev ali kolkov.

I. Kolek za menice.

čez	Do	150 K		— K 10 v
150	„	300	„	— „ 20 „
300	„	600	„	— „ 40 „
600	„	900	„	— „ 60 „
900	„	1.200	„	— „ 80 „
1.200	„	1.500	„	1 „ — „
1.500	„	1.800	„	1 „ 20 „
1.800	„	2.100	„	1 „ 40 „
2.100	„	2.400	„	1 „ 60 „
2.400	„	2.700	„	1 „ 80 „
2.700	„	3.000	„	2 „ — „
3.000	„	6.000	„	4 „ — „
6.000	„	9.000	„	6 „ — „
9.000	„	12.000	„	8 „ — „
12.000	„	15.000	„	10 „ — „
15.000	„	18.000	„	12 „ — „
18.000	„	21.000	„	14 „ — „
21.000	„	24.000	„	16 „ — „
24.000	„	27.000	„	18 „ — „

II. Kolek za pisma.

čez	Do	4 K	— K — v
4	40	40	14
40	80	80	26
80	120	120	38
120	200	200	64
200	400	400	26
400	600	600	88
600	800	800	50
800	1.600	1.600	5
1.600	2.400	2.400	7
2.400	3.200	3.200	10
3.200	4.000	4.000	12
4.000	4.800	4.800	15
4.800	6.400	6.400	20
6.400	8.000	8.000	25
8.000	9.600	9.600	30
9.600	11.200	11.200	35
11.200	12.800	12.800	40
12.800	14.400	14.400	45

III. Kolek za pogodbe.

čez	Do	20 K	— K 14 v
20	40	40	26
40	60	60	38
60	100	100	64
100	200	200	26
200	300	300	88
300	400	400	50
400	800	800	5
800	1.200	1.200	7
1.200	1.600	1.600	10
1.600	2.000	2.000	12
2.000	2.400	2.400	15
2.400	3.200	3.200	20
3.200	4.000	4.000	25
4.000	4.800	4.800	30
4.800	5.600	5.600	35
5.600	6.400	6.400	40
6.400	7.200	7.200	45
7.200	8.000	8.000	50



Tabele za obresti.

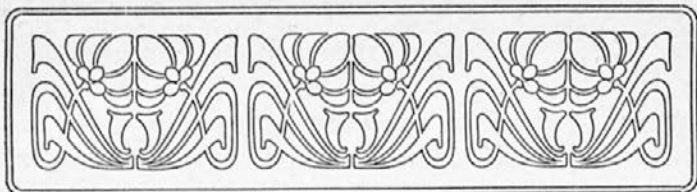
Obresti po 4 od sto					Obresti po 5 od sto					Obresti po 6 od sto				
kapital	za 1 leto	za 1 mesec			kapital	za 1 leto	za 1 mesec			kapital	za 1 leto	za 1 mesec		
K	K	v	K	v	K	K	v	K	v	K	K	v	K	v
1	—	4	—	$\frac{1}{3}$	1	—	5	—	$\frac{5}{12}$	1	—	6	—	$\frac{1}{2}$
2	—	8	—	$\frac{2}{3}$	2	—	10	—	$\frac{5}{6}$	2	—	12	—	$\frac{1}{2}$
3	—	12	—	$\frac{1}{2}$	3	—	15	—	$\frac{1}{4}$	3	—	18	—	$\frac{1}{2}$
4	—	16	—	$\frac{1}{3}$	4	—	20	—	$\frac{1}{3}$	4	—	24	—	$\frac{2}{3}$
5	—	20	—	$\frac{2}{3}$	5	—	25	—	$\frac{2}{3}$	5	—	30	—	$\frac{2}{3}$
6	—	24	—	2	6	—	30	—	$\frac{2}{3}$	6	—	36	—	$\frac{3}{2}$
7	—	28	—	$2\frac{1}{3}$	7	—	35	—	$2\frac{1}{2}$	7	—	42	—	$\frac{3}{2}$
8	—	32	—	$2\frac{2}{3}$	8	—	40	—	$2\frac{1}{2}$	8	—	48	—	$4\frac{1}{2}$
9	—	36	—	3	9	—	45	—	$3\frac{1}{3}$	9	—	54	—	$4\frac{1}{2}$
10	—	40	—	$3\frac{1}{3}$	10	—	50	—	$4\frac{1}{6}$	10	—	60	—	5
20	—	80	—	$6\frac{2}{3}$	20	—	—	—	$8\frac{1}{3}$	20	—	20	—	10
30	—	120	—	10	30	—	—	—	$12\frac{1}{2}$	30	—	30	—	15
40	—	160	—	$13\frac{1}{3}$	40	—	—	—	$16\frac{2}{3}$	40	—	40	—	20
50	—	200	—	$16\frac{2}{3}$	50	—	—	—	$20\frac{5}{6}$	50	—	50	—	25
60	—	240	—	20	60	—	—	—	25	60	—	60	—	30
70	—	280	—	$23\frac{1}{3}$	70	—	—	—	$29\frac{1}{6}$	70	—	70	—	35
80	—	320	—	$26\frac{2}{3}$	80	—	—	—	$33\frac{1}{3}$	80	—	80	—	40
90	—	360	—	30	90	—	—	—	$37\frac{1}{2}$	90	—	90	—	45
100	—	400	—	$33\frac{1}{3}$	100	—	—	—	$41\frac{2}{3}$	100	—	100	—	50
200	—	800	—	$66\frac{2}{3}$	200	—	—	—	$83\frac{1}{3}$	200	—	200	—	—
300	—	1200	—	—	300	—	—	—	25	300	—	300	—	—
400	—	1600	—	$33\frac{1}{3}$	400	—	—	—	$66\frac{2}{3}$	400	—	400	—	—
500	—	2000	—	$66\frac{2}{3}$	500	—	—	—	$83\frac{1}{3}$	500	—	500	—	—
1000	—	4000	—	$33\frac{1}{3}$	1000	—	—	—	$16\frac{2}{3}$	1000	—	1000	—	—
5000	—	20000	—	$66\frac{2}{3}$	5000	—	—	—	$83\frac{1}{3}$	5000	—	5000	—	—



Pouku in zabavi.



l.



Drobnosti o Prešernu.

Divnjek.

Od séje mēni slábo je,
Pustíte, ljúbi oča, me,
De v dív njek grem sprehájat se.

Tam lépe róžice cvetó,
Veséle tíčice pojó,
Se plášne sěrnice pasó."

*„Júdo vsko deklè.“ —
Poezije, 1847, str. 51.*

Doslej sem vedno mislil, da je Prešeren besedo dív njek sam naredil; zakaj zastonj bi je iskali v slovenskem besedišču do Prešernovih časov. Kaj je hotel ž njo označiti, nam pripoveduje vzgoraj navedenih verzih pesnik sam.

Navadno se misli, da divnjek pomeni toliko, kakor nemški Tiergarten. Tako tolmači to besedo Pleteršnik, Slovensko nemški slovar I., str. 140. (divnjak nam. divjinjak); vendar svoji razlagi previdno pristavlja vprašaj. Pintar trdi v svoji razpravi „Književne drobtinice“ (Zbornik Slov. Matice, IV., 1902, str. 173.), da nam je pri tej besedi misliti na „diven, čaroben, krasen vrt“. Divnjek je torej = divnik (Wundergarten).

Nečem razglablјati, kateri izmed obeh učenјakov je pogodil pravo razlago, ampak priobčiti hočem skromen donesek za spoznavanje pesnikovega jezika. Ta donesek bi utegnil vsaj kolikor toliko pojasniti pravi pomen besede divnjek . . .

Ko sem preteklo poletje bival na letovišču v Zabreznici, sem se mnogokrat izprehajal okoli Vrbe ter mnogokrat posedal okoli cerkvice sv. Marka. Ne moreš si misliti lepšega izprehoda, nego je ta! Pot te vodi ob njivah in senožetih po stezah in kolovozih med zelenim grmovjem in košatimi lipami; zjutraj je krasen razgled na Bled, Pokljuko in Triglavsko pogorje; zvečer odseva Stol s svojimi pečinami v žareči zarji.

Z Ribičevo materjo, ki, vdova Prešernovega nečaka Jožefa Volka, zdaj gospodinji na pesnikovem domu, sem se kmalu dodobra seznanil. Zlasti mi je ugajal nje šestletni sin, živahni Tonček. Kadar sem stopil v hišo, je sedel k peči ter poslušal najin razgovor.

Ko pridem nekega dne spet k Ribičevim, pogrešim Tončka.

„Kje imate pa danes Tončka?“ vprašam mater.

„V divnjek je šel!“ odgovori žena.

„Kam?“ vprašam ves začuden, misleč, da nisem prav slišal.

„V divnjek!“ odgovori iznova.

„Kaj pa je divnjek?“ vprašam dalje radoveden.

„I no, tistale seč nakonci hiše pod cerkvijo! Saj Vam ga lahko pokažem.““

Prijazna žena me pelje vun iz hiše, mi pokaže kakih 300 m dolgo seč ob kolovozni poti, ki od Ribi-

čeve hiše drži proti Lescam in pravi: „Vidite, tole seč pri nas imenujemo divnjek!“

„Zakaj pa imenujete to seč divnjek?“

„Ne vem, zakaj. Vsi Vrbljani ji pravijo tako.“

„Ali je kaj divjačine v njej?“

„Kaj pa še! Ptičev je dosti; tudi kakšnega zajca spode časih iz grmovja; druge divjačine pa ni v divnjeku.“

Še tisti dan in pozneje opetovano sem obhodil ves divnjek.

Vas Vrba leži ob ježi zapuščene struge Save Dolinke, ki teče zdaj, nad četrto ure oddaljena proti Bledu, v globoko zajedenem vodotoču; v davnominulih časih pa je morala Sava teči prav mimo vasi. Ježa (nemški znanstveniki imenujejo to Rideau, Terrainwelle, Uferböschung) je še dobro ohranjena. Večina hiš stoji trdo ob nekdanjem Savskem bregu nad ježo; ravno mimo Ribičeve hiše drži občinska kolovozna pot po sredi ježe; pod ježo in pod občinsko potjo pa stojijo ostale vaške hiše.

Ribičeva hiša je proti Lescam zadnja v vasi. Nakonci vasi takoj za Ribičevo hišo se začne divnjek t. j. seč na desno in levo občinske kolovozne poti. Ta seč obstoji iz leščevja, lip in brestov. Drevje je usajeno po vrsti; ves divnjek se ti zdi kakor precej zanemarjen drevored, ki se polagoma izgublja na pašnike in senožeti.

Pesnik si tedaj izraza divnjek ni izmislil, ampak vzel ga je prav iz domače vasi, iz domače govorice. Sploh je značilno, da je Prešeren v romanci, ki v njej opeva tako eksotičen predmet, kakor je ljubezen krščanskega mladeniča do judovske deklice, uporabil

več izrazov, ki nas spominjajo prav na rojstno vas pesnikovo. Razen omenjenega divnjeka bi bilo navesti tukaj še bližnje Lescè, zapoldan, oča; in tudi začetni verz „Stoji Moravski trg ...“ nas domišlja začetka mnogokatero narodne pesmi ...

Še nekaj za jezikoslovce!

Verz: „Kristjane v cerkev hodijo,“ je zapeljal Miklošiča (Vergl. Gram. d. slav. Spr., III., 1856, § 279, str. 180.), da je razglasil obliko kristjane za starodavno množinsko končnico moškega imenovavnika. V seminarju sem enkrat, ko sem tolmačil staroslovenski evangelij sv. Marka, Miklošiča opozoril na to napako, trdeč, da so kristjane = krščanske žene in dekleta, tedaj ženskega spola. Mož je nekoliko pomislil, me prav drobno pogledal ter rekel: „Kann sein, dass Sie recht haben“. Ko pa je l. 1876. izšla omenjena knjiga v drugi izdaji, sem videl, da Miklošič napake ni popravil. Tam (Vergl. Gram. III., str. 134.) še vedno stoji: „Kristjane, preš. 50.“ kot moški množinski imenovavnik. Et bonus quondam dormitat Homerus!

Fr. Levec.





Tisti, ki so poznali Prešerna, izmirajo.

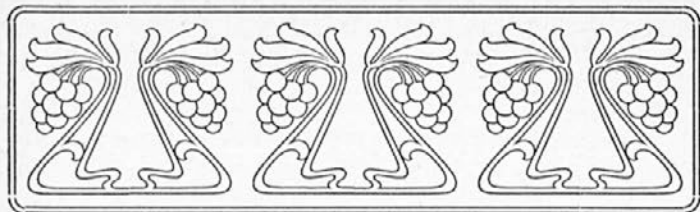
ne 3. kimalca 1906 je po daljšem hiranju nenadoma od kapi zadet umrl 82-letni starosta ljubljanskih narodnjakov Rudolf Endlicher, c. kr. okrajni tajnik v p. Ž njim je šel v grob eden izmed tistih redkih izvoljenih, ki je ž njimi občeval še naš veliki pesnik.

Pokojnikov oče je bil rodom Moravan; mati je bila Poljakinja, doma iz Levova. V tem mestu je služboval Rudolfov oče za tabačnega in kolkovnega ravnatelja (Tabak-und Stempelgefällendirektor). Iz Levova se je rodbina kmalu preselila v Ljubljano. Tedaj še ni bilo železnice in morali so potovati mesec dni. Imeli so poseben kožnat kovček za posteljo, ki so jo vozili s seboj, da so mogli prenočevati. V Ljubljani so izprva stanovali na nekdanji tabačni opalti na Vodnikovem trgu, kjer je imel oče tudi pisarno. K Endlicherjevim so se oglašali poljski beguni, gredoči v Ameriko. V Ljubljani sta bila dva poljska prognanca: Korytko in Horodinski. Ta je bil star mož in pozneje pomiloščen. Korytko je bil jako živahen, mlad človek. Za poljske ustaje je bil še dijak. Stanovala sta vkup in imela skupnega strežnika — preoblečenega policista Slovenca, ki ju je spremljal povsod. Na hrano

sta oba prognanca hodila k Endlicherjevim. Po obedu je prihajal časih tja dr. Prešeren. Korytko se je zelo zanimal za slovenske narodne noše. Kadar je srečal kakega kmeta nekoliko bolj izvenredno napravljenega, takoj ga je ustavil in tiral k slikarju Kurzu plem. Goldensteinu, da ga je naslikal. Seveda so bili kmetje prestrašeni ne vede, kaj to pomeni. Korytko je umrl nagloma za legarjem. Naposled je stanoval v sedanji kazini. Zelo vnet za Poljake je bil dr. Chrobat, svak pokojnega Rudolfa Endlicherja. Z njegovo polsestro se je seznanil zahajaje k starejšemu Endlicherjevemu bratu, ki mu je bil sošolec. Bil je koncipijent dr. Wurzbacha, nato je otvoril svojo pisarno. Koncipijent Chrobatu je bil dr. Prešeren. On je bil popolnoma domač v Chrobatovi družini. Dijaku Rudolfu Endlicherju je nasvetoval pesnik Kopitarjevo slovnico, ki naj se uči po njej slovenskega jezika. Nekaterikrat ga je vzel s seboj na deželo, ko se je vozil kam na komisijon. Ljubezen do slovenščine, ki jo je vnel dr. Prešeren v Endlicherjevem srcu, ga je neugasno spremljala do groba. On je bil med tistimi zelo redkimi uradniki, ki so že leta 1848. uradovali po slovensko. Endlicher je tedaj pošiljal kmetom slovenska vabila. Služboval je v Šneperku, v Ložu, v Planini kakor aktuar in naposled kakor c. kr. okrajni tajnik pri deželni vladi v Ljubljani. Bil je med prvimi člani „Matiče slovenske“. Imel je vse letnike „Novic“ od prvega do zadnjega. Član kmetijske družbe za Kranjsko je bil izza leta 1854. Svojo rodbino je vzgojil v narodnem duhu. Blag bodi spomin vrlemu rodoljubu!

I. V.





Kako je Miroslav Vilhar pel o Ljubljani.

Šem židane volje,
sem danes vesel,
o beli Ljubljani
bom eno zapél.

Ljubljana je nekda
Emona bilá,
zidár je bil Jazon,
na Grškem domá.

Grimm-Ize bi sodil:
Tam ni bil domá,
ker Jazon poménja
„den Sohn des I-a.“

Emona je stala
lét dvajsetkrat sto,
pa Atila pride,
razruši jo vso.

Le zopet se zdrami,
zagleda bel dan,
rodi se Ljubljana,
krstí jo Slovan.

Za národom narod
vali se do nje;
obstalo je naše
junaško srcé.

Pridrli so Turci
na našo goró,
spodili smo vraga
čez sedmo vodó.

Po tmíni je zora,
po zori je dan,
Napoleon kliče:
„Ilirija vstan'!“

Za dnevom mrači se,
za mrakom je noč,
po noči smo vili
roké zdihajoč.

Še dvakrat sijalo
je solnce gorkó,
pa zdaj še ne vemo,
kaj je, in kaj bo!

Ljubljana topla,
pa „lauer Bach“ ni,
ugodna je rakom,
še karfom diši.

Bi mirna, bi hladna,
bi čista bilá,
pa vodo kalita,
možička jej dva.

Če hiše gorijo,
na gradu grmí;
če srca gorijo,
na gradu molčí.

Strelišče pod gradom,
(maison tres — honette),
strel iščejo tamkaj
že trikrat sto let.

Domače gledišče
le vnénje redí;
zakaj nima kruha
za naše ljudi?

Reduta pripravna
für Hans und Marie,
nikadar za Micko
in Janeza ní.

Kazina od zunaj
je lepa, to znam;
od znotraj ne znam nič,
ker surko imam!

Čitalnica naša
ko stena stoji,
je varna od strele
nasprotnih oči.

Od novega trga
vam tóle povém,
da trava po trgu
bo dana v najem.

Od nemškega grunta
se skoraj ne vé,
zakaj zabavljivo
ima to imé.

Ne mara so nekdaj
Kočvarji b'li,
ki so polastili
se té-le ravni.

Pod rožnim potokom,
„beim gläschen kafé,“
se mnogo klepêta
med lončki razvé.

Pred mestom je krasen,
košat drevoréd,
dvoroge bučele
tam srkajo med!

Sred mesta je zvezda,
ki srca hladi;
za „grüssat“ in „dankat“
pripravnejše ní.

Dekline so lične,
so mleko in kri,
da ta kraj Balkana
krasotnejših ni.

Le nêke med njimi
so take ko sod,
v nezmernih obročih,
prav „zuckerfass-mod!“

Še eno vam pravim,
razširi naj se:
Slovenec dá roko,
podá se pa ne!

To znamenito pesem je objavil Miroslav pod naslovom: „Ljubljana. (Burka.)“ v svojem „Napreju“ šte. 65. leta 1863. Prepojena je z žarkim rodoljubjem, a tudi s humorom in satiro, bičajočo tedanje nemškutarje. Ko je izšla, vzbudila je splošno pozornost; romala je v številnih prepisih iz rok v roke. V tej pesmi omenja Vilhar nekaterih glasovitih ljubljanskih hiš, a prezrl je „hišico vseh mirnih duš“ na Žabjaku. V istem metru in z isto dobro voljo kakor Ljubljano je opeval v „Žabjankah“ pozneje tudi to hišo:

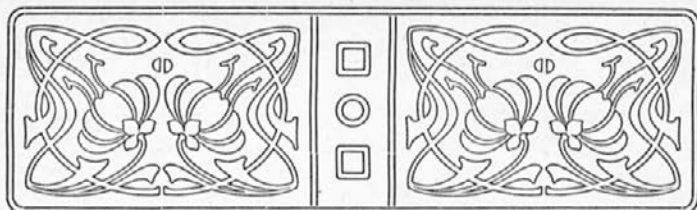
Na koncu Ljubljane
poslopje stoji,
ki hrani pod ključem
domače ljudi.

Narodni mučenik Miroslav Vilhar je moral zaradi nekih člankov, natisnjenih v „Napreju“, prebiti šest tednov tukaj pod ključem. V Postojini je postavljen spomenik zaslužnemu pesniku in rodoljubu. Njegovo ime naj poveliča tudi Ljubljana, kjer je trpel za narodno stvar, vsaj s tem, da poimenuje eno svojih ulic z njegovim dičnim imenom.

I. V.



Vilhar



Nekaj o Andrejčkovem Jožetu.

 svojih spisih pripoveduje nekje, kako je kot dijak na počitnicah posodil vaščanom „Babico“ Božene Nēmčeve, kako je ta knjiga slikovitega življenja na kmetih romala od hiše do hiše in prišla naposled vsa oguljena zopet nazaj v njegove roke. Dandanes romajo po rojstnem kraju Andrejčkovega Jožeta njegovi spisi, katerih nekateri mestoma baš tako živo in naravno opisujejo življenje v Črnem grabnu, kakor je umela Božena naslikati vsakdanje skrbi in radosti življenja „v roztomilém zákouti ratibořickém“, kjer je preživela svojo mladost, svoja najlepša leta. Nēmčeve imenitna knjiga je prišla na svetlo 1855. l., ko je bila pisateljica stara že 35 let, torej že izkušena, bistrega vida in izbrušenega talenta; Jože je svoje črtice in slike pisal, ko je bil malo čez 20 let star, in tople barve, ki odsevajo iz njih, pričajo o njegovi nardarjenosti, ki pa še ni mogla biti izbrušena. Ko je

češka pisateljica izročila svoje delo javnosti, bila je že 10 let delalna in večinoma priznana. V teh 10. letih so ji učeni ljudje svetovali, naj napiše sliko življenja v zakotni vasi, kako se ono vrši skozi celo leto, oziraje se na vse štiri letne čase, na običaje in slavnosti, tako da bo ona središče in os, okoli katere se suče vse to slikovito življenje. No središče njenih slik je postala stara majka in vse delo — pisateljica ga imenuje „prostinké dítko fantasie“ — smatrajo za fino izraženo tugo po mladosti. Jože ni imel časa, da bi nam bil napisal slike, zrastle na bujni njivi razdražljivih spominov na preteklost — prezgodaj ga je pokosila smrt. Nepoznan je bil še in premlad, da bi ga bil kdo resno vzpodbujal. Le pritiskali so nanj: Napišite, napišite in pošljite! In tako je stavljaj na papir to, kar je par dni poprej videl ali slišal, v priprosti, mikalni, narodni in plastični, vsakemu umevni besedi, v obleki, ki je prigodna priprostemu ljudstvu. Jože je pisal takorekoč v elementarni šoli pisateljevanja; vsak pisatelj se mora učiti v takšni šoli, predno da kaj dovršenega v svet. Pravijo, da je marsikakega pisatelja ustvarilo veliko gorje, ki mu je padlo na dušo. Vse Jožetovo življenje je bilo dolgo gorje, ki se ga pa v svoji mladi sili še ni zavedal; prišlo bi mu bilo v poznejših letih v zavest in mu odprlo dušo. Napisal bi nam bil morda dolgo sliko in prištulil bi bil sentimentalnih namekov na tužno preteklost, kar nam dela časih takšne „Spomine“ nekoliko neužitne. No meni so tudi te slike, kar jih je zapustil, ljube in on sam mi je lepa slika. Bil je moj domači učitelj (štruftar) v četrtem normalnem in v prvem gimnazijskem razredu, za 30 grošev na mesec, in ob počitnicah sem hodil vsak dan z latinsko slovnico

na tisto strmo reber nad Krašnjo, ki se imenuje „Konj“, kjer stoji še danes Jožetova rojstna hiša. Pripravljal me je za prvo latinsko šolo. Takrat mi je že posodil Kirdžalija in Desetega brata. Knjige je zelo ljubil. Vsi so nas tiste čase vzpodbujali k humanističnim študijam, vsi naj bi postali pesniki in pisatelji, s tem naj bi koristili domovini; danes bo treba, da se mladina poprime realnih študij, da postanemo dobri gospodarji. Mnogokrat mi je samozavestno nameknil na svoje pisateljevanje in to po pravici.

Pozneje sva prišla oba na konja: on je bil 1867. l. potrjen k topničarjem, jaz pet let pozneje k dragoncem, pa sreči na rame nisva zlezla. Ko je prišel od vojakov, hodil je po Ljubljani, stradajoč in čakajoč na kruh in zanimajoč se za vse, kar je bilo slovensko. Dasi mu ni nikdar posijalo solnce pred vrata, vendar ni nikoli afektirano in blazirano tožil o kakšni bridki usodi. Sin zdravega kmetskega očeta ni vedel ničesar o sentimentalnosti ali svetobolju. Njegov oče je bil zidar, pravi dovtipnež, ki so ga ljudje kaj radi poslušali, kamorkoli je prišel na delo.

Kratke so Jožetove črtice in slike; posluša irhaste možakarje, ki mu pripovedujejo o znamenitih in vsakdanjih stvareh Črnega grabna, ne vsiljuje se jim za učenika in proroka, ve, da je za kaj takšnega premlad in neizkušen, le poslušaj jih, poizveduje in opazuje. Vročega popoldne ali jasnega večera sedi navdušeni mladenič pri možakih, ki jih ume naobraziti v pismu. O njih pripoveduje priprosto in naravno, vse ima pristno lokalno barvo za onega, ki pozna pohlevni Črni graben tako kakor jaz. Vse tiste stare „hiše“, o katerih piše Jože, so mi znane, deloma sem jih videl

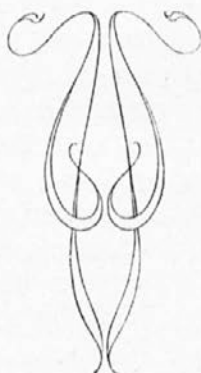
sam, deloma sem slišal o njih praviti, in v ustnem sporočilu ljudstva žive vse še dandanes, nekoliko pač zato, ker jih je Jože tako resnično naslikal in ljudstvo rado bere o njih. To niso priprosta deca domišljije to so resnični ljudje. Vsaka slovenska dolina naj bi imela takšnega lokalnega pisatelja, posebno ob jezikovni meji.

Očitali so mu nago surovost govora in dejanja. Moj Bog — še vse drugačno nagoto smo od njegove dobe sem videli na slovenskem papirju in še privadili smo se je. Takrat na začetku naše pripovedne slovstvenosti so nam naši najboljši pisatelji slikali skoraj same kmete, berače in podobne razcapane možičke. Za njimi je hodil Andrejčkov Jože. Kot pisatelja povesti bi ga imenoval pratikarja. Takšne povesti s pedagoško vsebino se tudi pri velikih narodih v veliki množini pišejo za koledarje, ki so namenjeni priprostemu ljudstvu. Za žalostjo pride vselej veselje. Strašni pogromi se gode na suhem in na morju. Zgubljene sorodne osebe se iščejo po vseh delih sveta, neznansko trpe, sami čudeži se gode in naposled, ko je bila brezbožnike zadela huda kazen, izteče vse gladko kakor po maslu. Povesti takšne vsebine krajšajo kmetom zimske večere in v mestu jih s slastjo prebirajo v kuhinjah, na mostovžih in stopnicah. Izmed Jožetovih povesti čislam najbolj „Plavca na Savini“.

Seveda širok, globok, velik pisatelj Jože ni bil, takšen, da bi ga bilo treba šele po njegovi smrti „odkriti“; saj pri naraščajočem zanimanju za slovstvenost odkrije tudi najširšega narodova duša sama; takšen ni bil, da bi mu bilo treba v naši dobi pretiranega in frazovitega kulta pred heroji vseh vrst

postaviti sijajen spomenik. Prav in častno bi pa vendar bilo, ako bi mu krašnja občina, v kateri se je narodil, vzdala skromno spominsko ploščo na šolo ali na cerkev. Poleg imena Andrejčkovega Jožeta bi se lahko svetilo na tisti plošči tudi ime vzornega župnika-pisatelja Jurija Varla, ki je mnogo let pastirjeval v Krašnji, in ga imajo ljudje še sedaj v blagem spominu. Častno bi to bilo za krašnja občino. Sicer pa ima Andrejčkov Jože, ki je pisal s tolikim uspehom, da ga ljudje še zdaj radi čitajo, lep spomenik v svojih delih. Čitajte ga pridno, rojaki pod lepo Limbarsko goro! On je jemal svoje slike in črtice iz vaših ust in zelo ste mu bili pri srcu.

Podlimbarski.





Gregorčičeva labodnica.

Jeremiji preroku-domoljubu.

Veledomoljub — prerok,
neumrljivi Jeremija,
nad Sijonom, solz potok,
razdejanim tam prelija,
naroda noséč gorjé.
Zroč sijónske razvaline
in ponižbo domovine
lije svete té solzé.
Lil jih je, še zdaj jih lije
o razpadu domačije;
nikdar se ne posušé
njega narodne solzé.
Večne so in bodo večne;
vsaka v pesmi zdaj še sije:
solzni biseri so to;
ni jih lilo le oko,
zroč, čuteč, noséč bridkó
bol očine prenesrečne;
voda iz oči to ní,
to je živa srčna kri,
zdaj še teče, še živi.
Kakor školjke vsledi ran,
same bridko bol trpéč,
bisere rodé na dan,
dar žareč, krasno blesteč, —
smrtno ranjeno srcé
nam preroka Jeremije
dalo bisere je té

Mož on bil je bolečin —
in naš rod je rod-trpin;
on prerok je velik bil,
ni-li v duhu tudi zrl
jarma, kateri nas bo trl,
solz za nas ni tudi lil?
Kot za svoj — za naš rod lije
v pesmih jih še zdaj ta dan:
saj smo narod — Jeremije,
narod, ko njegov, teptan,
rod preziran, razdeján.

1./11. 1906.

S. Gregorčič.

Pokojni pesnik je podpisanemu letošnjo spomlad javil, da prevaja oddelek sv. pisma, a ni povedal kateri. Ko me je dne 3. malega srpana t. l. grede v Ribnico posetil v Trnovem, bilo je eno prvih mojih vprašanj dragemu gostu: kaj ima v delu? „E saj veš, da nič drugega, kakor lamentacije,“ odgovoril je šaljivo. Na prigovarjanje višega škofa drja Frančiška Sedeja se je namreč lotil prevajanja preroka Jeremije. Odlomek tega dela je prinesla „Gorica“ konec vinotoka pod naslovom: „Molitev Jeremije, velikega preroka in domoljuba.“ Ponatisek tega prelepega speva mi je poslal pesnik dne 29. vinotoka; a par dni pozneje dne 1. listopada mi je pisal: „Žalostinke so že vse poslovenjene v rimanih kiticah; le pile jim še manjka tu pa tam, — pa vem kje. Prihodnji teden jih ponesem nadškofu. Kot epilog k žalostinkam dodam kratko „odo“ na Jeremijo-domoljuba. Najdeš jo na drugi in tretji strani tega lista.“ — Bila je to zadnja pesem in ob njej zadnje pismo, ki mi je došlo od nepozabnega velikega pesnika.

I. Vrhovnik.

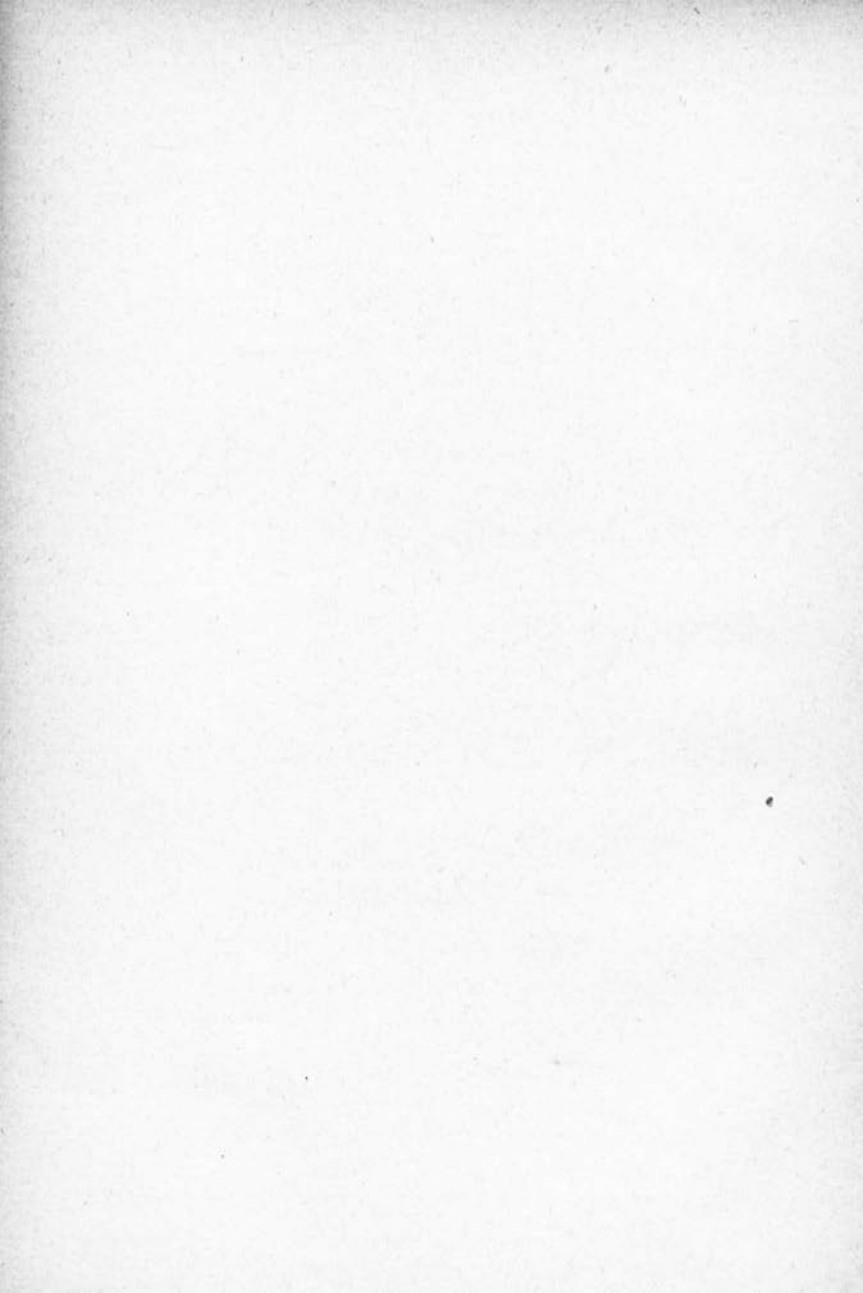


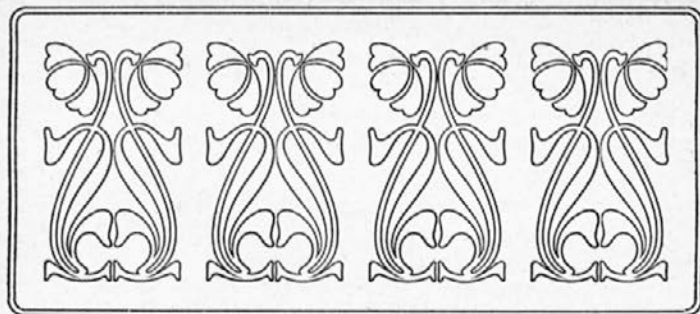
24. novembra 1906 v Gorici preminuli
pesnik

SIMON GREGORČIČ

se je 26. nov. mrtev preselil iz rajskomilega gorkega podtrtja više gori v svoj mrzlotni zavičaj: nazaj — v planinski raj. 27^{tga} v jutro se je vleglo tu njegovo dragoceno truplo v rodno grudo na Libušnjem prav pod domačo vasjo Vresnim. 1. decembra je služil mestni župnik Ivan Vrhovnik v trnovski cerkvi v Ljubljani zanj sv. mašo-zadušnico, koji je poleg vseh odborov ljubljanskih ženskih podružnic prisostvoval tudi prvomestnik naše družbe. Družba pa je ob tej narodni žalozgodbi izročila v Gorico naslednjo brzojavko: „Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani kliče proroku svojega ljudstva — deviško čistemu pesniku Simonu Gregorčiču v prezgodnji grob: Počivaj v miru! Tomo Zupan, prvomestnik.“

II.





Presvetlemu in premilostnemu gospodu

Dr. Frančišku Sedeju,

knezu - višemu škofu goriškemu

o posvečenju in umeščenju dne 25. sušca 1906. leta.

Mož cel na svojem mestu vsákdo bodi,
preprost, visòk zaseda sedež naj!
mož pravi vedno v časti bo povsodi,
ne stòl možú, mož stolu dá sijaj.

Težko je človek biti, mož še teže
v nemoški, nečloveški dôbi tej;
kdor pa, da mož in človek je, doseže,
ta vreden je živeti na vselēj.

Mož vrli neomalno speje k cilju,
v izberi póti si sodnik je strog,
ne vda vabljenju se, ne vda nasilju,
ne moti hvala ga in ne porog.

Kaj mar mu spomeniki, kaj odlike?
možato delo prva je odlik,
s tem mož si trajne spleta lovorike,
gradi si v srcih večni spomenik.

Ne stan, naslov, zunanje ne priznanje,
čeprav med svetom to največ veljá,
jeklen značaj, dolžnosti spolnovanje,
najvišja, prava dika je možá.

Dolžnosti slednji stan dovòlj naklada,
odgòvor strog od njih dajál bo vsak,
on, kateri vladan je, in on, ki vlada,
mirnó pa čaka vestni ga možák.

Posamnik slednji je le del celote,
v njo vklada, crpi spet iz nje moči;
skup lože zmagajo se vse težkote,
in odgovòrnost težka se delí.

Kdor je visók, naj z nižjimi se združi,
v ljubezni veži jih poklic njihóv;
moč združena naj sveti stvari služi,
potem ji vspeli obilen je gotóv.

Z višav naj solnce sije in naj greje,
nam duh jasnèč, množi naj setvi rast;
skrbnó pa glej, kdor seme v srca seje,
da sad ljudem bo v prid in stvári v čast.

Nikdar se setev vsa ne vkoreniči,
nebroj sovragov šteje dobra stvar;
a vzorov višjih svet, ne čas ne vniči,
in blaga dela ne zamró nikdar.*

Dà, vzori večni, vzvišena dejanja
iz roda v rod množe iz sèbe sad;
pogum, sejálce, v potnih dneh sejanja
tvoj pot še vnukom plod rodil bo zlat.

Vsak delalec za svete smotre bodi,
pri delu vztrajno, neomajno stoj;
kdor pravi mož je vedno in povsodi,
ne svetne, Božje sodbe se ne boj!

In mož Ti boš,
na svojem mestu pravi mož!

Zató pa pozdravljen iz duše vesele,
z višav in nižav naš iskren Ti pozdrav;
pogum, nadpastir Ti prevdane dežele,
ne plaši se truda, ne boj se težav.

Pač breme nelahko je to dostojanstvo,
dá Bog pa v olajšbo dovolj Ti darov:
da véрно izpolniš visoko poslanstvo,
On moč dodeli Ti in ves blagoslov!

S. Gregorčič.*)

*) To častitko, polno prelepih misli, je zložil gospod Simon Gregorčič novemu slovenskemu metropolitu, davnemu pokrovitelju družbe sv. Cirila in Metoda, kn.-viš. škofu drju. Frančišku Sedeju. Objavil jo je v „Gorici“ in v posebnih iztiskih. Pozneje jo je dopolnil — nove so 3., 7. in 11. kitica — popravil 2. in 4. kitico in dovolil, da se sme njegova dovršena pesem iznova natisniti v družbenem koledarju. Srčna mu hvala!





LUKA SVETEC



Luka Svetec, voditelj slovenskega naroda.

 Rad se spominjam galerije v stari redutni dvorani. Kadar je zboroval kranjski deželni zbor, čakal sem težko, da zapoje „zvon sile“ v starem gimnazijskem poslopju in ko je odpel, hitel sem, kar se je dalo, na imenovano precej prostrano polico poslušat naše poslance boreče se za pravice slovenskega jezika. Noben svetnik in naj si je bil še tako svetel in pozlačen, se mi ni zdel tako častit, kakor ti veljaki stoječi v borbi za naše svetinje: Toman, Bleiweis, Svetec... Pozabil sem čestokrat na obed poslušaje besede narodnega življenja prihajajoče iz ust teh častitih mož in potem sem težko čakal srede, ko so izšle „Novice“, kjer je stalo včasih dobessedno včasih okrajšano to, kar se je govorilo v redutni dvorani.

Pomrli so blagovestniki slovenstva. Bil je pust, deževen dan, ko so leta 1870. peljali skozi Kranj, kjer sem bil tedaj na počitkih, proti Kameni gorici mrtvega drja Toman a. Umrli je oče Slovenije dr. Bleiweis; a eden naših prvih buditeljev in voditeljev še živi, L u k a S v e t e c je dosegel častito starost 80 let.

Po drugi narodni probuji izza leta 1861. — prva probuja leta 1848. je bila le hipna — je bil Svetec v vrsti tistih z uma svetlim mečem opasnih mož, ki so visoko dvigali zastavo Slovenije in zbirali krog nje osvestujoče se sinove. Ustava, ki se je vrnila avstrijskim narodom po porazih pri Solferinu in Magenti, jih je našla nepripravljene. Slovencem je bila usoda toliko mila, da so imeli dobre voditelje, ki so preganjali politiško temo morečo slovenske pokrajine. Dela je bilo čez glavo. Nemščina je gospodovala na vsej črti. Polne so je bile šole in uradi. Nasprotniki — starokopitni birokrati in nemškutarji — so odrivali naš jezik, češ da je neolikan in torej nesposoben, da bi se mogla ž njim izobraževati mladina. V marsikateri točki je glede na narodne zahteve vladala nejasnost pri mnogih rodoljubih. Treba je bilo braniti skromni slovenski čolniček potopa in hkratu ga prav krmiliti. Bilo je treba jasnega slovenskega programa. Največjo zaslugo, da smo ga dobili, ima Svetec.

Najpoglavitnejša točka tega programa je bila zedinjena Slovenija. Posnemaje Hrvate in Čehe so segali nekateri tedanji rodoljubi po zgodovinskem pravu, ali bistrovidni Svetec je spoznal, da bi bilo to Slovencem na škodo. „Narodna ideja je zavladala po svetu. Topovi so pri Solferinu in Sadovi razdjali historične ideje, premenili stare historične meje. Kaj naj v takih okoliščinah bode vodilo nam Slovanom avstrijskim? Jaz trdim, da je med vsemi avstrijskimi narodi historično pravo nam Slovanom najmanj milo, da ugaja mnogo bolj Madjarom in Nemcem, nego nam. Historično pravo je dobri polovici avstrijskih Slovanov historično krivo,“ pisal je Svetec v „Novicah“ leta 1866. On pripisuje

zgodovinskemu principu krivico, da Slovani nimamo skupnega programa. Historično pravo je krivo, da so Slovaki, Rusini in Slovenci sami sebi prepuščeni. Nas more oteti le narodno pravo. „Mi hočemo živeti, razvijati se in napredovati: to je naše historično pravo, naše pravo od veka.“ Svetec zahteva, da naj se združijo slovenske pokrajine v eno administrativno celoto z enim deželnim zborom. S tem samorešilnim načrtom Svetčevim se mnogi narodnjaki niso mogli sprijazniti. Celo oče Bleiweis je imel neke pomiselke in ni sprejel dotičnega Svetčevega članka v svoj list, nego ga je objavil celovski „Slovenec“. (Dr. Vošnjak, Spomini str 211.)

„Daj nam narodno ravnopravnost,“ kliče Svetec vladi („Novice“ 1866.), saj Avstrija ni le za Nemce in Madjare, nego tudi za Slovane. Če je federalizem mogoč v Švici in v Ameriki, zakaj bi ne bil pri nas? Ako nam Nemci dajo naše pravice, potem so pozabljene vse stare krivice, potem jim radi podamo roko v spravo; „saj vemo, da cilj in konec krščanske omike ni maščevanje, ampak odpuščanje, ni sovraštvo, ampak ljubezen.“

A krivo bi sodil, kdor bi trdil, da je samo vlada vzrok, da ne dospemo do ravnopravnosti, ki težimo po njej. Krivi smo tudi sami, ker premalo pazimo, da se nam izvajajo zajamčene pravice. Koliko zapisnikov se sestavlja Slovencem v tujščini na sodiščih, a nihče ne oporeka. Koliko vlog na državne in druge oblasti se spisuje v nemščini in italijanščini, ko bi se smele postaviti po slovensko. Zato kliče Svetec rojakom: „Pomagajmo si sami k ravnopravnosti.“

Ne le v uradih, tudi v šolah mora Slovenec dobiti svoje pravo. Prava vzgoja mora vspevati samo

tam, kjer se vrši v narodnem jeziku. Krepko je zavračal Svetec Kromerja v deželni zbor; dejal mu je med drugim: „Mi skrbimo za slovenski narod. Slovenski narod mora imeti pripomoček za izobraženje in ta pripomoček je le domači jezik. Séveda gospodje na oni strani ne pripoznavajo, da bi bil slovenski jezik pripraven za učni jezik in da bi se dalo sploh v slovenskem jeziku izobraževati in poučevati; ali meni se zdi, da ti gospodje ne razumejo prav, kaj je učni jezik. Oni mislijo, da je tisti učni jezik najboljši, ki je najbolj izobražen, ali to ni res. Učni jezik je najbolji tisti, katerega otrok najbolj razume in to je materin. Kaj pomaga siromaku najučenejši jezik od sveta, ako ga pa otrok ne razume. Da je pa naš jezik popolnoma pripraven za pouk, tega mislim nobeden ne bo dvomil. On je že od nekdanj učni jezik v cerkvi, kateri očitata, da je premetena, da zna izvoliti svoja sredstva. Da je jezik pripraven za nauk, ni treba, da bi bil učen jezik. Poglejmo v zgodovino. Mislite, da so po nemško lomili naši misijonarji, ko so divje Indijance izpreobračali? Ali se niso poprej indijanskega jezika učili in v tem jih učili sv. vere, pa tudi indijanske bukve pisali ter tako indijanski narod izobraževali? In če se ozremo na našo lastno zgodovino slovensko, kaj pripoveduje naša zgodovina o krščanstvu, kako se je med slovenskim narodom razširilo? Zgodovina pripoveduje, da so prišli najprej nemški misijonarji med Slovence širit vero, ali njih nauk se ni prijel, ker niso jezika znali in nazadnje so izginili blagotvorni verski nauki brez uspeha za narod. Tu je izmislil neki slovenski knez, da narod potrebuje narodnih učiteljev, in je poslal po Cirila in Metoda rekoč: Ona dva, slišim, da znata slovenski

jezik, teh tedaj prosim, da mi jih car pošlje. Ta dva sta prišla, sta poučevala v slovenskem jeziku, prestavila sta svete bukve na slovenski jezik in od tistihmal je stalo krščanstvo nepremakljivo med Slovenci.“ („Novice“ 1869.) „Ako se v naših šolah slovenski ne uči — govoril je Svetec v isti zbornici o drugi priliki — bode se narod zatrl, ponemčil, in^{to} je namen vsega današnjega postavodajstva. Ako se pošteno ravna z ljudskimi šolami, ni treba drugega izreči, naj si bode v deželni ali državni postavi, kakor^{to}: v ljudskih šolah je tisti jezik učni jezik, kateri je materin jezik otrok, ki hodijo v šolo. Ali imate zoper to kaj odgovoriti? Ni mogoče! Nobeden ne more nič ugovarjati, ako hoče, da se pošteno in pravično s slovenskim narodom ravna. Nobenega drugega sredstva za izobraženje ne more našemu narodu priporočati, kakor jezik narodov. Ako bi mi drugače ravnali, bi narod propadel; kdor tako ravnati hoče, tisti hoče narod ubiti.“ (ib.)

Svojemu narodu želi Svetec priboriti poleg ljudskih in srednjih šol tudi vseučilišče. „Jaz sam sem bil eden tistih, ki sem tukaj v Ljubljani prve pravne nauke slišal v slovenskem jeziku. Eno leto smo hodili kriminalno in civilno pravo poslušat v slovenskem jeziku in kar je bilo 1849. leta mogoče, to bo dandanašnji še lože mogoče,“ tako je govoril leta 1868. v deželnem zboru v Ljubljani in z enako zahtevo je stopil nastopno leto pred državni zbor. Novo, živahno gibanje je povzročil Svetec s svojim predlogom v deželni zbornici dne 11. listopada 1890., ko je na čelu svojih tovarišev narodnih poslancev pozval vlado, da naj osnuje v Ljubljani višje sodišče in pravno akademijo. Kako vneto proslavlja v vtemeljevalnem govoru razvoj in procvet

slovenskega jezika. „Jezik naš se lepo, čudovito lepo razvija. Primerjajmo naš sedanji jezik kakor se rabi v knjigah, kakor se rabi v javnem življenju in pri uradih in primerjajmo ga z nemškim jezikom, ako posežemo za dobro stoletje nazaj v čas slavne cesarice Marije Terezije. Oglejmo si nemške postave in ukaze istega časa. Ako se primerja naš sedanji jezik s tistim nemškim jezikom, mora se reči, da je naš jezik res klasični jezik proti nemščini tistega časa. In jezik, ki se je razvil na tako lep način kljub temu, da je bil tako zametovan in zatiran, ima prihodnjost in je vreden, da stopi v vrsto drugih izobraženih jezikov.“ (Vseučil. zb. 80.)

Avstrijska vlada je v Slovencih vedno negovala tuje šolstvo, a to ni bilo dovolj našim sosedom. Ustanovili so si društva, ki pod pretvezo, da skrbе za vzgojo nemške in italijanske mladeži, potujčujejo slovensko deco. Proti tej drzni nakani se je oživotvorila kakor „prava prisiljena samoobramba“ šolska družba sv. Cirila in Metoda. Osnovni odbor si je izvolil za načelnika narodnega voditelja Svetca. Mnogo je deloval Svetec v raznih slovenskih društvih, a priznati mora vsak, komur je znan razvoj družbe sv. Cirila in Metoda, da je posebno temu društvu posvetil vse svoje moči. Kakor drugi prvomestnik je redno zahajal na vsako odbovo sejo, na vsako glavno skupščino. Družbi je bil večša zaslomba v vseh pravnih rečeh. Kako se na drobno deluje za družbo sv. Cirila in Metoda, je pokazal Svetec v svojem bivališču. Njegovemu in njegove dične soproge vplivu treba pripisati obilno podporo, ki jo ves čas prejema naša šolska družba iz Litije. Litija je pod uplivom Svetčevim postala prvi kraj narodne požrtvovalnosti na Slovenskem. Svetec je navduševal za

družbo zlasti ženstvo, ki se je zbrano v mnogih podružnicah poprijelo narodnega dela. „Ako nemške in laške gospe in gospodičine z veseljem in ognjevitostjo delajo za svoji družbi „Schulverein“ in „Lego“, ki sta nepotrebni, ki delata le krivico, koliko raji in s koliko svetejšim ognjem bodo Slovenke skrbele za našo družbo, ki nikomur ne dela krivice, ki brani le svoje in varuje kolikor more slovensko deco grdega narodnega odpadništva.“ (Sveteč v „Slovenki“ I, št. 1.) Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda zbrana v Litiji dne 6. vel. srp. 1903. je vpoštevaje velike zasluge njegove izvolila Svetca za svojega častnega člana.

Tistemu, ki stoji vojski na čelu, morajo biti znane vrline moštva zbranega pod njegovim praporom, a tudi hibe. Voditelj Svetec ni prezrl poglobitne napake našega naroda — nesloge. Proti tej nakazi se je bojeval ven in ven. „O strnimo djanja edino“ — kliče rojakom še mladenič — :

Čudna je sila moči, ako sklepuje jih vez.
Kapljice drobne, ko zveza objame jih, nosijo barke,
Komaj vidljive očem lakna napletejo vrv;
Lahko se lomi posamezna šiba. Podajmo si roke,
Mnoštvo bo dalo pogum, zloga naklonila vspéh.
Potlej naj rjove vihar, naj divja nevihta razsaja,
Da potresava se tlak, da se skalovje drobi,
Golti pogubni zijajte, ko brezdna peklenska široko,
Mi se ne ganemo, tuj našemu srcu je strah.“

Ko se je jela prvič rušiti sloga in sta se snovali dve stranki: mlado in staroslovenska, izgovoril je Svetec na občnem zboru „Matice slovenske“ leta 1872. znamenite besede: „Ne priznavam dveh taborov; jaz, kar se zavedam, sem intudi bodem stal

v taboru slovenskega naroda; vodila me je vest pri vsem mojem dejanju.“ In ko se je porajal in čedalje bolj poglobljajl še sedaj trajajoči razpor med Slovenci, ni mirovala narodna vest slovenskega voditelja Svetca. Kakor oče razdvojeno deco je svaril prepirnike v tehtnih člankih objavljenih v „Novicah“ leta 1891. „Mi Slovenci smo majhen narod, a obdani od vseh strani od mogočnih sosedov, ki silijo čez naše meje in bi nam radi vzeli zemljo in narodnost. Le če združimo vse svoje moči, dušne in gmotne, in če se bomo v politični borbi držali trdne discipline, bode mogoče ohraniti se in vse sovražne napade odbiti,“ opominjal je Svetec. „Ne ločitev, ampak združitev bodi naše geslo; saj ne delamo zase, ampak za narod, ter nam je skrbeti za njegove dušne kakor telesne potrebe, kar pa dosežemo najuspešneje, najizdatneje z združenimi močmi. Ako se nam torej, in sicer od dveh strani kliče: le odločno, le odločno! res bomo odločni, ampak ne v prepiru, ne v sovraštvu, temveč v ljubezni do naroda svojega.“ Svetec je navel vzroke prepira, a hkratu je pokazal pot, kako se nam ga je ogibati. Naposled je vprl pogled v bodočnost in bistrovidno prorokoval, kaj priinese prepir Slovenstvu.

Svetčevega svarila niso vpoštevali zaslepljeni Slovenci. Petnajst let je minilo od tedaj, ko je objavil omenjene članke. Namestu sloge se je bujno razšopiril razpor. Ali je od tega kaj pridobila vera? Ali je na dobičku naša narodnost? Kar smo si Slovenci priborili narodnih pravic, pridobili smo si jih tedaj, ko smo bili složni. Razkosanega, razprtega Slovenstva ne vpoštevaj nihče: niti vlada, niti sovražni nam sosedje.

„Vodila me je vest pri vsem mojem dejanju“. . . „Ne delamo zase, ampak za narod“ — s temi besedami je popolnoma označeno delovanje našega vzornega voditelja Luke Svetca; on ni delal zase, in tudi ne na strankarsko korist, njegovo delo je bilo naperjeno v prid vsega slovenskega naroda.

Predno se je posvetil politiki, nastopil je Svetec na slovstvenem polju najprej kakor pesnik, pripovedovalec in kritik, naposled kakor jezikoslovec. V „Sloveniji“, „Vedežu“, „Novicah“, „Slov. Bčeli“ je nanizal lepo vrsto nežnih pesmi, ki jih je Trdina pohvalil v „Ljubljanskem časniku“ leta 1850. Njegovo pesniško ime je bilo: Podgorski, povzeto od rojstvene vasi Podgorja. Cegnar je leta 1858. obžaloval v „Glasniku“: „Kaj da ne poje tica spod gore?“ Isto obžalovanje, da se je odtegnil Svetec pesništvu, je izrekel v najnovejšem času Simon Gregorčič in pristavil: „Iz njegovih pesmi se vidi, da ima pesniškega duha.“*) Spisal je par povesti; daljši, zgodovinski je naslov: Vladimir i Kosara. Kakor kritik je oporekal v oceni „Zore“ Majarju, Macunu in Razlagu, ki so hoteli uvesti v knjigo neko zmes raznih slovanskih narečij, in naglašal, da se nam je trdno držati svoje slovenščine. Tej je pomagal z Janežičem, Cegnarjem, Ladislavom Hrovatom, Šolarjem in dr. določevati pravila. V svojih temeljitih jezikoslovnih člankih se je vedno opiral na živo narodno govorico, kakoršno je čul na raznih krajih slovenske domovine. On je stvoritelj slovenskega parlamentarnega jezika („Lj. Zvon“ 1896, str. 725).

*) Morda bi gospod jubilar dovolil, da bi družba sv. Cirila in Metoda zbrala in izdala v svoji „Knjižnici“ pesmi Podgorskega?

Luka Svetec se je rodil dne 8. vinotoka 1826 v Podgorju št. 77 v kameniški okolici. Dvanajstletni deček je šel v šolo v Kamenik in potem v Ljubljano, kjer je dovršil gimnazijo leta 1848. Prvo leto je študiral nato pravo v Ljubljani, a ker je bila pravoslovna akademija ljubljanska kmalu zatvorjena, moral je iti Svetec leta 1850. nadaljevat nauke na Dunaj. Dokončavši jih se je vrnil v Ljubljano za pravnega praktikanta c. kr. deželnega sodišča. Leta 1854. je dobil službo avskultanta pri banski stolici na Hrvaškem ; nato je bil za pristava in naposled za samostalnega sodnika pri tedanjih mešanih c. kr. kotarskih uradih. Izza prevrata leta 1860. je ostavil Svetec z drugimi tujimi uradniki vred Hrvaško („Slovan“ 1887, str. 362). V domovini je postal nato razpoloživ pristav pri c. kr. okrajnem uradu v Mokronogu, leta 1861. v Kočevju, leta 1864. na Brdu, kjer je bil leta 1865. potrjen za pravega c. kr. okrajnega pristava. Leta 1866. se je odpovedal državni službi, ko ga je mestni zbor ljubljanski dne 20. sušca i. l. izvolil za magistratnega komisarja. Tedaj je država izročila ljubljanskemu magistratu mestno policijsko upravo. To tako važno kakor težavno službo je nastopil Svetec dne 28. sušca 1866. Ko so spomladi leta 1869. zavzeli Nemci mestni magistrat, bila jim je ena prvih nalog, da so se iznebili narodnjaka Svetca. Ob tedanji reorganizaciji magistratnih služeb je dobil mesto tretjega magistratnega svetnika Perona, a Svetec pokojnino. Minister pravosodja je imenoval nastopnega leta Svetca za notarja v Idriji, kamor se je preselil dne 28. velikega srpana 1871. Na svojo prošnjo je bil premeščen leta 1872. v Litijo, kjer še sedaj deluje kakor notar izza 1. listopada i. l.

Sveteč je bil mnogo let deželni poslanec. V deželni zbor kranjski je bil prvokrat izvoljen dne 30. malega travna 1863 v kočevskoribniškem okraju. Izbrali so si ga za poslanca z veliko večino Slovenci in Nemci. Kako so ga spoštovali nemški Kočevci, svedoči dejstvo, da ga je mestna občina kočevska izvolila dne 6. velikega travna 1863 za svojega častnega meščana. V istem okraju je bil še pozneje petkrat po hudem boju izvoljen za deželnega poslanca. Leta 1867. ga je poslal kranjski deželni zbor za državnega poslanca na Dunaj, kjer je imel dne 3. rožnika i. l. znamenit govor, ki je pobijal ž njim dualizem. Vzkliknil je med drugim proroško: „Živo sem preverjen, da dualizem ni tista državna oblika, katera bi mogla okrepčati Avstrijo.“ On je bil pristaš federalizma. Ker ni hotela državna zbornica sprejeti nasveta za sporazumljenje z vsemi deželami in narodi, ostavil jo je s Tomanom, grofom Barbom, Lovro Pintarjem in z drugimi federalističnimi poslanci dne 31. sušca 1870. Istega leta je bil izbran za delegata v Pešti. Dne 14. vinotoka 1871 ga je zopet izvolil deželni zbor za državnega poslanca. Ko je palo Hohenwartovo ministerstvo in je bil deželni zbor razpuščen, prišel je Sveteč zopet kakor poslanec v deželno zbornico, a ne več v državno. Leta 1873. se je Sveteč odpovedal deželnemu poslanstvu. Iznova je stopil v kranjski deželni zbor štiri leta pozneje, ko ga je dne 7. malega srpana 1877 kameniški in brdski okraj soglasno izvolil za svojega poslanca; pozneje je zastopal litijski, krški in trebanjski okraj do leta 1895., ko so namestu njega izvolili Dolenjci za deželnega poslanca Franceta Košaka.

I. P.



Slovincem na tujem.

nogo sem našel Slovencev v tujini — mrtvih in živih. Mrtve sem iskal na italijanskih, ogrskih, čeških in bosenskih bojiščih, kjer večkrat skupno počivajo prijatelji in sovražniki. Neki kameni pravijo v svojih napisih, da so tam umirali ljudje za svoje prepričanje, ponajveč za ono, kar jim je bilo po drugih usiljeno za prepričanje. Ponekod so v kamen vdolbena imena teh prepričanih mučenikov in med njimi sem našel tudi slovenska imena; drugod sem si le predstavljal ali slutil sem, da trohne tudi slovenske kosti pod spomenikom ali v njega bližini, ker kamen ni beležil imen, le na kratko je povedal, da so tu na polju v klanju padli in izkraveli ljudje, kakor jim je velela njih dolžnost, častno in slavno. Čimveč sem hodil krog teh spomenikov, tem jasnejša mi je bila naša zgodovina, tembolj sem umel na njih čitati ono, kar tam ni napisano, namreč da človeška zaslepljenost še ni izumrla. In Bog ve, koliko Slovencev počiva v mnogih gomilah na ogrski nižini ob Donavi in Tisi, kjer o ljudeh umrlih v boju ali za kolero ne govori noben spomenik. Kar je bilo mrtvega, vse so shranili v en grob, prijatelje in sovražnike in konje. „Muszka halom“ (moskalski holm = ruska gomila) imenuje Madjar takšne grobove, četudi niso pometali v nje samo Rusov. Mnoga slovenska mati je že zajokala za svojo hčer, umrlim daleč od doma. Bodi vam lahka tuja zemlja, mučeniki slovenski! Končali

ste tek svojega življenja in zunaj domače zemlje ste se zgubili za svoj rod. Vas nisem osebno poznal, no dostikrat sem mislil na vas.

Mnogokrat se spominjam tudi onih Slovencev, katerim se je še smehljala luč življenja, ko sem jih našel na tujem. Z mnogimi svojimi rojaki sem govoril tam, z ljudmi priprostimi in izobraženimi, starimi in mladimi, z ljudmi vseh stanov sem občeval. Dosti takih sem videl, katerim je že ugasnila iskra domoljuba, ki so se prezirljivo in nasmešljivo zavzeli, če sem jih spomnil domače besede. Posebno nekateri visoki gospodje so zelo nizko posadili svojo prvotno domovino, kjer so se nekdaž šolali s pomočjo slovenskih dobrotnikov. O onih rojakihi, ki se nam zgubé samo na Dunaju, bi se dala napisati debela knjiga. Pa o teh ne bom govoril. Pri živih telesih so mrtvi za nas in narod je zavalil kamen na njih grob; kamen, na katerem ni častnih in slavnih napisov. A dosti sem našel tudi takih, ki so se še zavedali svoje prvote. V nekaterih je bujno cvetelo domoljubje, do prave bolezni se je razvil njih domotožje, drugi so postali malomarnejši in ravnodušnejši. Bili so takšni, ki so se kazali skrajno blazirane, ali kakor so rekli, vzvišene nad domoljubjem, naposled je tudi njim zazvenela tista struna, ki so jim jo napeli stariši. Žal, da sem pri njih otrokih videl potrgane vse tiste strune, ki naj bi jih vezale na domovino starišev, žal zato, ker na tujem bi bil baš jezik in nekateri običaji rodne zemlje prava vez med stariši in otroki, ki bi smatrali svoje roditelje za nekaj posebnega, različnega od tujcev in vzvišenega, ko bi edino pri njih videli priljubljene običaje, ko bi edino ž njimi mogli govoriti v jeziku, kakršnega ne govore

vsi drugi ljudje; za nekak otok bi smatrali rodbino sredi tujega razburkanega morja, roditelje za svoje edino pravo zavetišče in za najčistejši vir pouka in tolažbe. Tako so živeli židi in močni so postali, četudi razkropljeni po vsi zemlji.

V Požunu je služil pred dobro četrtno stoletja pri vojaški intendanci star uradnik, ki se je pisal za Hribarja. Če je šel mimo moje pisalne mize, se ni ozrl name; pust in oduren je korakal s šopom papirjev mimo mene k svojemu predstojniku in nazaj; nič se ni zmenil zame, kakor bi mi bil odreveneli starina zavidal mojo zeleno mladost. Nekoč pa je zagledal na moji mizi slovenske novine. Osupel in radoveden je postal, jih vzel v roke ter se izdal za Slovenca po rodu. Od takrat je pokazal precej zanimanja za mojo malenkost. Kadar je šel mimo mene, se mi je nasmejal in dostikrat je pogledal v moje novine. Potožil mi je v nemščini seveda, da mu je postal naš jezik že zelo tuj in bi ga bil do kraja pozabil, da ni imel pri svoji rodbini slovaških dekel. Izpraševal me je o Ljubljani, katere že mnogo let ni videl, in zanimalo ga je, kar sem mu povedal. V njem je še tlela iskra nekega rodoljubja, a njegovi otroci so bili odgojeni Nemci in njegovi vnuki so sedaj skoro gotovo Madžari. In neki drug — častitljiv starček — se je zjokal, ko je slišal na tujem slovensko pesem in odkritosrčno je obžaloval, da je v štiridesetih letih svojega bivanja na tujem pozabil domači jezik, ki bi si ga bil lahko ohranil s čitanjem slovenske knjige. Na smrtni postelji, daleč v tujini, je govoril v svojih blodnjah vedno le o domačih krajih in zahteval je vode iz domačega „blagoslovljenega“ studenca, ki je bil nekaj sto kilometrov

oddaljen od njega. In ti mladi poročnik, ti krasavec od nog do glave, si pač časih modroval, da ti domovina ni ničesar dala in da jej ničesar nisi dolžan. Vendar pa si izposodil od mene slovensko knjigo, rekoč, da nočeš pozabiti slovenskega jezika, ker sicer bi te zasmehovala domača dekleta, ko bi ne umel pravilno govoriti ž njimi. Če te dobro poznam, ljubček moj, boš v starejših letih, ko se uletiš, še ves vnet za svojo borno domovino, posebno če ti do tedaj naravnajo naša dekleta glavo. Velik dobiček imaš pa že sedaj od slovenščine, ker na njeni podlagi si se kaj hitro priučil češčini, ki jo tako zelo potrebuješ v službi.

A videl sem druge, katerim je sijala radost v očeh, ko so mislili na domovino ali govorili o njej. Nekaj ur za Požunom sem v nemški vasi ob Donavi naletel na Ribničana Košmelja. Ne vem več, kako se je naselil tje, in ali še živi in biva tam; no to še vem, da je koruzo ličkal, ko sem prišel k njemu, in da sva se z ginljivimi besedami menila o domačih stvareh. Spoznal sem na tujem dva naša inženirja. Čudil sem se njuni goreči ljubezni do rodne zemlje in učil sem se od njih. Enega — Radivoja Poznika — je že pokosila smrt, drugi se je vrnil v domovino in živi v Trziču. Shajal sem se s slovenskimi profesorji in uradniki, častniki in vojaškimi duhovniki. Naj smo bili doma, v gostilni ali na izprehodih, povsod smo govorili o domovini. — Vrinili so se nam časih drugačni pogovori: o politiki velikih narodov, o naših službenih skrbih, pa kmalu smo zavrnil zopet na svoj priljubljeni predmet, ker nam je tako zelo prirasel k srcu. Vsak je čutil, da smo o tem že neštetokrat govorili, in vendar se nam je zdelo kratkočasno. Mnogokrat sem

opazoval in poslušal mlade vojake, kako vneto so govorili o svojem domu, mnogokrat sem jih videl, kako so otopelih, odrevenelih lic ter mokrih oči poslušali svojega visokega predstojnika, ki jih je poučeval, zakaj ne smejo na odpust ali ne morejo biti prestavljeni v domače kraje. Dostikrat sem jih spremil na kolodvor, ko so se vriskaje odpeljali na svoj dom; in mene je nekaj tiščalo pri srcu, ko sem se vračal na svoje službeno mesto. Govoril sem s priprostimi slovenskimi ljudmi v Bosni, z drvarji, ki so se vračali iz Romunije, s težaki, ki so delali na Češkem pri železnici, slovenske tovarniške delalce sem našel na Moravskem in mnogokrat sem videl tudi pri najtopejših iskro domoljuba. In slišal sem na tujem Slovenca, kako je izrazil svoje koprnjenje po domačih tleh. „Ko bi Bog dal tako — je rekel — da bi se peljal kdaj za stalno v domače kraje, hotel bi izstopiti na meji domovine, kje tam pred Mariborom bi zapustil železniški voz, pokleknil bi tam na našo rodno zemljico in poljubil bi jo same radosti, da mi je več ne bo treba zapustiti.“

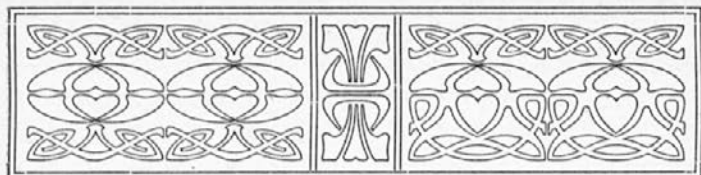
Naposled se spominjam onih, ki še bivajo na tujem, posebno onih, ki se nahajajo v različnih državnih službah. Leta teko, nabere se jih kakor jagod na mavro, težka postanejo, izcrpijo se moči, človek si zaželi pokoja. In dovoli mu ga. Kaj zdaj? S čim napolniti praznoto, ki nastane v srcu vsled izpremenjenih razmer? Kje bi užival zasluženo pokojnino najudobneje? Država svojim uslužbencem, izvzemši redke slučaje, ne dovoljuje, da bi šli uživat pokojnino izven mej cesarstva. Kar gre iz domače blagajne, to se mora porabiti na domačih tleh. Tako je prav. Ali kar velja za državo, to naj bi veljalo tudi za sloven-

ski narod, ki primerno prispeva za njene potrebščine, tako da se po pravici lahko reče: Slovenski uslužbenec je plačan s slovenskim denarjem, zato naj se povrne med slovenski narod, kadar gre v pokoj. Ugovor, da Slovenci nimajo kapitalov, da bi res primerno prispevali za ustroj države, ne velja. Nazori se že jasne in na prvem mestu se nahaja sedaj delalna moč, iz katere izvirajo bogastva, in delalne moči je razmeroma toliko v Slovencih kolikor v drugih narodih. Svoji k svojim! In pot k svojim je krasna in srečna. Tisočeri so to že občutili in tisočeri še bodo. Ko vidim vojake, ki gredo, dovršivši težka službena leta, domov, triumfalno pojoč in vriskajoč, ne smem se jim; spoštujem oni čut, ki jih pelje k svojim in blagrujem jih. Tako zaslužijo naše spoštovanje tudi oni upokojenci, ki se vračajo v našo sredo. Najlepša in najidealnejša jim je bila ona doba, ko so bivali še doma, in zdaj gredo za starim idealom. Nekatere gospode je poslala naša uprava v tuje kraje, da lahko tem več svojih ljudi nastavlja pri nas. Pridite nazaj tedaj, ko lahko prosto volite kraj svojega miru in počitka. Prijetno se vam je zdelo na domačih tleh v tistih starih časih, ko so vas odtrgali od domovine, še prijetneje se vam zazdi sedaj, ko uvidite pri nas na vseh straneh napredek in preporod. Drugi ste morda čutili v sebi neko nerazumljivo tugo po izpremembi, po kočujočem življenju — last mladih močnih duš — in prostovoljno ste šli v svet. A sedaj, ko se je ohladilo kopnenje po tujih krajih, ko ste izprevideli, da je povsod dobro, doma pa najbolje, vrnite se; domovina, ki ne more pogrešati nobenega svojih sinov, vas čaka odprti rok! Morda imate pomisleke, da tu doli ni šol, kakršnih potrebujete za svoje otroke. Bogme,

dosti jih je in tudi takšne imamo, v katerih vam sčasoma dorastejo slovenski vnuki, ki bodo, vam v ponos in tolažbo, živa podoba vašega prvotnega domačega bitja.

V preteklem stoletju se je naselilo mnogo naših upokojencev na Dunaju in v Gradcu in našo narodno gospodarstvo je mnogo izgubilo ž njimi. Posebno Gradec je veljal za njih eldorado. Ker je pa Ljubljana v zadnjih desetletjih silno napredovala in se razvila v moderno mesto, ki nudi svojemu prebivalstvu vse udobnosti drugih večjih mest, je umestno, da kličemo upokojencem vseh vrst, naj se nasele v Ljubljani. Ta klic je umestnejši, nego oni po tujih turistih. — Zapustili ste nekdanjo Ljubljano starikavo in v ozkih razmerah, a zdaj jo najdete pomlajeno, prenovljeno, široko, v njeni renesančni dobi. Zmagovalni, neumorni človeški duh jo je prerodil, mnogo koristnega in udobnega sta tukaj vstvarila um in okus. Pridite na naš topli jug in prepričajte se sami! Pa tudi po drugih slovenskih krajih je ugodnega prostora za vas. Krasna je naša domovina na vseh krajih in koncih, podobna je mirnemu letovišču in pripravna za človeka, ki je bil toliko let zakovan v same dolžnosti službe, navezan na konvencionalne forme družbe in na predsodke svojega stanu. Marsikateremu gospodu se zdi pot v pokoj trnjeva, kdor je pa namenjen v domovino, tistemu se ni treba bati trnja, tisti uživa neko duševno naslado že leta poprej, predno jo je nastopil. Vse podobe mladih let mu ožive, pred oči mu stopijo lepi kraji, katerim je malo podobnih drugje, tam bo užival stare dni v prostosti in v miru kakor ptica, izpuščena iz kletke v zeleno bukovje. — Najlepši trenotek življenja je oni, ko se človek srečno vrača v svojo domovino!

Podlimbarski.



Koliko denarja ima vsa Bosna?

ako je oblegal slovenski pešpolk Kunovcev štev. 17 tri dni mesto Livno leta 1878 — je popisal zelo točno, vestno in obširno pisatelj knjige izdane po družbi sv. Mohorja „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini“, gardni stotnik pl. Andrejka-Livnogradski.

Na tem mestu hočem zabeležiti le neki zanimivi dogodek, koji jasno priča o naivnosti in prostodušnosti bosanskih prebivalcev. —

Mesto Livno je bilo v srednjem stoletju jako močna trdnjava, obdana od vseh strani z zanesljivim zidom, prilično 8—10 m visokim in po 2 do tri metre debelim. Za one srednjeveške čase je bila ta trdnjavica nepremagljiva. Poleg tega izvira reka Bistrica popolnoma med mestnim zidovjem in so se mogli obleganci vedno preskrbeti z vodo in skriti se v veliki, pri izviru reke nahajajoči se otlini (jami).

V Livnu z njegovo neposredno okolico je bil ustaški načelnik beg*) Bušatljija, imenovaje se ponosno

*) beg = grof.

Livanjskim carjem, rekoč: „Ja sem car Livanjski i nikdo drug!“ — Ta človek je bil sicer okoli 80 let star, a pri tem jako strog in neusmiljen nasproti ubogi „krščanski raji“. Celih sedem tednov ni smel nihče ne v mesto in ne iz mesta! Vsi Turčini so bili v tej okolici jako fanatično navdušeni za sveto jim vero Mohamedovo. Ker jih ni hotel ali bolje ni mogel braniti sultan, sklenili so torej, da se sami ubranijo vsakemu vmešavanju v svoje deželne razmere. Boriti so se hoteli do zadnje kaplje krvi! Posebno neupogljivi so bili prebivalci Krajine — del dežele, ležeče blizu hrvaške meje. —

Na dan velike gospojne — 15. avgusta 1878. l. — je bila bojna sreča Livanjem posebno mila; zapodili so v beg bataljon dalmatinskih domobrancev, podavivši pri selu Priluki blizu pol stotnije so ujetnike nečloveško razmesarili! —

Po tako žalostni izkušnji so naši vojaški krogi sklenili z veliko premočjo navaliti na utrjeno mesto in določene so bile za to štiri gorske brigade, okolo 16 do 18.000 bojnikov!

Ukrotivši in zasedši dne 28. kimalca 1878 mesto Livno morali smo se napotiti še proti nekaj manjši tvrdojavi Glamoču v Krajini, koja leži kakih 35—40 km severozahodno od mesta Livna. —

To nalogo je dobila 2. gorska brigada, koji je poveljeval cesarski princ nadvojvoda Ivan Salvator, takrat generalmajor, pozneji Ivan Orth. —

Dva dni smo potovali do mesta Glamoča ter nočili nekako na pol pota blizu Vidimlja na prostem.

Drugi dan se je mesto pokorilo na milost in nemilost predavši carskemu vojskovodji na precej priprosti

blazinici že čisto zarjavele ključe te sicer skoraj napol porušene trdnjavnice! —

Pri dolgem odmoru — „lange Rast“ — prvega dne potovanja med Dolcem in Vidimljem zaneti moj sluga majhen ogenj precej kraj poti hoteč mi, kakor običajno, skuhati pristno „turško-gosto“ črno kavo! Ker je bilo vreme poprej delj časa deževno, bili smo vsi ogrnjeni s plašči; kajti, akoravno je ta dan sijalo gorko, jesensko solnce, vendar je bilo občutljivo mrzlo, ker ta ravnica Glamačka leži skoraj 1000 *m* nad morjem.

Komaj se pojavi majhen dim pri mojem priprostem odgnjišči — že se prikaže, polagoma stopaje, mlad bosanski „junak“ kakih 17. do 18. let in nekako nerodno po vojaški pozdravivši z desno roko mi pohlevno reče: „Dôbar dan, gospodine! Káko si?“ —

Jaz mu odvrnem: „Dao Bog dobar dan; šta (kaj) češ?“ —

Ves vzradoščen, da razumem njegov jezik, počne mi mladenič pripovedati, v kakih stiskah in težavah da živi in životari ubožna „raja“ v Bosni in Hercegovini in to posebno zadnja dva meseca: „kajti znaj, gospodine moj dragi,“ nadaljuje svoje lamentacije, „da nismo bili uže sedam nedeljah (tednov) v cerkvi v samostanu „Gorica“ pri Livnu; jer ne da beg Bušatljija doči u grad (Livno). — Oj, slava Ti, sveta bogoródica, da si nas spásila turškega iga (ižesa) i da ste prišli v Bosnu Avstrijanci!“ —

Mladenič je bil zelo čedno oblečen imajoč na sebi skoraj novo dalmatiko — suknjo, ki je enaka plašču, v kateri so ogrnjeni „leviti“ pri slovesni maši — iz domačega sukna, bele barve. Pravil mi je tudi, kako so došli turški vojaci, idoči po patruljah na deželo,

v sela ter jim pobirali bravino (drobnico), novce in celo obleko z života! Zgodilo se je včasih, da so ukazali arabski vojaki, naj ta ali óni domačin sleče svojo novo suknjo ter naj sprejme v zameno raztrgano vojaško obleko! — Naravnost neznosne razmere!! —

Bosanče se pomakne še bliže k meni, počne me izpraševati, da-li moja mala puštica — revolver — puca (strelja) in da naj za poskušnjo parkrat ustrelim v zrak!! —

Razloživši mu, da pri nas vojakih v taboru ne sme nihče streljati, še pridenem, da bi bil jaz radi tega gotovo ostro kaznovan! Ker z enim strelom moglo bi se vse vojaštvo vzbuniti (alarmirati)! On ves začujen vpraša, kako to mogoče, da bi jaz mogel biti kaznovan, „jerbo Ti si gospodin i možeš raditi, šta Ti drago?“

Kleče blizu mene prime tudi doljni konec mojega plašča in me vpraša: „Gospodine, ta tvoja kabanica (plašč) je vrlo lijepa; koliko novaca (denarja) si dal za-njo?“ —

Jaz mu odvrnem na to: „Ta moj plaše stane pet sto banica*) (t. j. po našem denarju petdeset goldinarjev)! On to čuvši, poskóči na noge, pa vzklikne: „Uf, toliko novaca (denarja) neima vsa Bosna!“ —

I. J. Štefanov.

*) banica — deset kraje. a v.





Češka narodna obrambna društva.

Y dobi žalostnih političnih in gospodarskih razmer kot jasen dokaz nepravičnosti avstrijskih vlad do Slovanov si je ustanovil češki narod v obrambo svojega življenja in razvoja v deželah svetovaelavske krone mogočno narodno organizacijo. Ta organizacija obstoji v obrambnih narodnih društvih, ki branijo češke manjšine v ponemčenih krajih proti številnim, podjetnim nemškim društvom, povzdigujejo ljudstvo v narodni zavesti, izobrazbi ter gospodarstvu in budé po vsem Češkem medsebojno ljubezen in vspešno pomoč.

Proti češkemu narodu — in seveda tudi proti vsemu Slovanstvu — se bojuje cela Germanija. Vrsta nemških društev v kraljestvu in v Avstriji si prizadeva oslabiliti in ponemčiti zlasti češke pokrajine. Središče tega stremljenja za obvladanje in germanizacijo Evrope je „Der alldeutsche Verband“ v Berlinu s 25.000 člani. Za nemško šolstvo v čeških deželah izda berlinski „Allgemeiner deutscher Schulverein“ letno 100.000 M. „Gustav Adolf-Verein“ in „Evangelischer Bund“ delujeta po geslu: „Proč od Rima“. Od početka tega gibanja

se je ustanovilo v Avstriji 25 protestantovskih žup, v čeških deželah 13. Vsa ta društva v kraljestvu prispevajo v pomoč avstrijskim Nemcem z bogatimi vsotami, kupujejo posestva, obrtne zavode in bude vsenemško mišljenje.

V Avstriji je največje nemško društvo „Deutscher Schulverein“ na Dunaju (njegov dohodek je znašal l. 1903 — 430.000 K) za ponemčevanje vseh avstrijskih Slovanov. Jugoslovanom nevarna je „Südmark“ v Gradcu, ustan. l. 1889.

V čeških deželah deluje 7 podjetnih društev: „Böhmerwaldbund“ s sedežem v Č. Budjevicah (ust. l. 1884.) za germaniziranje Pošumave, — zelo nevaren „Bund der Deutschen in Böhmen“ (od l. 1894.) v Pragi, — „Bund der Deutschen Westböhmens“ v Pelzni (od l. 1892.), „Bund der Deutschen Ostböhmens“ v Trutnovem (od l. 1894.); — „Bund der Deutschen Nordmährens“ v Olomucu (od l. 1886.), „Nordmark“ v Opavi (od l. 1894.), „Bund der Deutschen Südmährens“ v Znojmu (od l. 1899.) za ponemčevanje Moravske in Šleske. Ta nemška društva za germanizacijo češkega ozemlja imajo do 146.000 članov ter 242.000 K letnih dohodkov; vsled številnih odsekov so razširjena ob celi narodnostni meji. Središče nemških političnih strank je nemški „Volksrat“.

Napram tem podjetnim nemškim društvom so si ustanovili Čehi svoja obrambna narodna društva. Poleg šolskega društva „Ústředni Matice Školská,“*) katere delavnost je posvečena mladini vseh čeških dežel, brani češko ljudstvo pet društev: v kraljestvu „Ná-

*) Glej koledar l. 1905.

rodní Jednota Severočeská“ in „Národní Jednota Pošumavská,“ — za mejno grofijo in vojvodino „Národní Jednota pro východní Moravu“ v Olomucu (od l. 1885.), „Národní Jednota pro jihozápadní Moravu“ v Brnu (od l. 1886.). S posebnim ozirom za šlezske in doljno-avstrijske Čehe ter Slovake se je ustanovila v Pragi l. 1896. „Českoslovanská Jednota“, in kot središče Moravcev in Šlezijcev v Pragi „Moravsko-slezská Beseda“.

V najnovejši dobi je nastala „Národní Rada“ (Narodni svèt) ki naj združi vse delalce, važne korporacije in politične stranke k pravilno osredotočenemu in urejenemu delu.

V čeških narodnih društvih je skupno 1097 delujočih odsekov z 99.000 člani in letnimi dohodki 208.000 K. So to delalska središča, kamor se morejo pridružiti vsi Čehi ter se sniti v skupnem stremljenju — ne le za podrobno narodno delo, temveč tudi za delo v velikem slogu.

Naloga tega članka je, razpravljati nekoliko o delalnosti narodnih društev v češkem kraljestvu.



V kraljestvu češkem je po ljudstvenem štetju l. 1900. „po občevalnem jeziku“ 3,930.093 Čehov in 2,337.013 Nemcev. Nepravilnost uradnega štetja se je pa dokazala s privatnim štetjem, — in celo izdani „Lexikon obcí“ je pokazal nepravičnost štetja, in češki narod se je zmanjšal za stotisoče duš — na papirju. Toda za politične namene Nemcev je potreba, da se zviša njih število nasiloma in umetno s pomočjo vlade. Nemci

so se naselili na Češkem že za časa Přemyslovičev kot kolonisti in po 30 letni vojni se je njihovo število in moč znatno povečala ob dolgotrajni germanizaciji. Na nemškem ozemlju pa je živelo vedno mnogo Čehov, ki naj bi se v zadnji dobi nasiloma ponemčili. V pomoč tem češkim manjšinam sta se ustanovili dve narodni društvi, ki sta organizirali te manjšine, tako da se danes povečujejo češke manjšine ter se osamosvojujejo v moči in gospodarstvu. Nevarnost jim preti danes od predstoječe volilne reforme. Namestu resnično splošne volilne pravice, ki naj bi pokazala moč čeških manjšin našega severa, naj bi dobilo češko kraljestvo volilno reformo, ki bi slonela na vladnem geslu: raztrgati kraljestvo na dva dela: na dvojezični in na samonemški del. S tem bi se doseglo „zaprto nemško ozemlje,“ država v državi, kjer bi bile izgubljene češke manjšine. Društva, kot taka, nepolitična, ne morejo direktno vmes poseči ter delujejo na to le indirektno, imajoč za nalogo: prispevati k narodnemu, duševnemu in gmotnemu pospeševanju češkega kraljestva v vseh smereh narodnega dela.

Na češkem zapadu in jugu je kmetski stan zelo zadolžen; beda vlada in gospodarsko nazadovanje; velikoposestva ter obrtni kraji so v nemških rokah. Proti gospodarskemu nazadovanju in ponemčevanju zapadnih, južnih in jugovzhodnih čeških krajev deluje „Národní Jednota Pošumavská“.

Češki sever se peča večinoma z obrtnijo; vendar pa gine domača obrt (tkalstvo, steklarstvo, čipkarstvo i dr.) in veliki obrt nemški izsesava na lupežni način prirodno bogastvo zemlje, zaslužnjuje delalski del naroda in deluje nasiloma za germanizacijo v namen, da

si ustanovi „izloženo ozemlje“ ter se popolnoma polasti teh krajev. Ozemlje najhujšega narodnostnega boja na severu in vzhodu kraljestva ima za svoj delokrog „Národní Jednota Severočeská“.

Obe društvi ste nastali skoro istočasno in vsled taistih potreb: N. J. P. l. 1884., N. J. S. l. 1885. Že l. 1883. se je porabila misel (ni znano, kdo jo je prvi sprožil), da bi se ustanovilo v obrambo Pošumave obrambno društvo, ki se je po ustanovitvi „Böhmerwaldbunda“ v istini poklicalo v življenje pod imenom „Národní Jednota Pošumavská“. Njen prvi načelnik je bil Dr. Fr. Houdek.

„Národní Jednota Severočeská“ se je ustanovila l. 1885. ob sodelovanju dr. F. L. Riegra in izvolila za prvega načelnika dr. Al. Pravoslava Trojana, državnega poslanca.

Naloge obeh društev so:

Preiskujeta vsestransko razmere in povzdigujeta narodno zavest, prosveto in blagostanje; —

prirejata predavanja, sestanke, narodne slavnosti, gledališke predstave in blažilne zabave; —

izdajata in razširjujeta duševne proizvode, ustanavljata knjižnice, čitalnice in zbirke ter podpirata češko turistiko; —

gradita in podpirata šole sploh, zlasti pa poljedelske, obrtne in trgovske šole; —

povzdigujeta gospodarstvo, razdeljujeta stroje, orodja, vzorce in modele; —

vpeljujeta nove obrtne in trgovske stroke, prekrbujeta mesta vajencem, poslom in rokodelcem; —

skrbita za pravično varstvo, cenen kredit, ustanavljata denarne zavode (hranilnice, kreditne zaklade).

Na čelu društev stoji osrednji odbor z načelnikom, sestoječ iz 30 članov ter izvoljen na 3 leta. Pri osrednjem odboru so vpeljane posebne komisije, katerim so odločena posamezna polja delavnosti. N. J. S. ima sedaj tri komisije: organizujočo, redakčno in božično; N. J. P. ima sledeče oddelke: organizujoči, finančni, knjižniški, poljedelski, obrtni, za predavanja, šolski in druge za časa posebnih potreb.

Po vsem okraju svojega delokroga imata društvi svoje krajevne odseke; krajevni odsek mora imeti vsaj 20 članov in je v stalnem stiku z osrednjim odborom. L. 1896. so se sestavile iz krajevnih odsekov skupine ali zbori in tajniški odseki. N. J. P. ima 22 takih skupin; N. J. S. 12 zaupniških zborov, izmed katerih ima vsak v osrednjem odboru svojega referenta. Ustanovitev skupin in zaupniških zborov v obeh društvih je otežila in spopolnila narodno obrambo. Sedaj se namerava sestaviti krajne organizacije in s tem bi bila ureditev društev dokončana. Spočetka je vladala v društvih centralizacija, ki je zakrivila mnogo neuspehov ter škodovala razvoju; pozneje se je vpeljala zdrava decentralizacija s prenesenim delovanjem; društva so si vzgojila s tem vrsto čilih delalcev ter se razveseljivo razvila.

Napredek obeh narodnih društev osvetljujejo številke. N. J. P. je imela v prvem letu 150 odsekov z 11.524 člani, v 20. letu 402 odseka z 29.325 člani, l. 1905. pa 443 delujočih odsekov z 32.000 člani v 22 skupinah. N. J. S. je imela v prvem letu 95 delujočih odsekov s 3782 člani, v 20. letu 570 konstituiranih odsekov, a l. 1905.—6. 589 konstituiranih odsekov z 51.000 člani v 12 zborih.

Dohodkov je imela N. J. P. l. 1884. K 24.520, l. 1904. K 90.525, l. 1905. K 139.365, skupaj v 21 letih 765.586 K.

N. J. S. je imela d o h o d k o v v prvem letu 7200 K v 20. letu K 86.865, l. 1905.—6. K 88.415. Skupno je prejela blagajna osrednjega odbora N. J. S. v teku 21 let do konca upravljaljočega leta 1905. K 863.631 in izdala K 771.359.

Meja obeh društev se je uravnala l. 1896. z dogovorom, po katerem se je določil za mejo obeh društev 50. vzporednik. Praga in češki okraji, ležeči na tem vzporedniku, so nevtralni, kjer moreta ustanavljati obe društvi svoje odseke, (v večjih mestih obe naenkrat, v manjših le jedno). Sedež osrednjega odbora in pisarne obeh društev je v Pragi; (N. J. P. namerava postaviti podružni pisarni v Pelzni in Č. Budjeovicah). Pisarna N. J. P. odpošlje vsak dan 195 dopisov, pisarna N. J. S. 239 števil.

Svedočbo o izvršenem delu obeh društev podaja za celo dobo obstoja nekoliko kratkih podatkov.

Poleg stremljenja, združiti češko ljudstvo po društvi, se je delovalo za njegovo narodno zavednost in izobrazbo s predavanji agitačne in izobraževalne vsebine iz vseh strok ljudskega znanja.

N. J. P. in njeni odseki so priredili že 3775 predavanj, N. J. S. 7895 predavanj (s 37.000 K stroški). Vzgojili so si k temu pripravne moči in zlasti učiteljska društva pošiljajo sedaj osrednjemu odboru seznamek predavanj ter ljudskih kurzov, s katerimi se more takoj ugoditi vsakojaki potrebi. Zelo dobro učinkujejo tudi prosti razgovori o določeni temi.

Češke manjšine spadajo med najbolj vnete čitatelje novin; izobrazujejo se z njimi in oživljajo. Zato si

društvi naročata in razpošiljata odsekom časopise vseh strok in redakcije dajejo gotovo število iztisov zastonj ali za znižano naročnino. L. 1905. sta izdali za časopise: N. J. P. 3737 K, N. J. S. 3564 K. Nekateri odseki so ustanovili ali podpirali javne čitalnice (največja je češko-budjejoviška z 28.000 čitatelji na leto). N. J. P. ima svoj organ „Pošumaví“ (mesečnik), N. J. S. mesečnik „Věstník N. J. S.“ Češke manjšine na severu kraljestva imajo dva pokrajinska lista: „Trutnovský Věstník“ in „Český Sever“; akademični odsek N. J. S. v Pragi izdaja „Studentský obzor menšinový“.

Knjižniška delalnost v društvih se zelo pospešuje, je premišljena, sistematična in urejevana z razumno roko. Notranja cena knjižnic raste, ker se izločujejo starejše knjige dvomljive vrednosti in nadomeščajo z novimi izbranimi deli češke literature, pri čemur se ne varčuje z izdatki. Urejene knjižnice se vedno spopolnjujejo in zamenjujejo s posredovanjem osrednjega odbora. Nekateri odseki imajo lastne knjižnice in knjige se izposojujejo brezplačno tudi nečlanom. V mnogih občinah so se ustanovile po prizadevanju društev tudi javne knjižnice. N. J. P. in odseki imajo sedaj 365 knjižnic z 59.665 zvezki, N. J. S. 861 knjižnic z 80.791 zvezki.

Osrednji odbor ima svojo znanstveno knjižnico, ki obsega za študij delovanja med manjšinami prepotrebne pripomočke.

Društvi sta skrbeli tudi za poučne in blažilne zabave; velika skrb se posveča gledališkim predstavam, ki naj vzgojujejo narod in ki so na drugi strani tudi vir dohodkov za odseke. K prirejanju odrov

daje na razpolago osrednji odbor odsekom dekoracije, ostale potrebščine si morajo preskrbeti odseki sami in stroške krijejo z dohodki predstav. Igra se splošno cenene in nove igre; nekateri odseki imajo tudi gledališke fonde, gledališke knjižnice in otroška gledališča za mladino. Lastnih odrov so imeli odseki N. J. P. 20, odseki N. J. S. 144 (v vrednosti 10.000 K). Po prizadevanju odsekov se goje tudi druge ljudske zabave po deželi in namestu popivanja in godbe se vrše akademije, koncerti, pevski večeri, izleti in narodne slavnosti, skioptične in panoramatične predstave. N. J. P. ima lastno panoramo v Pragi (letni dohodek 13.832 K) in v Pelzni (1090 K).

Odseki podpirajo uspešno češko turistiko in N. J. P. je sprožila misel k ustanovitvi „Kluba čeških turistov“ l. 1887.

Ker ne zadostujejo finančna sredstva „Osrednje Matice Šolske“ za šolstvo manjšin, gradita tudi društvi češke šole, bodisi sami, bodisi s podporo „Osrednje Matice Šolske“. Ni mogoče naslikati težav in bojev za vsako češko šolo. Čehe pode vsled tega od dela in iz stanovanj, preganjajo iz kraja, bojkotirajo in gospodarsko uničujejo. Uradi namenoma zadržujejo ali ne rešujejo opravičenih prošenj za češko šolo. V Podkrušnohorsku ni dosedaj za 10.000 otrok niti jedne češke meščanske šole. Močnejšim društvenim odsekom se je poverilo šolstvo v njihovem okolišu. Grade nove šole, stavijo jim poslopja, preskrbljujejo šolam potrebščine in pripomočke, ustanavljajo knjižnice za učence, dijaške kuhinje, podpirajo šolske izlete in ferijalne kolonije. Na jubilejno in etnografično razstavo v Pragi sta poslali društvi množino otrok iz ponemčenega ozemlja ter

tako vtrdili v njih narodno zavest, in od te dobe se ponavljajo vsako leto otroški izleti v Prago.

Posebno skrb posvečata društvu na daljevalnim gospodarskim, obrtnim in trgovskim šolam; ustanavljata te šole, jih vsestransko podpirata in podeljujeta učencem darila in ustanove. Uprav dijaštvo dobiva podpore, ustanove za potovanja, mesta pri uradih in v zavodih ter se organizira v društva za narodno delo. Za deklice, ki so se navzele nemškega duha v samostanskih zavodih ali postale narodno mlačne, se je zgradil na prizadevanje N. J. S. zavod „Jihočeská vesna“ v Č. Budjevicah. N. J. P. je izdala l. 1905. za šolstvo 32.328 K, N. J. S. 18.753 K.

Da bi preprečila uspehe delalnosti nemških društev, ki vabijo češke otroke v nemške šole z bogatimi darili v božični dobi, morata društvu prirejati vsako leto božičnice. V osrednjem odboru se izvoli božična komisija, ki izda oklic na dobrotnike in korporacije z dosedaj nezadostnim uspehom. Spočetka grudna se nakupi blaga, oblek, perila ter obuval in se razpošlje revnim češkim manjšinam. Odseki bodisi prispevajo osrednjemu odboru ali pa sami razpošiljajo darila v njim poverjenem okolišu. Božičnicam prispevajo tudi druga društva. (Klub čeških turistov je daroval l. 1905. češkemu severu 1623 K, krožek članov praškega Sokola 1600 K. i. dr.) Stroški za božičnice N. J. P. so znašali l. 1905. 22.217 K, N. J. S. skupno z odseki 28.077 K.

Gospodarsko delalnost morejo izvrševati društveni odseki le neposredno, je pa tudi mnogo samo gospodarskih odsekov. Osrednji odbor podpira njih stremljenje indirektno: z nasvetom, agitacijo, s stikom

z osrednjimi poljedelskimi in narodnogospodarskimi korporacijami, pri njih izposluje za češke manjšine, gospodarsko se organizujoče, gospodarske ugodnosti in subvencije. Poljedelski deželni urad se je obnašal spočetka napram društvom nezaupljivo, pozneje jim je bil naklonjen, mnogo njih predlogov ugodno rešil in pri raznih društvenih akcijah uspešno podpiral na pomoč ubogim pokrajinam. Sedaj si društvi prizadevata, da bi prišli njuni delegati v zastopstvo pri poljedelskem uradu.

Društvi skrbita za vzgojo gospodarskega priraščaja v poljedelskih šolah, pospešujeta te šole, vzdržujeta vzorna posestva z gospodarskimi strokami z ozirom na krajevne potrebe. V odsekih se vrše gospodarska predavanja, so vpeljeni sistematični kurzi i dr.

Zelo koristi kmetijstvu skupni nakup gospodarskih potrebščin, ki jih določijo društveni odseki oziraje se na pridelke češkega izvora. Preskrbi se sledeče: gospodarska gnojila, semena, podtaknjenci, kuhinjske potrebščine (sol, petrolej, žveplenke, meso, oglje), blago, gospodarski stroji (s pomočjo poljedelskega urada).

Podpirajo se gospodarske razstave, pregledovanje živine, postaje čistokrvnih domačih živali, ustanavljajo se gospodarske zadruge, grade sadjerejske in gozdarske šole i dr.

Ljudstvo se poučuje o ugodnostih zavarovanja proti ognju, elementarnim nezgodam i dr. in sicer pri čeških zavarovalnicah. Pri elementarnih nezgodah (po vodnji, toči, ognju) podeljujeta tudi društvi podpore.

Pomembna je rešitev češke posesti; zato kupujeta društvi posestva iz nemških rok, skrbita za ohranitev čeških realitet, preskrbujeta strankam kredit.

V ta namen so ustanovili posestveni fond, dosedaj seveda še mali (N. J. S. ima za njegove namene 74.341 K). Delovanje na gospodarskem polju je pridobilo društvoma veliko zaupanje v češkem kmetijstvu in povzročilo napredek in razvoj v gospodarstvu. V te namene je izdala N. J. P. l. 1905. K 31.512 in N. J. S. K 20.915.

Nič manj važna je delalnost društev za rešitev in pospeševanje, domače obrti v revnih gorskih pokrajinah. Glede na različne krajevne potrebe so si društva prizadevala na razne načine, da bi ohranila staro domačo obrt in opeljala novo dobiček donašajočo. N. J. P. je uvedla na češkem jugu pletenje košar; darovala je vrbove podtaknjence, poučevala o vrbi, l. 1885. zgradila poskušne delalnice za pletenje. Za produkcijo lesenega blaga je zgradila mizarsko šolo, a ta je prenehala, ker ji je država in dežela odklonila svojo subvencijo. L. 1896. se je ustanovila čipkarska šola v Strážovi na Klatovskem, ki krasno procvita in izdeluje najlepše in najdražje čipke. Producenti čipek so bili odlikovani nele na čeških razstavah, ampak tudi na razstavi v Kodanju, Štokholmu, Turinu in Londonu. L. 1900. je zgradila gospa Vlasta Stránecká čipkarsko šolo v Sedlici na Blatenskem, kjer dobiva dela po zimi krog 1000 ženâ. Tretja čipkarska šola je v Klenči.

L. 1886. je dala N. J. P. preiskati južnočeške kame-nolome z namenom, da zgradi kamenoseško šolo, a ni imela sredstev in tako podpira vsaj južnočeške dečke na drugih kamenoseških šolah. L. 1892. je nameravala zgraditi šolo za izdelovanje igrač, ustanovila se je pa s podporo N. J. P. za druga izdelovalcev lesenega blaga. L. 1893. se je zgradila delalnica za trikô-blogo v D. Sekyřanih. Po mnogih gmotnih

žrtvah se je prepustila pletarna članu osrednjega odbora V. Netušilovu, ki je zelo povzdignil pletarno, tako da danes pripada največjim podjetjem za trikô blago na Češkem. (Triko blago prodaja: Nova trgovina Pošumavskih pletaren, Praha, Vodičkova ul. č. 22.)

V svrhu večjega razpečavanja južnočeških izdelkov se je udeležila N. J. P. z njimi vseh večjih razstav, priredila božično tržnico v Pragi in dala inicijativo k ustanovitvi „Záduhy“ v Pragi, ki skrbi za razvoj domače obrti. L. 1897. je delovalo društvo za zgraditev „Českého obchodního družstva“ (češke trgovske zadruge), a ideja se ni posrečila. Izdalo je seznamek čeških trgovcev in obrtnikov, razširjalo lepake z geslom „Svoji k svojim“ (kar se je prepovedalo). Prirejalo je reklamne razstave domačih potrebščin, pozvalo je češke trgovine in mesta k podpiranju južnočeških izdelovalateljev i dr. N. J. S. si prizadeva povzdigniti tkalstvo v Krkonoših, čipkarstvo v Rudohoři in na Zambereckem, domače vezenje na Skutečskem, steklarstvo, zbiranje koralov in biserov na Semilskem, vpeljuje pletenje žimnatih rešet, izdelovanje razni ščetek, umetniške razglednice i dr.

V narodnogospodarskem oziru delujeta nadalje društvi z ustanavljanjem finančnih zavodov, hranilnic, Raifeisenovih kreditnih zavodov in stavbinskih zadrug. N. J. P. spopolnjuje število čeških kreditnih zavodov na jugu in vspodbuja srednje češke finančne zavode, da bi blagajne svoj prebitek vlagale v obrtnih zavodih in čeških hranilnicah v pomembenem ozemlju. Pod vodstvom N. J. S. deluje danes do dvajset denarnih zavodov, ki dobro prosperirajo ter imajo veliko važnost v tem, da gmotno oslo-

bode češke dolžnike iz nevarne odvisnosti pri nemških zavodih, zlasti za časa volitev. Za češke manjšine si prizadevata društvi nakupiti ali sezidati poslopja kot središče vsega življenja in tako imamo poleg češke šole v nemških mestih vrsto lepih „Narodnih domov“.

N. J. P. je predlagala zgraditev „Banky českého lidu,“ vsled nerazumnosti in ponesrečenju pa se je vsaj vresničila „Česká Pošumavská záložna“, ki je pa dosedaj še preslaba za svojo nalogo.

Za narodnogospodarske potrebščine je izdala N. J. P. do l. 1906. do 300.000 K, in N. J. S. čez 200.000 K.

Poleg tega sta nudili društvi češkim manjšinam npravno in gmočno podporo. Pregarjani ali v stiski se nahajajoči Čehi so dobivali denarne prispevke, ako je bila njih beda v zvezi z narodnim delom. Jednako se je podpiralo bolehnne, brezposelne, od dela odstranjene delalce; društvi skrbita nadalje za zidanje delalskih hiš in pravilno vpoštevanje domovinskega zakona. Nekateri odseki so si ustanovili podporne fonde. Tudi s posojilom podpirata društvi češke manjšine, kjer je v nevarnosti češka posest, ali pa preskrbujeta kredit pri denarnih zavodih.

V privatnih sporih, ki so nastali iz narodnih vzrokov, plačata društvi češki stranki sodnijske stroške, v boju za pravice čeških manjšin pri državnih uradih, sodiščih, železnicah, župnijskih uradih preskrbita društvi pravno pomoč. Advokati vrše svoje delo za stonj ali za znižano ceno.

Društvi izvršujeta deloma tudi posredovalno delalnost, akoravno bi bilo potreba posredovalnega zavoda za ponemčeno ozemlje k pravilnemu vodstvu. Društvi naznanjata stanje nepremakljivega blaga, po-

nudbe in vprašanja po realitah, priporočata mesta za obrtnike, vajence, letna bivališča i dr. . . .

Na vseh poljih narodnega življenja delujeta društvi jednako vneto za blagostanje češkega naroda. Njune osrečujoče delalnosti sploh ni mogoče dobro oceniti. Treba je k temu dela, vnetosti in denarnih pripomočkov. Nabirajo se težko; vir dohodkov obeh društev je: Prispevki članov; ustanovni člani plačajo 200 K, pravi člani 10 K na leto, delujoči člani 2 K letno, izvršujoči člani vsaj 40 h na leto; tudi najrevnejši Čeh more biti izvršujoč član.

Podpore čeških mest, avtonomnih korporacij, trgovin, društev in posameznikov.

Zapušćnine, darovi, prebitki raznih slavnosti.

Blagajniški prispevki (N. J. S. je imela l. 1905. iz blagajen 4392 K dohodkov.)

Narodni kolek; vendar dobiček od tega je malenkosten. Dosedaj v obeh društvih nezadostuje podpor.

* * *

Kljub raznemu nesporazumljenju in notranjim bojem je bilo društveno življenje v celoti vedno na tako visoki stopinji, kakor v nobeni drugi korporaciji. V društvih, zlasti od časa nove organizacije, prevladuje veselje do dela, stremljenje po napredku in gotov cilj: pomagati češkemu narodu k procvitanju, samostalnosti in blagostanju.

Napram močnim neprijateljem se bojujeta obe narodni društvi že čez 20 let in iz vspešnega delovanja se more spoznati, da nikakor ne brezuspešno.

✱

Bratje Slovenci! Tak je boj na meji Slovanstva. Ne mislite, da se gre tu samo za Čehe; padejo le ti, izginete tudi vi. Črez češko zemljo bi vas lahko poplavilo nemško morje. Delujte tudi vi v svojo obrambo, zbližujte se s Čehi! Taisti neprijatelj navaljuje tudi na vas. Spominjajte se pri svojih trgovskih in gospodarskih potrebščinah Čehov! Nimate li domačega blaga, kupujte svoje potrebščine pri čeških izdelovalcih, s tem okrepite svoje slovanske brate, nikdar pa ne nevarnih Nemcev, ki vporabljajo svoj dobiček od strani Slovanov v njih pogubo.

Besede F. Palackega veljajo jednako za Čehe kot za Slovence: „Vsakdo se mora truditi, mora delati, žrtvovati, kolikor more, k občenemu blagu, zlasti za ohrano svoje narodnosti ... Kedar bodo vsi domoljubi delovali odkritosrčno s pravo izobrazbo, pa nimam strahu za našo narodnost in narod naš. Ta se obdrži sam, dokler bode hotel in dalje, nego si žele njegovi neprijatelji.“

In da bi vsi sinovi delovali v prosep domovine z razširjanjem vede in omike — to daj Bog.

Fr. Stary.





Vestnik



družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXI.





Družbe sv. Cirila in Metoda

redna XXI. velika skupščina

dne 2. avgusta 1906. l. v Logatcu.

etošnja velika skupščina se je vršila ob ogromni udeležbi v lepi narodni vasi Logatcu.

Posebno v mnogem številu so došli Nosttranjci in kakor vselej udje šentpeterske ženske in moške podružnice ljubljanske ter Litijčanke. Častno je bil zastopan Trst, Goriška, Koroška in Štajerska.

Ko je pridrdral jutranji brzovlak v Logatec, zasijalo je solnce in razpršilo meglo, ki je krila ta čas dolino. Na kolodvoru so bili zbrani člani ženske in moške podružnice v Logatcu ter so prisrčno pozdravljali došlece.

Imenom logaške moške podružnice je nagovoril kot nje prvomestnik sodni pristav Josip Prevec v izbranih besedah skupščinarje, imenom ženske logaške podružnice pa je izročila gdč. Mici Puppisova s prijaznim nagovorom družbinemu prvomestniku Tomo Zupanu krasen s trobojnicami okrašen šopek.

Obema se je zahvalil imenom došlih družbin prvomestnik primerjajoč družbo z velikim deblom, kojemu so koreninice podružnice. Čim krepkeje so te, čim uspešneje delujejo podružnice, tem močnejša je družba, tem lepši so sadovi — obmejne narodne šole, ki so obramba slovenske narodne posesti.

Potem, ko so okrasile narodne gospice došlece z ljubkimi šopki, so odšli skupščinarji v Dolenji Logatec, ki je bil okičen z izključno narodnimi zastavami.

Pri občinski hiši je pozdravil došlece ob prvem slavaloku župan Adolf Mulley, imenom dolenjelogaškega gasilnega društva, tamburašev in bralnega društva pa načelnik Josip Smole.

Obema se je zahvalil družbin prvomestnik posebno še pozivljajoč sl. županstvo, naj bi tudi ono kolekovalo temu dnevu v spomin vse uradne listine z družbinim narodnim kolekom. Tak narodni tok gre namreč sedaj med županstvi po slovenski zemlji.

Ob vsej dolgi poti do Gorenjega Logatca od kolodvora sem so stali veliki mlaji.

Pri slavaloku v Gorenjem Logatcu so pričakali skupščinarje župan z občinskimi odborniki, župnik, Logatčanke v narodnih nošah, šolske deklice ter gorenjelogaški ognjegasci.

Imenom logaških župljanov je pozdravil skupščinarje župnik Josip Lavrič; imenom občine gorenjelogaške župan Lenassi, ter imenom logaške šolske mladeži učenka Katinka Punčuhova. Le-ta je tudi izročila družbinemu prvomestniku lep šopek.

Na pozdravih se je zahvalil prvomestnik povdarjajoč, da je letošnja skupščina prva, katere se oficijelno udeležuje tudi šolska mladina pod nadzorstvom svojega

učiteljstva. Pozival je to nežno mladino, naj po vspešno dovršenem pouku, kamorkoli jo že dovede usoda, zvesto služi sveti domovini.

Ko so bili skupščinarjem zopet pripeti novi šopki na prsa, odkorakali so ob grmenju topičev z bližnjega griča in navdušeno pozdravljani na vrt župana Julija Lenassija na zajutrek.

V župni cerkvi Gorenjega Logatca je daroval ob $1\frac{1}{2}$ 10. uri župnik Josip Lavrič sveto mašo za žive in mrtve družbine dobrotnike. Petje so med mašo vrlo oskrbovali logaške pevkinje in pevci.



Po končani sveti daritvi so udeležniki odkorakali na vrt hotela „Kramar“ v Dolenjem Logatcu na zborovanje.

Družbin prvomestnik je otvoril ob 11. uri dopoldne zborovanje. Predstavil je skupščinarjem osebno navzočega c. kr. okrajnega glavarja gosp. Janko Kre-menšeka, ter zahvalno omenjal, da mu je izročila gdč. Mici Puppisova 200 kron za družbo, katere so darovali Logatčani, mesto da bi bili za današnji dan oskrbeli drago godbo. Dalje se je zahvalil višemu učitelju ter rednemu obiskovalcu naših velikih skupščin, Josipu Levičniku iz Železnikov za tukaj izročenih 52 kron imenom tamošnje podružnice. Na to je konstatiral sklepčnost velike skupščine ter pozval namestnega tajnika Makso Bradaška, naj prebere vodstveno poročilo.





Poročilo tajništva

za XXI. veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda
dne 2. avgusta 1906 v Logatcu.

Slavna XXI. velika skupščina!

Lansko leto je minulo 20 let, odkar so se začele ustanavljati prve podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Letos je minulo 20 let odkar si je 33 v prvem letu zasnovanih podružnic izvolilo glavno družbino vodstvo.

Vsako leto je na velikih skupščinah poročalo vodstvo o svojem delovanju; poročalo je o uspehih, hvalilo delujoče in karalo speče podružnice, ki morajo iti glavna družbina opora.

Na lanskoletni skupščini v Št. Juriju ob južni železnici so bili glásom § 16 pravil družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v družbino vodstvo z vsklikom poklicani: prvomestnik Tomo Zupan, odb. Ivan Hribar, blagajnik dr. Ivan Milan Hribar, nam. prvom. Luka Svetec, odb. Ivan Šubic ter odb. dr. Pavel Turner.

Radi obilih drugotnih poslov pa je med letom iz vodstva izstopil ljubljanski župan Ivan Hribar, denarničarski težki poklic se je kaj kmalu ogrenil dr. Ivanu Milanu Hribarju, 20letni družbin glavni tajnik dekan Anton Žlogar pa se je radi bolehnosti odpovedal daljnemu delovanju v vodstvenem odboru.

Na prvomestnikovo prošnjo je z odobritvijo družbinega vodstva na to prevzel z letošnjim novim letom družbino blagajništvo za družbo toliko vneti notar Aleksander Hudovernik. Ker je učiteljsko družbo za ormoški okraj priporočalo svojega predsednika Antona Porekarja kot zastopnika učiteljstva v družbino vodstvo, se je poklical kot svetovalec v vodstvo. Žal, da so mu ovirali drugi posli sodelovanje.

Nekateri za narod pač zaslužni možje in dobrotniki naše družbe so se preselili to leto na oni svet. Vsem naš hvaležni spomin.

Dne 1. novembra 1905 pa je ugrabila smrt nadzorništvenega poročevalca na lanskoletni skupščini, družbinega nadzornika župnika Martina Malenška. Pod njegovim vnetim in spretnim vodstvom ste kar najlepše prospevali obe ljubljanski šentpeterski podružnici.

Vodstvenih sej se je vršilo izza zadnje skupščine z dne 14. septembra 1905 do danes 11.

Vodstvena pisarna je v istem času rešila 1050 ekshibitov. To precejšnje število sej in pa oznanjeno število družbinih spisov spričuje, da je delo v našem vodstvu postalo zelo razsežno.

Razposlalo se je 6 okrožnic na podružnice, 36 v liste, 1 na vsa slovenska društva, 1 do vseh slovenskih posojilnic, 2 okrožnici do slovenskih občin poleg mnogih notic v naše časnike.

Vse to naše naporovanje je rodilo obilega sadu.

16 slovenskih občin je sklenilo do sedaj, da kolekuje svoje uradne spise z družbinim narodnim kolekom. Na čelu jim stoji Ljubljana. Imenoma so naslednje: Partinje pri Mariboru, Dekani v Istri, Vič pri Ljubljani, Kog pri Središču, Kropa na Gorenjskem, Srednja vas v Bohinju, Dol pri Hrastniku, Krtina pri Ljubljani, Lahonci pri Ormožu, Litija, Mošnje pri Radovljici, Ljubljana, Ilirska Bistrica, Št. Vid nad Vipavo, Sevnica ob Savi ter Zgornja Šiška.

Mnogo je tudi posojilnic in narodnih društev, ki rabijo naš narodni kolek. Čast jim: Naj bi tem sledile v kratkem tudi ostale občine in vsa narodna društva.

Na novo je bila ustanovljena ženska podružnica v Žalcu.

Prirastlo je v tem času 13 pokroviteljev, tako, da jih je danes v skupnem številu 389.

Sedaj pa odkrita beseda do naših podružnic.

Družba šteje v tem letu 152 podružnic, izmed katerih jih žal ne deluje 64. Te izkaže koledar za leto 1907 kot nedelujoče. Nedelujoče so deloma seveda po krivdi funkcionarjev samih.

Družbino računsko leto je solnčno — solarno leto; zato morajo podružnice vsaj do 31. decembra vsakega leta poslati svoje prispevke, če hočejo — da pridejo v družbin račun naslednjega leta. Vsako leto razpošilja vodstvo okrožnico, v kateri opozarja na to. Vendar je še vedno nekaj podružnic, ki ne vstrezajo temu pozivu, a zahtevajo pa, da se šteje njih poslanina iz prihodnjega leta kot dohodek družbe v prejšnjem letu. Da bi se vgodilo takim željam, potem ni mogoč noben točen račun. Na reelnih denarnih računih pa

mora sloneti poslovanje v slednji teh skupin, ki so odgovorne občinstvu. Koliko bolj to še pri družbi, ki je postala med narodom toliko blagglasna.

Velika hiba našega občinstva je pa ta, da števila ustanovnikov, letnikov in podpornikov družbinemu vodstvu sploh ni bilo mogoče do danes dognati.

Mnogo podružnic je namreč, ki ne pošiljajo nikakih prispevkov, ki ne sporočajo niti svojih odborov, še manj pa imen svojih udov.

Nekatere pač naberejo denar ter ga upošljejo; a vkljub opetovanim pozivom prav ničesar družega, kar bi označevalo njihovo, torej tudi družbino zgodovino.

Izvestje o podružnicah in njih delovanju, ki se vsako leto objavlja v družbinem koledarju, naj bi bila prava slika — takorekoč zrcalo — vsega podružničnega delovanja.

Zato pozivljemo danes na veliki skupščini dotične svoje podružnice in njih odbore, naj ne mečejo v koš vodstvenih objav in okrožnic ter tajniških pozivov.

Podružnice naj bodo naši družbi prva opora.

Njim ni naloga le ta, da bi nabirale ude ter pobirale udnino. Njihove dolžnosti so obširneje.

Družbina kakor podružnična pravila so sestavljena na najširši podlagi ter omenjajo tudi prireditve zabavnih in poučnih večerov. Nekaj podružnic hvalevredno izvršuje to jim po pravilih odkazano nalogo. Da bi storile to vse, potem bi imeli med narodom prav toliko učilnic, kolikor podružnic. Širite omiko in vedo v svojem okraju in kmalu se pomnoži število naših članov. To slednje dejstvo bode pomnožilo simpatije in s simpatijami dohodke naši družbi.

Vstrežajte vedno in povsodi tudi zahtevi, da se vam prodaja blago, ki je družbi v korist. Vsak član naše družbe bi tem načinom bil pravi zastopnik-razpečevalec družbinega blaga ter bi tako pomnoževal družbine dohodke.

Prav od delovanja naših podružnic je odvisno delovanje družbinega vodstva.

V zadnjih dveh letih so se prispevki naših podružnic pomnožili za 8000 kron, in skupni faktični dohodki družbe za 13.000 kron, če se odštejejo najeta posojila.

Že to dejstvo je razveseljujoče. A mirovati ne smemo, marveč doseči moramo v denarnem obziru še več.

Da je družba potrebna vsakojakih podpor, dokazujejo naše šole in naši vrteci. Ljudskošolskih razredov šteje družba 17, vrtecev pa 11. V teh učilnah je vsako leto več sto otrok. Letos smo jih koncem šolskega leta našteji 1886. Da bi imeli dovolj sredstev, lahko bi napolnili še 6 razredov le na tržaški deški in dekliški šoli, ter bi otvorili še otroške vrtece v Studencih pri Mariboru, v Gradcu, v Borovljah in Železni kaplji. Nov zavod, ki je pripadel oskrbi naše družbe, so slovenske paralelke dekliške ljudske šole v Mariboru z dvema razredoma, na kojem zavodu se otvori s prihodnjim šolskim letom še tretji razred.

Tem načinom naraščajo leto za letom stroški ter se večja delokrog naše družbe.

Ker rabimo mnogo posvetnih učnih močij, za kojih starost in onemoglost je treba skrbeti, zasnoval se je družbin pokojninski zaklad. — To dejstvo je brezdvombeno velikega pomena. S ponosom smemo pokazati prav na to znamenito pridobitev tega zadnjega svojega upravnega leta.

Ta naš čin je bil potreben. Narodnostni boj namreč narašča od dne do dne. Z vedno večjimi sredstvi in novimi nakanami prihajajo med uboge Slovence — zatirance, njih nasprotniki — gospodarji. Ni torej upati, da bi bila v doglednem času končana naloga naše družbe. Le z velikodušno osnovanim pokojninskim zakladom si pridobi družba dobrih učnih močij. Brez njega bi se branil vstopiti v njeno službo vsak le nekaj bolji učitelj.

Da pa pridemo do zaželenega cilja, je potrebno, da deluje vsak član za družbine namere ter porablja v to vse svoje sile.

Ako hočemo svojemu narodu ohraniti današnje posestno stanje — moramo najprej zgraditi geografične meje bivališč našega naroda in to z živo mejo.

Če se namreč danes naš nasprotnik ugnjezdí v tej ali oni obmejni vasici s svojo narodno šolo, v 2 desetletjih ne bode hotela tam generacija več poznati svojega materinega slovenskega jezika. In zopet smo izgubili del zemlje in sovrag se je približal za toliko osrčju Slovenije.

Prva naloga nam mora torej biti ta, da napravimo mejo proti svojim nasprotnikom, mejo, ki ne bo pripuščala prodiranja sovražnikov, mejo, koju bodo branili navdušeni borilci do zadnjega diha.

Ta meja naj bi bile tamošnje naše narodne slovenske šole. Kjer ne dosežemo takih šol — v kojih bi se naša mladež vzgajala v slovenskem jeziku — tam skušajmo priti vsaj do tega, da zasede učiteljsko mesto Slovenec, ki se med potujčevalnimi činitelji ne bode strašil narodnega dela.

Na ta način bi si vzgojili na naši meji deco in ž njo narod, ki se bode zavedal, da pripada veji Slovencev, ki se bode zavedal, da mu je to v čast, če vstraja pri svojem narodnem slovenskem prepričanju, ki se bode zavedal za materino grudo, koje ne sme niti pedi odstopiti svojemu narodnemu nasprotniku.

Ta načrt je prav za prav popolnoma jednostaven — ni pa tako jednostavna njegova izvršitev.

Niti od posameznega vodstvenega uda niti od celokupnega družbinega vodstva se ne more namreč zahtevati, da bi bilo popolnoma natančno poučeno o dejanskih razmerah, ki vladajo v tem ali onem obmejnem kraju. Ako hoče vodstvo izvršiti to svojo namero, mora za vse to izvesti.

Pri teh poizvedbah pa je vodstvo navezano na celoskupni narod slovenski, na vsakega posameznika v njem.

Najbližje zaupnice vodstva bi morale biti podružnice.

Dolžnost naših obmejnih rodoljubov mora torej postati, da vzrastejo podružnice v vsaki obmejni vasici. Te naj informujejo družbino vodstvo o razmerah v svojem okraju. Prirejati bi morale s pomočjo družbinega vodstva poučne družabne sestanke, na kojih se bodo vzgajali in izobraževali narodni omahljivci ter utrjevali v narodnem prepričanju.

Določnost vsakega zavednega rodoljuba naj bo: da pomaga oživitvoriti to popisano namero.

S pričujočim je podalo vodstvo slavni skupščini površen naris o svojem delovanju pretečeno leto in opozorilo je po malem na delo, ki naj nas čaka vse v bližnji prihodnosti.

Vodstvo se zahvaljuje ob tej priliki vsem onim, ki so sodelovali na dosedanjem družbinem delu, vsem slavnim občinam in posojilnicam, vsem slavnim uredništvom, vsem častitim društvom, vsem delujočim podružnicam in njih funkcionarijem, vsem, ki so se spominjali naše družbe z volili, vsem skupaj in vsakemu posamezniku posebej. Vsem, ki so nakazovali denarne podpore, ki so ali rabili ali sklenili rabiti narodni kolekter so drugače podpirali družbine namere. Vsem bodi izrečena najiskrenejša zahvala!

Ob enem pa prosi vodstvo vsacega tu naštetih činiteljev, vsacega dosedanjega podpornika naše družbe, da ohrani i v naprej svojo naklonjenost napram naši družbi kličoč mu v spomin:

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi
A delo in trud ti nebo blagoslovi!“

Družbin prvomestnik je pozval nato navzoče, da se v znak hvaležnosti in sožalja do to leto umrlih članov dvignejo raz svoje sedeže ter vprašal: če kdo hoče česa opomniti glede prebranega vodstvenega poročila.

„Mirov“ urednik Anton Ekar iz Celovca želi izvedeti, v kakem stadiju da je vprašanje o št. jakovski šoli v Rožu.

Odgovoril mu je namestni glavni blagajnik Aleksander Hudovernik, da je taka gospodinjenska šola, kakor si jo za enkrat žele glasovi iz Št. Jakoba, izven družbinih pravil. Bila bi pa tudi že razen tega nemo-goča, ker družba nima v to potrebnega denarja.

Družbin prvomestnik zatrjuje na Ekrovo vprašanje, da se pogajanja v tej stvari še niso pretrgala ter da bi bil družbinemu vodstvu ideal ustanovitev Št. Ru-

pertschemu zavodu dičnih koroških trdnjav ne le v Št. Jakobu v Rožu, marveč tudi še v Ziljski dolini in morda še na kakem drugem četrtem kraju.

Deželni poslanec goriški Blazij Grča opozarja v daljšem s statističnimi podatki podprtem govoru na boj Slovencev z Italijani v Gorici, ter društva „Šolski dom“ in njega delovanja. Ker so dohodki „Šolskega doma“ premajhni v razmerju s stroški in ker družba itak nima mnogo koristi od svojih goriških podružnic, predlaga:

„Vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se priporoča, da stopi v dogovor z vodstvom društva „Šolski dom“ v Gorici glede tega, kako bi se primernim načinom našla pot, da se priklopijo goriške podružnice društvu „Šolski dom“.

Poslanec Grča se sklada s predlogom družbinega prvomestnika, da se prepusti ta zadeva posvetovanju v vodstvenem odboru.

Miloš Štibler se pritožuje, da se goji preveč nemščine na družbini mutski enorazrednici ter priporoča otvoritev tudi deške samostojne enorazrednice na Muti.

Prvomestnik izjavlja, da je bil ob raznih prilikah na Muti, a v pouku ni čul nikoli nobene nemške besede. Mutskih učnih uspehov pa tudi priznani strogi deželni šolski nadzornik Peter Končnik iz Gradca ni mogel prehvaliti in je prav on v graškem dež. š. svetu predlagal, naj bode ta šola očitna.

Urednik Anton Ekar omenja, kako ljudstvo na Koroškem zahteva več nemščine v pouku in da je prav radi premalo nemščine izstopilo letos v Velikovcu 18 deklic.

Župnik Fran Treiber trdi, da je očitna potreba, naj se uči več nemščine v Velikovcu.

Miloš Štibler pa izjavlja, da so krog Mute bolj zavedni bivalci, kajti tam pa zahtevajo slovenščino. Tudi po njegovem menenju družba ustanavlja slovenske in ne nemške šole.

Prvomestnik Tomo Zupan pritrdja za svojo osebo z vso določnostjo izvajanjem akad. Štiblerja povdarjajoč, da ustanavlja družba slovenske šole. A to veljavno zadevo glede jezike na Muti in v Velikovcu izroči v odborovo posvetovanje in sklepanje: naj tudi ono o tem govori in pravomočno sklene.

Ko se je vzelo po teh pojasnilih tajniško poročilo v znanje, pozival je družbin prvomestnik namestnega blagajnika notarja Aleksandra Hudovernika, naj poda blagajniško poročilo za l. 1905.

Nato je blagajnik poročal o letnem računu in ga pojasnoval na primernih mestih.

R A Č U N

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za XX. upravno leto 1905.

D o h o d k i		K	v
1	Račun prispevkov podružnic	24.239	91
2	„ dohodkov izvenpodružničnih ve- selic	1.180	37
3	„ podpore občinskega sveta ljub- ljanskega	1.500	—
4	„ daril občin, posojilnic in društev	3.286	24
5	„ darov Mohorjanov	509	80
6	„ raznih darov	2.593	63
7	„ dohodkov iz družb. nabiralnikov	61	02
8	„ zbirk časnikov	6.229	62
9	„ dohodkov iz prodaje družbinih vžigalic	4.000	—
10	„ dohodkov iz prodaje družbine kave	2.636	56
11	„ „ „ družbinega pralnega mila	42	50
12	„ dohodkov iz prodaje družbinega šampanjca	236	—
13	„ dohodkov iz prodaje družb. valčkov	230	—
14	„ „ „ „ peres	60	—
15	„ „ „ družbinih knjig	612	06
16	„ „ „ šolskih knjig in učil	1.200	66
17	„ „ „ družbinih znakov	291	—
18	„ „ „ poslopij in po- sestev	576	—
19	„ dohodkov narodnega koleka	4.075	97
20	„ prehajalnih prejemkov	915	71
21	„ volil	1.836	48
22	„ prejetega posojila	1.500	—
23	„ raznih dohodkov	20	—
Dohodki		57.833	53
Stroški		56.762	55
Prebitek		1.070	98
Saldo 31. decembra 1904		6.194	73
Saldo 31. decembra 1905		7.265	71

N a d z o r n i š t v o :

Oroslav Dolenc. Fran Povše. Anton Svetek. Ivan Vrhovnik.

	Stroški	K	v
1	Račun gradnje družbinih poslopij . .	8.825	56
2	„ vzdrževanja družbinih poslopij . .	801	40
3	„ šolstva v Trstu a) deška šola . .	10.761	72
4	„ „ „ b) dekliška šola . .	6.180	—
5	„ „ „ Št. Rupertu ob Velikovcu . .	3.850	—
6	„ „ „ na Muti	1.713	46
7	„ „ „ v Tržiču	1.522	—
8	„ „ „ na Savi in Jesenicah . .	1.696	74
9	„ „ „ v Celju	848	—
10	„ „ „ Mariboru	1.068	—
11	„ „ „ Rojanu pri Trstu	1.715	68
12	„ „ „ pri Sv. Ivanu pri Trstu . .	1.281	33
13	„ „ „ v Rocolu poleg Trsta . .	1.396	34
14	„ „ „ Škednju pri Trstu	741	33
15	„ „ „ Pevmi pri Gorici	927	84
16	„ podpor	270	—
17	„ plačanih obresti	1.142	47
18	„ stroškov družbinih knjig	1.188	12
19	„ „ „ šolskih knjig in učil . .	1.559	61
20	„ vodstvene pisarne	3.332	91
21	„ raznih stroškov	179	73
22	„ stroškov narodnega koleka . . .	295	58
23	„ prehajalnih stroškov	597	28
24	„ vrnjenih posojil	4.067	23
25	„ nabavljenih premičnih	784	—
26	„ danih predujemov	16	22
	Skupaj	56.762	55

Vodstvo:

Tomo Zupan,
prvomestnik.

Aleksander Hudovernik,
blagajnik.

Povodom tega poročila se je razvila naslednja debata: Urednik Anton Ekar je omenjal, da so Korošci relativno mnogo prispevali za družbo, ako se pomisli, da so nabirali za šentjakobsko šolo v Rožu.

Jurist Ernest Rekar je karal to, da se za razširjenje narodnega koleka stori premalo. Po njegovem menenju bi morala družba imeti veliko več dohodkov. Zato je nasvetoval, naj prevzame poseben odsek upravo narodnega koleka ter se tem načinom razširi njega uporaba. Tudi nasvetuje, naj se založijo alegorične razglednice posebno za božični in novoletni čas takim načinom, kakor to znajo Čehi.

Prvomestnik je pojasnoval, da ne preostaje družbi delujočega osebstva. Omenjal je, da so akademiki začetkoma jako veliko delovali za narodni kolek. Zato je pozivali naj pristopijo akademiki v nasvetovani odsek za narodni kolek.

Veletržec Anton Ditrich iz Postojne je priporočal, naj se vodstvo vedno prepričuje o kakovosti blaga, ki se prodaja v korist družbe, slabo blago ni družbi v dobro.

Akademika Pintar in Klun sta vprašala, zakaj da ni hotela družba prevzeti v svojo upravo legitimacijskega listka, ki ga je uvedlo akademiško društvo „Sava“ na Dunaju.

Prvomestnik je omenjal, da je dotični odlok že odobren ter da se je njega ekspedicija zakasnila le vsled obilega dela za današnjo skupščino.

Ko se je odobrilo blagajniško poročilo, prebral je prvomestnik pismeno poročilo družbinega nadzorništva, kojega člani so zadržani prisostvovati skupščini. Tem potom pa predlagajo oprostilo. (Soglasna pritrditev).

Prvomestnik je naznanil imena izstopivših članov ter podelil besedo logaškemu podružničnemu prvomestniku Josipu Prevcu, ki je predlagal v vodstvo 1.) za dobo treh let: Ivan Murnik, Dr. Ivan Svetina, Andrej Zamejic, Aleksander Hudovernik; 2.) za dobo dveh let: Ivan Vrhovnik, 3.) za dobo enega leta: Fran Črnagoj. V nadzorništvo: Dr. Josip Dolenc, Fran Pavlič, Fran Povše, Anton Svetek in Oroslov Dolenc; v razsodništvo: Andrej Kalan, Dr. Danilo Majaron, Dr. Fran Munda, Makso Pleteršnik in Henrik Schreiner.

Gdč. Kristina Demšarjeva, učiteljica iz Šmartna pri Litiji, pa je predlagala v vodstvo 1.) za dobo treh let: Anton Svetek, Anton Gričar, Ivan Vrhovnik, Dr. Ivan Svetina; 2.) za dobo dveh let: Fran Črnagoj; 3.) za dobo enega leta: Dr. Ivan Merhar; v nadzorništvo: Dr. Ivan Ilešič, Dr. Vladimir Ravnihar, Dr. Danilo Majaron, Dr. Otokar Rybař in Fran Povše; v razsodništvo: Andrej Kalan, Fran Vedernjak, Dr. Karel Triller, Karel Šavnik in Dr. Josip Tominšek.

Po jako burnih prizorih se je vsled trudoljubivega posredovanja okrožnega zdravnika na Vrhnikih Dr. Janka Marolta sprejela po acclamativnem kompromisu lista.

Izvoljeni so bili *A* v vodstvo 1.) za dobo treh let: Notar Aleksander Hudovernik, rač. višji svetnik Anton Svetek, profesor Dr. Ivan Svetina, mestni župnik Ivan Vrhovnik; 2.) za dobo dveh let: Viši učitelj Fran Črnagoj, 3.) za dobo enega leta: Profesor Dr. Ivan Merhar. *B* v nadzorništvo: Profesor Dr. Fran Ilešič, odvetnik dr. Danilo Majaron, mestni župnik Fran Pavlič, dež. odbornik Fran Povše, odvetnik Dr. Vladimir Ravnihar. *C* v razsodništvo: Stolni kanonik Andrej Kalan, kranjski župan Karel Šavnik, profesor Dr. Josip To-

minšek, odvetnik Dr. Karel Triller in dež. sodni svetnik Fran Vedernjak.

Nato se je zahvalil družbin prvomestnik Tomo Zupan vsem udeležencem ter zaključil zborovanje ob $1\frac{1}{2}$ 3. uri popoludne.

Ob $1\frac{1}{2}$ 3. uri je sedlo nekaj nad 60 gostov k skupnemu obedu, ki se je vršil na kitem prostoru v vrtu hotela „Kramar“.

Viši učitelj Lav. Punčuh je napil družbinemu prvomestniku in odboru. Notar Hudovernik je nazdravil družbinemu častnemu članu L. Svetecu na njegovi bližajoči se 80letnici, na kar se je v prisrčnem odgovoru zahvalil slavljenec. Tomo Tolazzi je napil narodnemu ženstvu.

Gospa Maša Gromova, namestna prvomestnica ženske tržaške podružnice, se je zahvalila predgovorniku povdarjajoč, da zavedna Slovenka lahko dela za narod, ne da bi zanemarjala svoje domače dolžnosti. Sporočila je tudi pozdrave od tržaških sestra; zlasti prvomestniku.

Notar Hudovernik se je zahvalil imenom družbinega vodstva vsem, posebno prvomestniku logaške podružnice, pristavu Josipu Prevcu, ki so pripomogli, da je tako krasno uspela vsa današnja prireditel.

Ko je prevzel podružnični prvomestnik Prevec stoloravnateljstvo, očrtal je v daljšem govoru razmere na Koroškem urednik Ekar.

Župnik Lavrič je slednjič napil obmejnim Slovencem ter je pozivljajal: Delajte, da se narod zave, pedi zemlje se ne sme odstopiti tujcu!

Po obedu se je pričel na istem vrtu koncert. Tu so se posebno odlikovali domači tamburaši pod vodstvom akad. Tomo Tolazzija in pa domači moški in mešani pevski zbor pod vodstvom organista Antona Vilarja.

Org. Vilar je nalašč za ta dan komponiral „Pobratimijo“, ki je zelo všečevala ter se je morala ponavljati.

Pohvalno moramo omenjati raznih paviljonov, v katerih so v narodni noši stregle gospice z najrazličnejšim: z jestvinami, s pijačo, a tudi s srečkami, razglednicami.

Z večernim vlakom so se odpeljali zunanji pri-srčno se poslavljajoč od zavedno narodnih Logatčank in Logatčanov.

*

Brzjavni pozdravi so došli skupščinarjem ti-le: Jesenice: V nadi, da izbere družba Jesenice za pri-hodnjo skupščino, kliče bratski „Na zdar.“ Jese-niški Sokol.

Prvačina: Za rešitev našega naroda Vam zagotav-ljamo pomoč. Pripravljeni smo Vam za vsako po-žrtovalnost. Podružnica v Prvačini.

Ribnica: Slava Vam — vedno naprej! Ribniška podružnica.

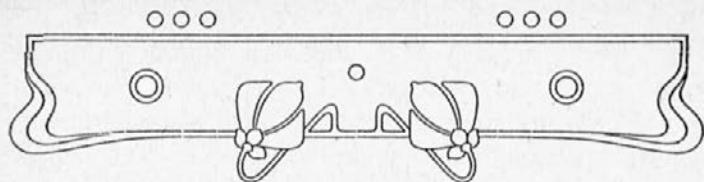
Velike Lašiče: Sovrag domovje kruti nam zatira,
Na meji brat za bratom nam umira.
Tembolj Ti družba cveti in pa rasti;
Omejnike da rešiš zlé propasti.

Velikolaške rodoljubkinje in rodoljubi. Vransko: Vranska podružnica iskreno pozdravlja da-našnjo veliko skupščino v nadi nadaljnega vspeš-nega delovanja ter želi izvolitve učiteljskega za-stopnika v glavni odbor. Meglič, načelnik.

Litija: Gromoviti „živio“ slavnim skupščinarjem — v duhu z Vami: Josip Koblar, rodbina Ma-horčičeva in Gregorčičeva.

Radovljica: Obžalovaje, da ne morem biti prisotna, pošiljam iskrene pozdrave: Ivana Zupančičeva.





Imenik podružnic

z izkazom poslanih doneskov v 1905. letu.

I. Kranjsko.

1. **Bistriški okraj na Notranjskem:** Ženska podružnica. Ustanovljena 16. oktobra 1887. l. — 1. gospa Pavlina *Bachmanova*, zdravnikova soproga; 2. gdč. Minka *Brinšekova*, trgovčeva hčerka; 3. gdč. Bibijana *Bisajlova*, učiteljica. Namestnice: 1. gospa županja Julija *Valenčičeva*, tovarnarjeva soproga. — Ustanovnic 14, letnic 46, podpornic 7, skupaj 67. — V 1905. l. 184 K 28 v.
2. **Bled:** Ustanovljena 30. marcija 1886. l. z odl. min. za notr. stvar. št. 4775. — Pokrovitelj 7, ustanovnikov 5, skupaj 12. — V 1905. l. — K.
3. **Brdski sodnijski okraj:** Ustanovljena z odl. dež. vlade 24. septembra 1886. l., št. 9627. — 1. Frančišek *Kadunec*, župnik v Krašnji; 2. Janko *Toman*, višji učitelj, župan in posestnik v Moravčah; 3. J. *Droll*, c. kr. davčni preglednik na Brdu. Namestniki: 1. Oskar *Dev*, c. kr. sod. pristav na Brdu; 2. Josip *Cegnar*, župnik v Stranjah; 3. Matija *Slak*, župnik na Brdu. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 5, letnikov 18, podpornikov 26, skupaj 51. — V 1905. l. 22 K.
4. **Cerknica in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena 30. avgusta 1892. l. z odl. št. 11.278. — Pokroviteljci 2. — V 1905. l. 40 K.

5. **Crklje na Gorenjskem:** Ustanovljena 1. 1889. — 1. Andrej *Kmet*, višji učitelj; 2. Evgen *Vavken*, stud. phil.; 3. Josip *Jenko*, posestnika sin v Zgornjem Brniku. Namestniki: 1. Josip *Likožar*, mesar in posestnik; 2. Karol *Mahkota*, učitelj v Velesovem pri Cerkljah; 3. Josip *Lapajne*, učitelj. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 18, letnikov 12, skupaj 31. — V 1905. l. 31 K 22 v. — Za narodni kolek 6 K 10 v.
6. **Črnomelj:** Moška podružnica: Ustanovljena leta 1886., potrjena dne 21. marcija l. 1887. vsled odl. c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju. — Ustanovnikov 5. — V 1905. l. — K.
7. **Črnomelj:** Prva belokrajaska ženska podružnica Ustanovljena 8. oktobra l. 1892. — Ustanovnic 6. — V 1905. l. 27 K 50 v.
8. **Gorenjska dolina:** Sedež v Kranjski gori. Ustanovljena z min. odl. dne 8. aprila 1886. l., št. 6134. — 1. Valentin *Levičnik*, c. kr. sodni pristav; 2. Josip *Bregar*, višji učitelj; 3. — Namestniki: 1. Fran *Žirovnik*, c. kr. sodni kancelist; 2. Kaspar *Lavtižar*, župan in posestnik; 3. Friderik *Razinger*, posestnik. — Pokrovitelja 2, ustanovniki 4, letnikov 40, skupaj 46. — V 1905. l. — K.
9. **Gorje in okolica:** Ustanovljena 24. junija l. 1898., št. 2772. — Ustanovnikov 5. — V 1905. l. 57 K
10. **Idrija:** Moška podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade kranjske l. septembra l. 1886., št. 8837. — 1. Fran *Vončina*, c. kr. paznik v tovarni za cinober; 2. Leopold *Pogačnik*, c. kr. žgalniški paznik; 3. Matija *Seljek*, c. kr. delavec v tovarni za cinober. Namestniki: 1. Josip *Šepetavec*, župan, trgovec in posestnik; 2. Josip *Rupnik*, strojar in posestnik; 3. Dragotin *Lapajne*, profesor na mestni realki in posestnik. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 11, letnikov 18, skupaj 31. — V 1905. l. 34 K.
11. **Idrija:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade dne 29. oktobra l. 1892., št. 13.037. — 1. gospa Dragotina *Lapajnejeva*, posestnica; 2. gospa Dragotina *Šotolova*; 3. gospa Natalija *Šepetavčeva*. Namestnice: 1. gospa Marija *Lapajnejeva*; 2. gospa Marija *Levstekova*; 3. gospa Marija *Tscherniggova*. — Pokroviteljica 1, ustanovnic 21, letnic 40, podpornic 20, skupaj 82. — V 1905. l. 51 K 20 v.

12. **Ilirska Bistrica - Trnovo:** Ustanovljena 13. avgusta l. 1886. z odl. c. kr. dež. vlade kranjske. — 1. Martin *Zarnik*, višji učitelj v p. v Trnovem; 2. Anton *Tomšič*, orož. stražmešter v p. v Il. Bistrici; 3. Vinko *Šket*, trgovec v Il. Bistrici. Namestniki: 1. Rudolf *Valenčič*, trgovec in tovarnar; 2. Anton *Žnidaršič*, trgovec in tovarnar; 3. Kristijan *Hodnik*, posestnik. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 16, letnikov 38, skupaj 55. — V 1905. l. 153 K 28 v.
13. **Jesenice in Koroška Bela:** Ustanovljena 7. julija l. 1903. z odl. c. kr. dež. vlade kranjske št. 2805. — 1. Matej *Rabič*, tov. del.; 2. Ivan *Prijatelj*, kapelan; 3. Ivan *Zabukovec*, župnik. Odborniki: Nikolaj *Bernard*, tov. pred. na Savi; Karol *Čuk*, kapelan na Jesenicah; Ivan *Glavič*, tov. del. na Javorniku; Vinko *Lavtižar*, tov. del. na Savi; Fran *Pogačnik*, tov. del. na Savi in Peter *Rozman*, tov. pred. na Savi. — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 7, letnikov 138, skupaj 149. — V 1905. l. 221 K 97 v.
14. **Jeseniška občina:** Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. vlade dne 11. julija 1905, št. 2534. — 1. dr. Fran *Kogoj*, župan, okrajni zdravnik; 2. Fran *Fabinc*, učitelj; 3. Lovro *Huemer*. Odborniki: Ivan *Legat*, Jakob *Mesar*, Milan *Guštin* in † Štefan *Lazar*. — Letnikov 36. — V 1905. l. 200 K.
15. **Kamenik z okolico:** Moška podružnica. Ustanovljena dne 31. marcija l. 1899., št. 3502. — 1. Josip *Močnik*, lekarnar in posestnik; 2. Emil *Adamič*, učitelj; 3. Alojzij *Mazgon*, c. kr. davčni pristav. Namestniki: 1. Anton *Slatnar* tiskarnar; 2. Fr. *Jutraš*, c. kr. davčni pristav; 3. Fran *Kratner*, c. kr. davčni pristav. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 16, letnikov 143, podpornikov 18, skupaj 182. — V 1905. l. 346 K 70 v. — Za narodni kolek 11 K 68 v.
16. **Kamenik:** Ženska podružnica. Ustanovljena 6. septembra l. 1891. z odl. c. kr. dež. vlade kranjske št. 11.014. — 1. gospa Ana dr. *Krautova*, odvetnikova ter županova soproga; 2. gospa Marija *Vremšakova*; 3. gdč. Terezija *Karolnikova*. Namestnice: 1. gospa Terezija *Kemperlova*; 2. gdč. Josipina *Polakova*; 3. gdč. Ivanka *Trpinčeva*. — Pokrovitelj 8, ustanovnici 2, letnic 66, podpornic 18, skupaj 94. — V 1905. l. 200 K.

17. **Kostanjeviški okraj:** Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. vlade 17. maja l. 1890., št. 5826, intimacija c. kr. okr. glavarstva 12. maja l. 1890., št. 9788. Ustanovnikov 6. — V 1905. l. — K.
18. **Kranj:** Moška podružnica: Ustanovljena 28. novembra l. 1885., št. 4426. — 1. Vinko *Majdič*, veletržec; 2. —; 3. Frančišek *Luznar*, višji učitelj na Priskovem. Namestniki: 1. Ferdo *Polak*, trgovec; 2. — 3. dr. Val. *Štempihar*, odvetnik. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 15, letnikov 87, podpornikov 8, skupaj 115. — 1905. l. 200 K 40 v.
19. **Kranj:** Ženska podružnica. Ustanovljena 13. avgusta l. 1892. z odlok. št. 10.889. — 1. gospa Leopoldina *Šavnikova*, soproga mestnega župana; 2. gdč. Janja *Miklavčičeva*, učiteljica; 3. gospa *Pirčeva*, trgovčeva soproga. Namestnice: 1. gospa Matilda *Majdičeva*, soproga veletržčeva; 2. gdč. Marija *Roossova*, učiteljica; 3. gdč. Radivojka *Ulrihova*. — Pokroviteljica 1, ustanovnic 21, letnic 63, podpornica 1, skupaj 86. — V 1905. l. 611 K.
20. **Kropa-Kamena Gorica-Dobrava:** Ustanovljena z minist. odl. dne 30. marcija l. 1886., št. 4774, — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 8, skupaj 12. — V 1905. l. — K.
21. **Krško in okolica:** Moška podružnica. Ustanovljena 6. marcija l. 1887., z odlokom deželne vlade v Ljubljani 24. marcija št. 3013. — 1. dr. Jurij *Pučko*, c. kr. notar; 2. dr. Tomo *Romih*, mestni župan in mešč. šole voditelj; 3. Zdravko *Novak*. Namestniki: 1. A. *Gregorin*; 2. G. *Križman*; 3. Ivan *Lapajne*, ravnatelj mešč. šole. — Ustanovnikov 7, letnikov 38, podpornikov 9, skupaj 54. — V 1905. l. — K.
22. **Krško in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade v Ljubljani 27. julija l. 1894., št. 13.985. — 1. g. Marija *Pfeiferjeva*; 2. gdč. Ana *Romih-Šmidingerjeva*; 3. gdč. Marija *Žmavec*. Namestnice: 1. gospa Amlija *Jugovičeva*; 2. gospa Leop. *Kalanova*; 3. gospa Ivanka *Lilekova*. — Pokroviteljici 2, ustanovnice 4, letnic 40, skupaj 46. — V 1905. l. 107 K.
23. **Litija:** Ustanovljena 1. novembra l. 1886., št. 10.929. — 1. Jernej *Zupančič*, kurat; 2. častni član in namestni prvomestnik družbi sv. Cirila in Metoda Luka *Sveteč*, vitez Fran Josipo-

- vega reda, c. kr. notar; 3. Fran *Knaflič*, trgovec in posestnik v Šmartnem. Namestniki: 1. Bernard *Andoljšek*, višji učitelj; 2. Ivan *Erjavec*, kapelan v Šmartnem; 3. Fran *Slanec*, veleposestnik. — Pokrovitelj 39, ustanovnikov 9, letnikov 24, podpornikov 69, skupaj 141. — V 1905. l. 175 K.
24. **Ljubljana:** Prva ljubljanska. Ustanovljena z odl. deželne vlade dne 14. oktobra l. 1885., št. 10.133. — 1. dr. Vinko *Gregorič*, dež. primarij in posestnik; 2. Fran *Novak*, c. kr. gimn. profesor; 3. prof. dr. Ivan *Svetina*, kn. š. duhovni svetnik. Namestniki: 1. Ivan *Sušnik*, stolni kanonik; 2. Anton *Bartel*, c. kr. gimn. profesor; 3. dr. Ivan Milan *Hribar*, odvetnik. Odborniki: Maks *Bradaška*, c. kr. fin. rač. asistent in dr. Jakob *Žmavec*, c. kr. gimn. profesor. — Pokrovitelj 55, ustanovnikov 41, letnikov 262, podpornikov 37, skupaj 395. — V 1905. l. 1925 K 56 v.
25. **Ljubljana:** Šenkla v ško-frančiškanska ženska podružnica. Ustanovljena 25. julija l. 1892. — 1. gospa Franja dr. *Tavčarjeva*; 2. gospa Tereza dr. *Jenkova*; 3. gospa Franja dr. *Gregoričeva*. Namestnice: 1. — 2. gospa Lina dr. *Hudnikova*; 3. gospa višje svetnikova dr. *Ferjančičeva*. Odbornice: gospa namestnega župana Marija dr. *Bleiweisova* pl. *Trsteniška*, gospa soproga deželnega odbornika Marija *Grassellijeva*, gospa Marija dr. *Kušarjeva*, gospa veletržca Ursula *Souvanova* in gospa dež. sanit. referenta Marija dr. *Zupančeva*. — Pokrovitelj 16, ustanovnic 25, letnic 45, skupaj 86. — V 1905. l. 80 K.
26. **Ljubljana:** Št. jakobsko-trnovska moška. Ustanovljena z ministerijalnim odlokom 29. marca l. 1886., št. 3164. — 1. dr. Fran *Papež*, vitez reda železne krone III. vrste, odvetnik; 2. Josip *Pihler*, c. kr. okr. tajnik v pokoju; 3. Ivan *Vrhovnik*, trnovski župnik. Namestnik: Vinko *Vizjak*, dež. rač. svetnik. Pregledovalca računov: Jernej *Kilar*, c. kr. rač. revident in Jernej *Bahovec*, trgovec. — Pokrovitelj 8, ustanovnikov 14, letnikov 30, skupaj 52. — V 1905. l. 287 K.
27. **Ljubljana:** Št. jakobsko-trnovska ženska. Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlada dne 4. avgusta l. 1892., štev. 9208. — 1. gospa Ivana *Zupančičeva*, stavbenikova soproga; 2. gdč. Vera *Souvanova*; 3. gdč. Jelica *Lozarjeva* in gospa

- Josipina *Vidmarjeva*. Namestnice : 1. gospa Marija dr. *Kušarjeva* ; 2. gdč. Brigita *Souvanova* ; 3. gospa Marija *Petrovčičeva*, rač. revidenta soproga. Odbornice : gospa prvomestnica Franja dr. *Tavčarjeva*, dež. odbornika soproga ; gospa županja Milica *Hribarjeva*, gospa veletržčeva Ursula *Souvanova*, vdova trgovčeva Jelena *Naglasova*, mestni učiteljci : gdč. voditeljica Minka *Maroltova* in gospa Ivanka *Beg-Praprotnikova*. — Pokroviteljic 21, ustanovnic 32, letnic 124, podpornic 50, skupaj 227. — V 1905. l. 600 K.
28. **Ljubljana** : Šentpeterska moška : Ustanovljena z odlokom c. kr. ministrstva notranjih zadev dne 14. aprila l. 1886., št. 5771. — 1. Frančišek *Pavlič*, župnik ; 2. Fran *Podkrajšek*, juž. el. oficijal v p. ; 3. Frančišek *Zorko*, kapelan. Namestniki : 1. Viktor *Rohrmann*, tovarnar in Fran *Žan*, mesarski mojster ; 2. Lev *Jerše*, uradnik c. kr. drž. žel. ; 3. Ivan *Svetek*, juž. žel. višji oficijal v p. Odbornika : Alojzij *Lenček*, kleparski mojster in hišni posestnik ter Tomo *Mencingar*, trgovec. — Pokrovitelj 11, ustanovnikov 25, letnikov 102, skupaj 138. — V 1905. l. 589 K 19 v.
29. **Ljubljana** : Šentpeterska prva ženska v Ljubljani. Ustanovljena 12. julija l. 1891. — 1. gospa Marija *Terčkova*, veleposestnica ; 2. gdč. Helena *Bavdekova*, posestnica ; 3. gdč. Ursula *Strahova*, posestnica. Namestnice : 1. gospa Ana *Podkrajšekova*, posestnica ; 2. gdč. Josipina *Klemenčeva*, voditeljica trgovine ; 3. gospa Marija *Sajovičeva*, trgovka. Odbornice : gospa Marica *Svetkova*, soproga višjega oficijala juž. žel. ; gospa Katinka *Žanova*, mesarica in posestnica ; gospa Antonija *Kadičeva*, trgovka in posestnica ter gdč. Roza *Počivalnikova*, knjigovodkinja. — Pokroviteljic 8, ustanovnic 32, letnic 99, skupaj 139. — V 1905. l. 828 K 98 v.
30. **Logatec** : Moška podružnica. Ustanovljena 6. jan. l. 1887. — 1. Josip *Prevec*, c. kr. sodni pristav ; 2. Viktor *Damian*, c. kr. davčni praktikant ; 3. Ivan *Arko*, zasebnik. Namestniki : 1. Valentin *Vončina*, c. kr. sodni oficijal ; 2. Josip *Tollazzi*, trgovec in posestnik ; 3. Alojzij *Smole*, zasebnik. — Pokrovitelj 1, letnikov 30, skupaj 31. — V 1905. l. 161 K.
31. **Logatec** : Ženska podružnica. Ustanovljena 21. avgusta l. 1892., z odlokom c. kr. dež. vlade št. 9854. — 1. gospa

- Josipina *Mazijeva*, posestnica v Dol. Logatcu; 2. gdč. Evg *Pehanijeva*, učiteljica v Dol. Logatcu; 3. gdč. Mimi *Tollazijeva*, trgovčeva hči v Dol. Logatcu. Namestnice: 1. gospa Terezija *Smolejeva*, posestnikova soproga v Dol. Logatcu; 2. gdč. Lojzika *Delakova*, učiteljica v Gor. Logatcu; 3. gdč. Mici *Puppisova*, trgovčeva hči v Gor. Logatcu. Odbornice: gospa Marija *Drabekova*, trgovčeva soproga; gdč. Mimi *Mezejeva*; gospa Mici *Strmoletova* urad. soproga in gospa Irma *Lenassijeva*, županova soproga. — Pokroviteljic 6, ustanovnic 4, letnic 37, skupaj 47. — V 1905. l. 50 K.
32. **Loški potok**: Ustanovljena s c. kr. ministerijalnim odlokom dne 28. aprila l. 1886., št. 6133. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 17, skupaj 19. — V 1905. l. — K.
33. **Meniševska v Begunjah**: Ustanovljena z odlokom dež. vlade dne 16. novembra l. 1886., št. 10.511. — Ustanovnikov 10. — V 1905. l. — K.
34. **Metlika**: Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade dne 16. aprila l. 1886., št. 4866. — Ustanovnikov 9. — V 1905. l. — K.
35. **Mokronog**: Ustanovljena z ministerijalnim odlokom l. 1886., št. 1. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 6, skupaj 8. — V 1905. l. 610 K.
36. **Naklo z okolico na Gorenjskem**: Ustanovljena 18. septembra l. 1887. Oživiljena l. 1906. — 1. Fran *Pavšič*, kapelan; 2. Fran *Babič*, mizar; 3. Fran *Petrič*, višji učitelj. Namestniki: 1. Peter *Jarc*, posestnik; 2. Štefan *Čadež*, slikar; 3. Valentin *Križnar*, cerkovnik. — Letnikov 30. — V 1905. l. — K.
37. **Novo mesto**: Moška podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. vlade dne 3. marcija l. 1886., št. 3318. — 1. Ivan *Krajec*, posestnik; 2. Edm. *Kastelic*, trgovec; 3. Ivan *Maselj*, c. kr. gimn. profesor. Namestniki: 1. Fran *Watzl*, vikar; 2. Josip *Reisner*, c. kr. gimn. profesor; 3. Josip *Moravec*, trgovec. — Pokroviteljev 5, ustanovnikov 16, letnikov 72, podporniki 3, skupaj 96. — V 1905. l. 85 K.
38. **Novo mesto**: Ženska podružnica. Ustanovljena l. 1902. — 1. Gospa Jakobina dr. *Žitekova*, soproga odvetnikova; 2. gdč. Regina *Preatonijeva*, hči gostilničarke in posestnice; 3. gdč. Romana *Vašičeva*, c. kr. poštna oficijantinja. Namestnice:

1. gospa Vekoslava *Skaletova*; 2. gospa Ivana *Levčeva*;
3. gospa Matilda *Rohrmanova*. — Pokroviteljica 1, ustanovnice 3, letnic 51, podpornic 46, skupaj 101. V 1905. l. 313 K.
39. **Pivka s sedežem v Št. Petru**: Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade dne 3. oktobra l. 1886., št. 9917. — 1. Rudolf *Horvat*, višji učitelj v Zagorju; 2. gdč. Mirica *Dovganova*, učiteljica v Zagorju; 3. Mihael *Kalan*, višji učitelj v Št. Petru. Namestniki: 1. Fran *Groznič*, vikar v Zagorju. Odbornika: Anton *Abram*, kurat v Št. Petru in Ferdo *Špilar*, trgovec v Št. Petru. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 22, letnikov 17, skupaj 42. — V 1905. l. 132 K.
40. **Poljanska dolina**: Ustanovljena 17. septembra l. 1886. — 1. Jernej *Ramoveš*, župnik v Poljanah. — Pokrovitelj 1, ustanovniki 4, letnikov 20, skupaj 25. — V 1905. l. 50 K.
41. **Postojna**: Moška podružnica: Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. vlade dne 13. avgusta l. 1886., št. 8053. — 1. Gregor *Pikl*, trgovec, posestnik in župan; 2. Ferdinand *Juvanec*, šolski vodja; 3. Ivo *Lavrič*, c. kr. davčni oficijal. Namestniki: 1. dr. Fran *Pikl*, odvetnik; 2. Ferdo *Gaspari*, c. kr. višji živinozdravnik. — Pokrovitelji 4, ustanovnikov 6, letnikov 30, skupaj 40. — V 1905. l. 174 K 67 v.
42. **Postojna**: Ženska podružnica. Ustanovljena 28. julija l. 1892., potrjena dne 17. aprila l. 1893. z odlokom c. kr. dež. vlade št. 2161. — 1. gospa Marija *Piklova*, trgovčeva ter županova soproga; 2. gdč. Ivana *Ditrichova*; 3. gospa Julija *Gerstenmayerjeva*, višjega davč. nadzornika soproga. Namestnice: 1. Zofija *Smoličeva*, postajenačelnika soproga; 2. Karla *Kotzmuthova*, okrajnega zdravnika soproga. — Pokroviteljica 1, ustanovnic 6, letnic 24, skupaj 31. — V 1905. l. 248 K 67 v.
43. **Prem**: Ustanovljena dne 3. septembra l. 1886., z odl. c. kr. dež. vlade, št. 8964. — Ustanovnikov 5. — V 1905. l. — K.
44. **Radovljica**: Ustanovljena 26. septembra l. 1892. — 1. dr. Ivan *Vilfan*, odvetnik; 2. Frančišek *Čebulj*, davčni pristav; 3. Leopold *Fürsager*, trgovec. — Pokrovitelj 3, ustanovniki 4, letnikov 35, skupaj 42. — V 1905. l. 635 K 16 v. — Za narodni kolek 10 K.
45. **Radovljica in okolica**: Ženska podružnica. Ustanovljena 8. avgusta l. 1900., št. 3502. — 1. gospa Gabrijela dr *Vilfa*

- nova*, odvetnikova soproga; 2. gospa Mihaela *Huthova*, učiteljica; 3. gospa Leopoldina *Čebuljeva*, c. kr. davč. pristava soproga. Namestnice: 1. gospa Ana *Hronekova*, stavbenega mojstra soproga; 2. gdč. Katinka *Drollova*, učiteljica. — Pokroviteljici 2, ustanovnici 2, letnic 57, skupaj 61. — V 1905. l. 570 K 16 v.
46. **Ribnica:** Ustanovljena z min. odlokom 6. februarja l. 1886., št. 1871, c. kr. okr. glav. Kočevje 18. februarja l. 1886. — 1. dr. Anton *Schiffrrer*, okrožni zdravnik; 2. Anton *Spende*, c. kr. sodni kancelist; 3. Štefan *Tomšič*, šolski vodja. Namestniki: 1. Fran *Višnikar*, c. kr. sodni svetnik; 2. Ivan *Toporiš*, c. kr. sodni adjunkt; 3. Ignacij *Gruntar*, c. kr. notar. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 18, letnikov 61, podpornik 1, skupaj 85. — V 1905. l. 420 K. — Za narodni kolek 10 K.
47. **Ribnica in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena 1. septembra l. 1898., št. 18.964. — 1. gospa Albina *Višnikarjeva*, soproga svetnika deželne sodnije; 2. gospa Julija *Tomšičeva*, višjega učitelja soproga; 3. gospa Marija *Gruntarjeva*, notarjeva soproga. Namestnice: 1. gospa Franja *Picekova*, trgovčeva soproga; 2. gdč. Albertina *Arkova*, hčerka hotelirja; 3. gospa Ana *Murgeljeva*, davkarjeva soproga. Odbornice gospe: Klementina *Pauserjeva*, Ana *Podbojeva*, posestnikova soproga; Valentina *Spendentova* in Amalija *Fajdigova*. — Pokroviteljic 5, ustanovnic 12, letnic 84, podpornic 12, skupaj 113. — V 1905. l. 530 K.
48. **Selce na Gorenjskem:** Ustanovljena 31. maja l. 1886., z odl. c. kr. okr. glavarstva v Kranju, št. 5007. — 1. Frančišek *Šlibar*, pos.; 2. Josip *Grošelj*, podobar; 3. Miha *Bergant*, posestnik. — Pokroviteljica 1, letnikov 16, skupaj 17. — V 1905. l. — K.
49. **Senožeče:** Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade v Ljubljani 23. aprila l. 1886., št. 4033. — Ustanovnikov 6. — V 1905. l. — K.
50. **Smlednik:** Ustanovljena 29. junija l. 1887. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 11, skupaj 12. V 1905. l. — K.
51. **Stari trg pri Ložu:** Moška podružnica. Ustanovljena dne 12. februarja l. 1893. z odlokom c. kr. dež. vlade dne 11. januarja l. 1893., št. 15.820 de 1892. — Pokrovitelja 2, ustanovnikov 11, skupaj 13. — V 1905. l. — K.

52. **Stari trg pri Ložu:** Ženska podružnica: Ustanovljena dne 12. februarja l. 1893. — V 1905. l. — K.
53. **Šiška:** Ustanovljena 17. februarja l. 1885. — 1. Jakob *Matjan*, posestnik; 2. Frančišek *Drenik*, zasebnik; 3. Anton *Rojina*, obrtnik. Namestniki: 1. Ivan *Škarjavec*, slikar; 2. Frančišek *Raktelj*, mestni višji učitelj ter ravnatelj; 3. Anton *Javoršek*, višji učitelj. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 11, letnikov 13, podpornikov 33, skupaj 60. — V 1905. l. 38 K.
- 54 in 55. **Škofja Loka in okolica:** Moška podružnica. Ustanovljena z min. odl. dne 28. marca l. 1886., št. 4772. — Ženska podružnica. Ustanovljena 24. februarja l. 1894. z odl. c. kr. dež. vlade št. 1551. — Skupni odbor: 1. Slavko *Flis*, učitelj in posestnik; 2. Rafael *Thaler*, trgovec in posestnik; 3. Jerica *Dolenec*, knjigovodkinja. Namestniki: 1. Leon *Lavrič*, trgovec in posestnik; 2. dr. Karol *Zakrajšek*, zdravnik; 3. gospa Ivanka *Flis*, posestnica. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 18, letnikov 44, podpornik 1, skupaj 66. — V 1905. l. 427 K 72 v.
56. **Tržič in okolica:** Ustanovljena 29. avgusta l. 1889., št. 4547. — 1. Frančišek *Špendal*, duh. svetnik, župnik; 2. Leonard *Zupan*, kapelan; 3. Rihard *Mally*, c. kr. davčni kontroior v p. Drugi odborniki: Fran *Ahačič*, tovarnar, Rajko *Pollak*, c. kr. sodni pristav in Josip *Šter*. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 7, letnikov 25, podpornikov 16, skupaj 78. — V 1905. l. 426 K 48 v.
57. **Turjak:** Ustanovljena 26. marca l. 1886. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 6, skupaj 7. — V 1905. l. — K.
58. **Unec in okolica:** Ustanovljena 13. maja l. 1904., z odl. c. kr. dež. vlade kranjske št. 8581. — 1. Avgust *Bele*, posestnik; 2. Peter *Repič*; 3. gospa Matilda *Sebenikarjeva*. Namestniki: 1. Lovro *Sebenikar*; 2. g. Viljemina *Leskovičeva*; 3. g. Antonija *Gnezdova*. Letnikov 20. — V 1905. l. — K.
59. **Velike Lašice:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. okr. glavarstva v Kočevju 2. januarja l. 1896., šte. 12.271. — Načelnništvo: 1. gospa Ema *Šufrajeva*, soproga c. kr. dež. sod. svetnika; 2. gdč. Ema *Šufrajeva*; 3. gdč. Olga *Grebenceva*. Namestnice: 1. gospa Ana *Globočnikova*, soproga c. k. notarja in gospa Terezina *Grebenceva*; 2. gdč. Tinica *Grebenceva* in gdč. Pavla *Götzlova*; 3. gdč. Danica *Šufrajeva* in gdč. Pavla *Hočvarjeva*. Odbornici: gospa Mici

- Doganoceva* in gospa Roza *Hudovernikova*. — Pokroviteljica 1, ustanovnice 3, letnic 16, podpornic 16, skupaj 36. — V 1905. l. — — K.
60. **Št. Vid nad Ljubljano:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odlokom deželne vlade dne 12. decembra l. 1892., št. 15.431. — Pokroviteljica 1, ustanovnici, 2, skupaj 3. — V 1905. l. — — K.
61. **Vipava:** Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade 24. septembra l. 1886., št. 965. — 1. Matija *Erjavec*, dekan; 2. — 3. Fran *Bratovž*, trgovec. Namestniki: 1. Radoslav *Silvester*, trgovec; 2. —; 3. Miro *Prhavec*, posestnik. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 16, letnikov 28, skupaj 45. — 1905. l. 57 K.
62. **Vrhnika:** Moška podružnica: Ustanovljena dne 19. marca l. 1887., potrjena za pravni obstoj z odlokom c. kr. deželne vlade 19. aprila l. 1887., št. 4123. — 1. Lovro *Gantar*, dekan; 2. in 3. Fr. *Bernik*, kurat na Goričici. Namestniki: 1. Gabr. *Jelovšek*, župan; 2. in 3. Alojzij *Luznik*, učitelj. Odbornik za Borovnico: Frančišek *Papler*, višji učitelj. — Pokrovitelj 7, ustanovnikov 20, letnikov 60, podpornikov 16, skupaj 103. — V 1905. l. — — K.
63. **Vrhnika:** Ženska podružnica. Ustanovljena 10. oktobra l. 1892., z odl. c. k. deželne vlade št. 12.363. — 1. gospa Marija dr. *Maroltova*, soproga okr. zdravnika; 2. gdč. Pavla *Götzlova*; 3. gdč. Zora *Lenarčičeva*. Namestnice: 1 gospa Marija *Grudnova*, vdova c. kr. davkarja. — Pokroviteljice 3, ustanovnic 6, letnic 52, podpornic 10, skupaj 71. — V 1905. l. 406 K.
64. **Zagorje ob Savi:** Ustanovljena dne 17. novembra l. 1892. z odl. okr. glavarstva št. 3152. — Pokrovitelj 7, ustanovniki 3, skupaj 10. — V 1905. l. — — K.
65. **Zatičina-Višnja gora:** Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade 3. septembra l. 1886., št. 9763. — 1. Frančišek *Kovač*, višji učitelj; 2. Janko *Škrbinoc*, višji učitelj; 3. Josip *Škufca*, trgovec. Namesniki: 1. —. 2. Anton *Kunstek*, trgovec. 3. Fortunat *Tihle*, c. kr. poštar. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 14, letnikov 25, podpornikov 8, skupaj 50. — V 1905. l. — — K.
66. **Železnike na Gorenjskem:** Ustanovljena 17. junija l. 1886., št. 5. — 1. Josip *Levičnik*, višji učitelj v p. — Pokroviteljica 1. — V 1905. l. 71 K.

67. **Žužemberk in okolica:** Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade dne 2. julija l. 1887., št. 6490. — 1. Ivan *Gregorčič*, c. kr. notar; 2. Ivan *Kutnar*, višji učitelj; 3. Josip *Pehani*, posestnik. — Ustanovnikov 10, letnikov 20, skupaj 30. — V 1905. l. 52 K 80 v.

II. Štajarsko.

1. **Brasloviče:** Ustanovljena dne 3. marca l. 1886., z odlokom min. za notr. zadeve št. 6521. — Ustanovnikov 13. — V 1905. l. — K.
2. **Breški okraj v Brežicah:** Ustanovljena z odl. visoke vlade z dne 27. julija l. 1890., št. 15.332. — 1. Andrej *Levak*, veleposestnik; 2. Peter *Gorjup*, kapelan; 3. Josip *Uršič*, trgovec. Namestniki: 1. Josip *Mešiček*, mestni župnik; 2. Benjamin *Kunej*, tajnik; 3. Ignacij *Polanšek*, pekovski mojster. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 13, letnikov 42, podpornikov 47, skupaj 103. — V 1905. l. — K. — Za narodni kolek 40 K.
3. **Celje:** Moška podružnica. Ustanovljena z min. odlokom 24. decembra l. 1885., št. 3563. — 1. dr. Ivan *Fermevc*, odvetniški kandidat; 2. dr. Anton *Schwab*, zdravnik; 3. Milan *Detiček*. Namestnik: 1. dr. Janko *Sernec*, zdravnik. Odbornika: dr. Štefan *Rajh* in Rudolf *Stermecki*. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 9, letnikov 26, podpornikov 21, skupaj 61. — V 1905. l. 200 K.
4. **Celje:** Ženska podružnica. Ustanovljena 19. novembra l. 1893., z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu št. 29.547. — 1. gospa Mirka dr. *Fermevčeva*, odvetniškega kandidata soproga; 2. gospa Antonija dr. *Schwabova*, zdravnikova soproga; 3. gdč. Anka *Vrečarjeva*. Namestnica: 1. gospa Anica dr. *Kukovečeva*, odvetniškega kandidata soproga. Odbornici: gdč. Mila *Sernečeva* in gospa Marija dr. *Stikerjeva*. — Pokroviteljice 4, ustanovnic 5, letnic 65, podpornic 20, skupaj 94. — V 1905. l. — K.
5. **Gornji grad:** Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Gradcu 27. februarja l. 1896., št. 2593. — 1. Josip *Krajnc*, st. veleposestnik; 2. Ignacij *Šijanec*, učitelj; 3. Avgust *Drukar*, c. kr. notar. Namestniki: 1. dr. Makso *Konečnik*, zdravnik,

2. Rudolf *Vivod*, c. kr. davčni kontrolor; 3. Matija *Dedič* višji učitelj v Bočni. — Ustanovnikov 23. — V 1905. l. — — K.
6. **Gorenja Radgona:** Ustanovljena 1. 1901. — 1. Fran *Stuhec*, kapelan pri Sv. Juriju ob Ščavnici; 2. in 3. Fran *Kolbl*, mlađenič v Bolehnecih. Odborniki oz. lokalni blagajniki: Janko *Čirič*, organist, za Sv. Petra; Fran *Zemljč*, kmečki sin v Murščaku, za Kapelo; Fran *Bratkovič*, župnik, za Negovo. — Letnikov 30, podpornikov 28, skupaj 58. — V 1905. l. — — K.
7. **Gradec:** Akademiška podružnica. Ustanovljena z min. odl. dne 26. januarja l. 1886., št. 1112. — 1. Frančišek *Ratej*, cand. iur.; 2. Klement *Vobič*, stud. iur.; 3. Pavel *Kanec*, cand. med. Namestniki: 1. Adolf *Meh*, cand. iur.; 2. in 3. Josip *Krcol*, stud. iur. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 5, letnikov 25, skupaj 31. — V 1905. l. 100 K.
8. **Gradec:** Izvenakademiška podružnica. Ustanovljena z min. odl. dne 15. maja l. 1886., št. 7231. — 1. Ivan *Benedik*, župnik v p.; 2. Pavel *Glaser*, c. kr. pošni rač. asistent; 3. Ivan *Mikl*, c. kr. pošni rač. oficijal. Namestnik: 1. Fran *Hauptman*, c. kr. profesor na ženskem učiteljšču. — Pokrovitelji 5, ustanovnikov 22, letnikov 132, podpornikov 10, skupaj 169. — V 1905. l. 613 K.
9. **Št. Jurij ob južni železnici:** Moška podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva 8. maja l. 1886., št. 895. — 1. Ivan *Jelšnik*, kapelan; 2. Karol *Kveder*, učitelj; 3. Anton *Jehart*, kapelan. Namesniki: 1. Anton *Brglez*, posestnik; 2. Fran *Žličar*, posojilnični tajnik; 3. Fran *Cmok*, posestnik v Lokarjih. — Ustanovnikov 5, letnikov 22, podpornikov 13, skupaj 40. — V 1905. l. 50 K.
10. **Št. Jurij ob južni železnici:** Zenska podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu 9. novembra l. 1891., št. 19.609. — 1. gospa Agneza *Pisančeva*; 2. gđč. Anica *Kavčičeva*; 3. gospa Marija *Podgoršekova*. Namestnice: 1. gospa Marija *Mastnakova*, 2. gđč. Anica *Cmokova*, 3. gđč. Amalija *Pisančeva*. Odbornica: gospa Terezija *Cmokova*. — Pokroviteljici 2, ustanovnic 5, podpornic 30, skupaj 37. — V 1905. l. 100 K.
11. **Konjice:** Ustanovljena z min. odl. dne 26. marca l. 1886., št. 4252. — 1. dr. Ivan *Rudolf*, odvetnik; 2. Avgust *Kolšek*,

absolv. pravnik; 3. Ivan *Šepić*, trgovec in posestnik. Odbornika : Fran *Napotnik*, posestnik na Tepanjskem vrhu in Jurij *Šibanc*, posestnik v Konjiški vesi. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 15, letnikov 15, podpornikov 30, skupaj 61. — V 1905. letu 81 K 54 v.

12. **Kozje in kozjanski okraj:** Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 18. februarja l. 1904., št. 6044. — 1. dr. Fran *Jankovič*, zdravnik v Kozjem; 2. Fran *Košena*, notarski kandidat v Kozjem; 3. Otmar *Golob*, notarski kandidat v Kozjem. Namestniki: 1. dr. Ferdinand *Kunej*, zdravnik pri Sv. Petru pod Sv. Gorami; 2. Ivan *Ogradi*, kapelan pri Sv. Petru pod Sv. Gorami; 3. Fran *Gostinčar*, učitelj pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. — Letnikov 44, podpornikov 7, skupaj 51. — V 1905. l. 115 K 4 v.
13. **Laški trg in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 18. septembra l. 1891., št. 21236. — 1. Konrad *Elsbacher*, trgovec; 2. Anton *Srebre*, kapelan; 3. Edvard *Kuketz*, pivovarniški ravnatelj. Namestnik: 1. dr. Josip *Kolšek*, odvetnik. Odbornika: Milan *Pleskovič*, in Karol *Cimperšek*. — Ustanovnikov 8, letnikov 17, skupaj 55. — V 1905. l. 53 K 20 v.
14. **Lehen:** Ustanovljena dne 27. marca l. 1887., z odlokom c. kr. deželne vlade štajerske. — 1. Miloš *Stemenšek*, učitelj; 2. Josip *Oswald*, posestnik; 3. gdč. Julika *Urbančeva*, veleposestnika hči. — Ustanovniki 4, letnikov 24, podpornikov 10, skupaj 38. — V 1905. l. — K.
15. **Sv. Lenart v Slovenskih goricah:** Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 13. oktobra l. 1888., št. 21.440. — 1. Fran *Breznik*, trgovec in veleposestnik; 2. Josip *Zemljič*, posojilnični tajnik; 3. dr. Milan *Gorišek*, odvetniški kandidat. — Letnikov 24. — V 1905. l. 100 K. — Za narodni kolek 20 K.
16. **Ljutomer z okolico:** Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 10. oktobra l. 1892., št. 23.714. — 1. Ferdinand *Ciuha*, kapelan; 2. Ognjeslav *Škamlec*, kapelan; 3. Fran *Zacherl*, učitelj. Namestniki: 1. Fran *Čeh*, učitelj; 2. Rudolf *Dostal*, učitelj; 3. Srečko *Vršič*, trgovec sin. Odbornice: gospa Matilda dr. *Grossmanova*, odvetnikova soproga; gospa

- Marija *Seršenova*, trgovčeva soproga in gdč. Erna *Razlagova*, učiteljica. — Letnikov 40, podpornikov 15, skupaj 55. — V 1905. l. 176 K 30 v.
17. **Maribor**: Ustanovljena z min. odl. 10. januarja l. 1888., št. 353. — 1. dr. Anton *Medved*, gimn. profesor; 2. dr. Karol *Verstovšek*, gimn. profesor; 3. Alb. *Avsenek*, posoj. uradnik. Namestnik: 1. dr. Radoslav *Pipuš*, odvetnik. Pregledovalca računov: Ivan *Bele* in Ivan *Košan*. — Pokrovitelj 13, ustanovnikov 12, letnikov 130, skupaj 155. — V 1905. letu 1501 K 38 v.
18. **Maribor in okolica**: Ženska podružnica. Ustanovljena dne 4. majnika l. 1898., št. 12 381. — 1. gospa Pavlina *Vovšekova*; 2. gdč. Mara *Koprivnikova*; 3. gospa Marija *Poljančeva*. Namestnice: 1. gospa Marija *Koprivnikova*. 2. — 3. gdč. Ivanka *Sernečeva*. Pregledovalki računov: gospa Olga *Schreinerjeva* in gospa Marija *Stegnarjeva*. — Letnic 44, podpornic 30, skupaj 74. — V 1905. l. 1003 K 94 v.
19. **Ormoški okraj**: Moška podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade dne 17. oktobra l. 1887., št. 21.104. — 1. Josip *Rajšp*, višji učitelj; 2. Josip *Lašič*, uradnik in posestnik; 3. Adolf *Rosina*, učitelj. Namestniki: 1. Jakob *Menhart*, župni upravitelj; 2. Milan *Vršič*, učitelj; 3. Jakob *Zadravec*, posest. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 14, letnikov 17, podpornikov 10, skupaj 42. — V 1905 l. 43 K 70 v.
20. **Ormož**: Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 21. januarja l. 1892., št. 721. — 1. gospa Ana *Rozinova*, učiteljeva soproga; 2. gdč. Ursula *Kuharičeva*, posestnikova hčerka; 3. gdč. Jerica *Omulčeva*, odvetnikova hčerka. Namestnice: 1. gospa Roza *Miklova*, veleposestnika soproga pri Veliki Nedelji; 2. gdč. Julika *Valentinčičeva*, učiteljica na Humu; 3. gospa Angela *Porekarjeva*, višjega učitelja soproga na Humu. — Ustanovnic 10 letnic 47, podpornic 5, skupaj 62. — V 1905. l. — K.
21. **Polzela**: Ustanovljena 2. junija l. 1903. z odlokom c. kr. dež. namesništva v Gradcu št. 5339. — 1. Anton *Farčnik*, višji učitelj; 2. gdč. Tilda *Farčnikova*; 3. Anton *Naglič*, trgovski sotrudnik. Namestniki: Leopold *Kunst*, organist; 2. Fran *Kunst*, posestnik; 3. Josip *Repič*, mizar. — Letnikov 23

- podpornikov 24, skupaj 47. — V 1905. l. 65 K. — Za narodni kolek 40 K.
22. **Ponikva:** Ustanovljena z odlokom c. kr. maestništva v Gradcu dne 8. marca l. 1887., št. 4219. — Ustanovnikov 5. — V 1905. l. — K.
23. **Ptuj:** Ustanovljena z odl. c. kr. namešništva v Gradcu dne 27. decembra l. 1885., št. 28.288. — 1. o. Lenart *Vaupotič*, minorit; 2. Ferdo *Skuhala*, posestnik; 3. dr. Tomo *Horvat*, odvetnik. — Pokrovitelji 3, ustanovnikov 17, letnikov 20, podpornik 1, skupaj 41. — V 1905. l. 100 K.
24. **Rečica v Savinjski dolini:** Ustanovljena z ministrskim odl. dne 15. aprila l. 1886., št. 5233. — Ustanovnika 2. — V 1905 l. — K.
25. **Ruše in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena dne 26. decembra l. 1898. — 1. gospa Ema dr. *Gorišekova*; 2. Davorin *Lesjak*, učitelj; 3. Ela *Lichtenwallnerjeva*. Namestnica: Julija *Srnčeva*. Odbornice: Terezija *Haričeva*, Alojzija *Glaserjeva* in Ivanka *Hlebova*. Letnic 30. — V 1905. l. 150 K.
26. **Sevnica:** Ustanovljena z min. odl. dne 26. maja l. 1886., št. 8017. — Ustanovniki 4. — V 1905. l. — K.
27. **Slovenska Bistrica:** Ustanovljena z odl. c. kr. namešništva v Gradcu dne 13. septembra l. 1892., št. 20.790. — 1. Ivan *Grobelšek*, mestni kapelan; 2. Peter *Novak*, gostilničar; 3. Alfonz *Požar*, mestni kapelan; njegov namestnik Jakob *Vehovar*. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 8, letnikov 100, skupaj 109. — V 1905. l. 100 K.
28. **Slovenji Gradec in okolica:** Ustanovljena z odl. c. kr. namešništva v Gradcu dne 3. marca l. 1886., št. 3927. — 1. Fran *Pečnik*, župnik; 2. Jakob *Vrečko*, poslovodja; 3. Matija *Šmid*, učitelj. Namestniki: 1. Simon *Šalomon*, vičji učitelj; 2. Ivan *Kač*, posestnik; 3. Ivan *Fischer*, posestnik. Odbornik: Ivan *Rogina*, veleposestnik. — Ustanovnikov 20, letniki 3, podpornikov 16, skupaj 39. — V 1905. l. 48 K.
29. **Sv. Benedikt v Slov. goricah:** Ženska podružnica: Ustanovljena z odl. c. kr. namešništva v Gradcu dne 21. junija 1904., št. 26.257. — 1. gdč. Roza *Doklova*; 2. gdč. Matilda *Tomažičeva*; 3. Amalija *Letnikova*. Namestnice: 1. gdč. Frančiška *Črnkova*; 2. —; 3. gdč. Micika *Poševa*, gdč. Ži-

- vičeva*; gdč. Ivanka *Škofova*. — Ustanovnice 4, letnic 38, podpornic 205, skupaj 247. — V 1905. l. 180 K 24 v.
30. **Sv. Lovrenec in okolica nad Mariborom:** Ženska podružnica. Ustanovljena dne 1. julija l. 1901. z odl. c. kr. dež. namestništva v Gradcu št. 22.629. — 1. gospa Marija *Brezočnikova*, veleposestnica; 2. gdč. Minka *Pernatova*, veleposestnikova hčerka; 3. gospa Julija *Skrbinjekova*, veleposestnica v Kumenju. Namestnice: 1. gospa Marija *Pernatova*, veleposestnica; 2. gdč. Marija *Pišingerjeva*, posestnikova hčerka; 2. gdč. Julika *Stavsova* v Lelnu. — Pokroviteljica 1, ustanovnice 4, letnic 18, skupaj 23. — V 1905. l. — K.
31. **Šaleška dolina v Šoštanju:** Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Gradcu dne 20. februarja l. 1896., št. 3698. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 6, skupaj 7. — V 1905. l. 200 K.
32. **Škofja ves pri Celju:** Ustanovljena dne 3. oktobra l. 1890. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu št. 35.890. — Ustanovniki 4. — V 1905. l. — K.
33. **Šmarje-Slatina:** Ustanovljena z odl. c. kr. dež. vlade v Gradcu dne 10. decembra l. 1886., št. 24.839. — 1. dr. Josip *Rakež*, zdravnik v Šmarju pri Jelšah; 2. Ivan *Debeljak*, učitelj; 3. Hinko *Šumar*, učitelj. Namestniki: 1. Fran *Korošec*, višji župnik in Fran *Ferlinc*, učitelj; 2. Josip *Trafenik*, kapelan pri Sv. Križu in Oroslov *Kušec*, okr. tajnik; 3. Frančišek *Ogrizek* in Ivan *Andeluh*, gostilničar. — Ustanovnikov 5, letnikov 40, skupaj 45. — V 1905. l. 90 K.
34. **Trbovlje in okolica:** Ustanovljena kot podružnica za „Zidani most in okolico“ z odlokom c. k. namestništva v Gradcu dne 7. decembra l. 1886., št. 22.445. A 25. oktobra l. 1891. se je preselila ter ima sedaj sedež v Trbovljah, kar je na znanje sprejelo c. kr. namestništvo dne 20. marca l. 1892., št. 6047. — 1. Peter *Erjavec*, duhovni svetnik in župnik; 2. Josip *Lončarič*, kapelan; 3. Josip *Mol*, trgovec. Namestniki: 1. Herman *Leeb*, rudarski paznik; 2. Josip *Velkavrh*, učitelj; 3. Niko *Putrih*, rudarski paznik. Odbornika: Fran *Lebar*, učitelj, za Hrastnik in Anton *Veternik*, župnik, za Dol. — Ustanovnikov 25, letnikov 52, podpornikov 10, skupaj 87. — V 1905. l. 144 K 80 v.
35. **Trbovlje in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena dne 13. februarja l. 1901. — 1. gospa Ana *Dimnikova*, gostilni-

- čarka; 2. gdč. Ruska *Frankovičeva*; 3. gospa Marija *Gorpevšekova*, gostiničarka. Namestnice: 1. gospa Josipina *Tratnikova*, gostilničarka; 2. gdč. Režika *Rustova*. 3. —. Odbornice; gdč. Vekoslava *Roševa* in gdč. Tinči *Birtičeva* za Hrastnik; gospa Josipina *Šentjurčeva* za Vode-Loke. — Ustanovnica 1, letnic 83, podpornic 20, skupaj 104. — V 1905. l. 224 K.
36. **Velenje**: Ustanovljena z odlokom c. kr. glavarstva v Slovenjem Gradcu dne 19. septembra l. 1894., št. 2879. — V 1905. l. — K.
37. **Velika Pirešica**: Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva dne 22. julija l. 1888., št. 15.216. — 1. Iv. Ev. *Košar*, župnik v Galiciji; 2. Ivan *Kač*, obč. tajnik; 3. Josip *Dolar*. Namestniki: 1. Ivan *Tržan*; 2. Josip *Klemenčič*, višji učitelj v Galiciji; 3. Jakob *Vibis*. — Ustanovnik 1, letnika 2, podpornikov 15, skupaj 18. — V 1905. l. — K.
38. **Vransko**: Ustanovljena dne 9. januarja l. 1891. — 1. Simon *Meglič*, višji učitelj; 2. Fran *Kolšek*, obč. in pos. tajnik; 3. Fran *Gartner*, kapelan. Namestniki: 1. Alojzij *Zamuda*, kapelan; 2. Fran *Oset*, trgovec; 3. Ivan *Jakše*, učitelj. — Ustanovniki 3, letnikov 26, skupaj 29. — V 1905. l. 289 K. — Za narodni kolek 20 K.
39. **Vuhred-marenberški okraj**: Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Gradcu dne 10. februarja l. 1886., št. 2958. — 1. Josip *Črnko*, župnik v Vuhredu; 2. Ivan *Robič*, učitelj v Vuhredu; 3. Fran *Mravljak*, stud. phil. pri Sv. Antonu na Pohorju. Namestniki: 1. Fran *Pahornik*, gozdni inženir v Vuhredu; 2. Fran *Zgern*, župan v Vuhredu; 3. Simon *Viher*, višji učitelj v Vuzenici. Pokrovitelj 1, ustanovnikov 16, letnikov 40, podpornikov 5, skupaj 62. — V 1905. l. 40 K.
40. **Žalec pri Celju**: Moška podružnica: Ustanovljena dne 28. februarja l. 1886., z odl. c. kr. namestništva v Gradcu št. 2621. — 1. Frančišek *Nidorfer*, veleposestnik; 2. in 3. Anton *Goršek*, občinski tajnik. Namestniki: 1. Ivan *Kač*, obč. tajnik; 2. in 3. Mihael *Rajhar*, pos. uradnik. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 16, letnikov 45, skupaj 62. — V 1905. l. 40 K.
41. **Žalec pri Celju**: Ženska podružnica: Ustanovljena dne 5. decembra l. 1905. z odl. c. kr. namestništva v Gradcu št. 54.651. — 1. gospa Marija *Roblekova*; 2. gdč. Viktorija

Götzlova; 3. gdč. Dora *Bergmannova*. Namestnice: 1. gdč. Terezija *Kordiševa*; 2. gdč. Ljub. *Lipoldova*; 3. gospa Marija *Černejeva*. Ustanovnici 2, letnic 52, skupaj 54. — V 1905. 1. — K.

III. Koroško.

1. **Apače:** Ustanovljena z odl. c. kr. deželne vlade v Celovcu dne 16. maja l. 1888., št. 601. — Ustanovnik 1. — V 1905. 1. — K.
2. **Beljak in okolica:** Ustanovljena z odl. c. kr. deželne vlade v Celovcu dne 21. oktobra l. 1886., št. 1954. — 1. Matija *Vuti*, posestnik; 2. Jurij *Trunk*; 3. Ivan *Hochmüller*, uradnik drž. železnic. Namestniki: 1. Kaspar *Truppe*; 2. Ivan *Grabar*, slikar. Odbornika: Ivan *Gajler* in Mihael *Vilč*. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 20, skupaj 21. — V 1905. 1. 60 K.
3. **Celovec in okolica:** Ustanovljena dne 8. januarja l. 1886. z min. odlokom št. 96. — 1. Tomo *Schrey*, c. kr. ravnatelj in profesor v p.; 2. Anton *Ekar*, urednik „Mira“; 3. Vekoslav *Legat*, vodja tiskarne družbe sv. Mohorja. Namestniki: 1. dr. Janko *Brejc*, odvetnik; 2. dr. Ivan *Arnejec*, c. kr. gimn. profesor; 3. dr. Lambert *Ehrlich*, stolni kapelan. Odborniki: Msgr. Valentin *Podgorc*, vikar v Marijanišču; Fran *Skorkovsky*, ravnatelj podružnice „Ljubljanske banke“ in Josip *Apih*, c. kr. učit. profesor. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 8, skupaj 13. — V 1905. 1. 100 K.
4. **Črna in okolica:** Ustanovljena dne 12. maja l. 1889. — Ustanovnikov 6. — V 1905. 1. — K.
5. **Haber pri Medgorjah:** Ustanovljena z odl. c. kr. deželne vlade v Celovcu dne 20. oktobra l. 1888., št. 1447. — 1. Martin *Dominikus*, posestnik; 2. Anton *Kaplan*, župnik; 3. Ivan *Drobnik*, kmečki sin. Namestnika. 1. Jurij *Drobnik*, gostilničar; 2. Anton *Drobnik*, posestnik; 3. Matija *Ripan*, posestnik. Odbornika: Valentin *Lušnik*, Martin *Kordaš* in Cvetko *Sucher*. — Ustanovnik 1, letniki 4, podpornikov 50, skupaj 55. — V 1905. 1. 20 K.
6. **Št. Janž v Rožni dolini:** Ustanovljena dne 16. septembra l. 1888. — Ustanovnik 1. — V 1905. 1. — K.

7. **Št. Kancijan in okolica:** Ustanovljena dne 21. maja l. 1888. z odl. c. kr. deželne vlade št. 636. — 1. — 2. Peter *Povoden*, krojač na Sedlu; 3. Lovro *Milar*, posestnik v Goreči vesi. Namestniki: 1. Simon *Temelj*, kmet v Pudobi; 2. Martin *Ročičjak*, posestnik v Mali vesi; 3. Boštijan *Ražun*, posestnik v Goreči vesi. — Ustanovnik 1, letnikov 14, podpornikov 120, skupaj 135. — V 1905. l. 98 K 83 v.
8. **Kotmara ves in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade 11. marca l. 1890., št. 298. — 1. Matija *Prosekar*, posestnik in župan; 2. Ivan *Ebner*, župnik; 3. Ivan *Štih*, posestnik. Namestniki: 1. Andrej *Koban*, posestnik; 2. Dionizij *Strugar*, posestnik; 3. Jernej *Modrič*, organist in cerkvenik. Odbornika: Rupert *Krušič* in Jakob *Hedenik*. — Ustanovnik 1, letnikov 10, podpornikov 115, skupaj 126. — V 1905. l. 75 K.
9. **Libeliče:** Ustanovljena dne 8. februarja l. 1891. z odl. c. kr. dež. vlade 20. marca l. 1892., št. 400. — 1. Martin *Krečji*, župnik; 2. Peter *Ring*, trgovec; Anton *Mežnar*, posestnik. Namestniki: 1. Ivan *Stavdekar*; 2. Cvetko *Pičko*; 3. Iv. *Stana*. — Letnikov 10, podpornikov 19, skupaj 29. — V 1905. l. — K.
10. **Libuče in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. vlade dne 30. junija 1902, št. 1175. — 1. Pavel *Riedl*, posestnik; 2. Anton *Teul*, kapelan; 3. Ivan *Hornböck*, kapelan. Namestnik: 1. Matej *Žik*, posestnik. Odborniki: Fran *Reš*, trgovec; Ivan *Kolenik*, posestnik; Fran *Kralj*, posestnik in Matej *Breznik*, posestnik. — Letnikov 21, podpornikov 107, skupaj 128. — V 1905. l. — K.
11. **Pliberk in okolica s sedežem v Šmihelu:** Ustanovljena 2. aprila l. 1888. — 1. Jurij *Rudolf*, posestnik; 2. Simon *Mikeln*, kapelan; 3. Josip *Mlinar*. Namestniki: 1. Ferdinand *Krajger*; 2. Andrej *Kuhar*; 3. Ignacij *Manšek*. — Pokrovitelj 1, ustanovnikov 7, letnikov 19, podpornikov 11, skupaj 38. — V 1905. l. — K.
12. **Pokrče in okolica:** Ustanovljena 13. oktobra l. 1897., št. 1686. 1. Mihael *Kulterer*, posestnik; 2. Štefan Fr. *Bayr*, župnik; 3. Josip *Frank*, posestnik. Namestniki: 1. Tomo *Bobak*, posestnik; 2. Josip *Lavre*, posestnik; 3. Josip *Dobrnik*. — Letnikov 10. — V 1905. l. — K.

13. **Pribla ves in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. vlade 22. marca l. 1890., št. 385. — V 1905. l. — K.
14. **Rožak in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade dne 19. julija l. 1893., št. 1178. — 1. Jožef *Paul*, veleposestnik v Dolinčicah; 2. Dragotin *Hüttner*, župnik; 3. Matej *Ražun*, župnik pri Sv. Jakobu v Rožu. Namestniki: 1. Mat. *Antonič* na Reki; 2. Gregor *Arnejec*, posestnik; 3. Ivan *Mikula* na Ravnah. Odborniki: Simon *Lepušič* in *Miklavčič*. — Ustanovniki 4, letnikov 18, podpornikov 32, skupaj 54. V 1905. l. 191 K.
15. **Št. Šteben in okolica na Zilji:** Ustanovljena z odlokom c. kr. deželne vlade dne 22. februarja l. 1890., št. 249. — 1. Vinko *Jank*, posestnik; 2. Gašpar *Leks*; 3. Ivan *Morič*. Namestniki: 1. Jernej *Leks*; 2. Peter *Urbanec*; 3. Jurij *Blüml*. — Ustanovnik 1, letnik 12, podpornikov 10, skupaj 23. — V 1905. l. 8 K 36 v.
16. **Tolsti vrh in okolica:** Ustanovljena z odlokom deželne vlade dne 6. junija l. 1888., št. 677. — 1. A. *Oražem*, mlinar v Guštajnu; 2. Václav *Valeš*, župnik v Guštajnu; 3. — Namestnik: 1. Fran *Kogelnik*, posestnik v Podklancu. Odborniki: L. *Abraham* na Prevolju; Ferdinand *Godec*, kmečki sin v Guštajnu; Luka *Kotnik*, posestnik na Dobriyah. — Ustanovnik 1, letnikov 13, podpornikov 10, skupaj 24. — V 1905. l. 61 K 34 v.
17. **Velikovec in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. dež. predsedništva v Celovcu z dne 6. oktobra l. 1893., št. 1616. — 1. Josip *Pušl*, p. Zgornje Trušnje; 2. Valentin *Gross*; 3. Matej *Škofic*. Namestniki: 1. Frančišek *Reš*; 2. Jurij *Rutar*; 3. Ivan *Mavklar*. — Letnikov 52, podpornikov 17, skupaj 69. — V 1905. l. 98 K 31 v.
18. **Ziljska dolina in župnija Vrata:** Ustanovljena kot podružnica v „Ziljski Bistrici“. A razširila si okrožje pod zgornjim naslovom, odobrenim z deželnovladnim odlokom dne 6. novembra l. 1887., št. 1492. — Ustanovniki 3. — V 1905. l. — K.

IV. Primorsko.

a) Goriško.

1. **Ajdovščina in okolica:** Moška podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. okr. glavarstva v Gorici dne 9. septembra leta

- 1886., št. 11.979. — 1. Mihael *Malik*; 2. Josip *Kavs*; 3. Štefan *Štekar*. — Ustanovnik 1, letnikov 30, skupaj 31. — V 1905. l. 33 K.
2. **Ajdovščina in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 11. novembra l. 1892., št. 19.261. — 1. gospa Marija *Lokarjeva*, soproga posestnika in trgovca; gdč. Marica *Mohorčičeva*, učiteljica v Šturiji; 3. gdč. Lojzika *Dolenceva*. Namestnice: 1. gospa Anka *Božičeva*, soproga notarskega kandidata; 2. gdč. Krista *Kovačeva*; 3. gospa Avgusta *Repičeva*, trgovčeva soproga. Odbornici: gospa Justi *Lokarjeva* in gdč. Ernesta *Bratinova*. — Pokroviteljice 3, letnic 41, skupaj 44. — V 1905. l. 306 [K 40 v.
3. **Bovec:** Ustanovljena 20. decembra l. 1886. z odlokom c. kr. namestništva v Trstu, št. 19.586. — 1. Ivan Nep. *Vidmar*, dekan; 2. Miroslav *Breginje*, sedlar; 3. Kristijan *Bratina*, višji učitelj. Namestniki: 1. Matija *Kravanja*, posestnik; 2. Peter *Šortl*, kapelan; 3. Bojana *Boltar*, učiteljica. — Ustanovnikov 6, letnikov 43, skupaj 49. — V 1905. l. — K.
4. **Briska podružnica, sedež v Biljani:** Ustanovljena 29. novembra l. 1888. z odlokom c. kr. namestništva v Trstu, št. 18.671. — Ustanovnikov 10. — V 1905. l. — K.
5. **Cerkno in okolica:** Ustanovljena z odl. tržaškega namestništva dne 10. decembra l. 1887., št. 18.322. — Ustanovnika 2. — V 1905. l. — K.
6. **Dornberg, Prvačina, Vogrsko in Gradišče:** Moška podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. ministrstva dne 15. oktobra l. 1887., št. 17.813. — Ustanovniki 3. — V 1905. l. — K.
7. **Dornberg:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Trstu 14. avgusta l. 1892., št. 13.893/l. — 1. gospa Viktorija *Mrevljeva*, posestnica; 2. gospa Frančiška *Pavlica*, posestnica; 3. gdč. Agneza *Juvančičeva*. Namestnice: 1. gospa Katarina *Kerševanijeva*, krčmarica; 2. gospa Mici *Sinigojeva*, krčmarica; 3. — Odbornice: gospe Viktorija *Budinova*, posestnica; Amalija *Križmanova*, učiteljica soproga; Frančiška *Bercetova*, županja in Marija *Žorževa*, mesarica. — Ustanovnica 1, letnic 28, podpornic 27, skupaj 56. — V 1905. l. — K.

8. **Gorica:** Moška podružnica. Ustanovljena 29. marca l. 1886., št. 4773. z odl. c. kr. ministrstva. — 1. Deželnega glavarja namestnik dr. Anton *Gregorčič*, vitez reda železne krone III. vrste, prof. bogoslovja, drž. in dež. poslanec; 2. Ant. *Šantel*, gimn. profesor; 3. Valentin *Kancler*, višji učitelj v pok. Namestniki: 1. Andrej *Gabršček*, urednik; 2. Benedikt *Poniž*, c. kr. učitelj; Anton *Fon*, posestnik in krčmar. — Pokrovitelj 6, ustanovnikov 15, skupaj 21. — V 1905. l. — K.
9. **Gorica:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 9. maja l. 1889., šte. 7300. — 1. gospa Avgusta *Šantlova*, profesorjeva soproga; 2. gdč. Irma *Pirjevčeva*, suplentinja; 3. gospa Marija *Kopačeva*, trgovčeva soproga. Namestnice: 1. gospa Milena *Papeževa*, profesorjeva soproga; gdč. Lavoslava *Koršičeva*, učiteljica; 3. gospa Ivanka *Deklevova*, trgovčeva vdova. Odbornici: Gospa Amalija *Drufovкова*, trgovčeva soproga in gospa Karolina *Makuceva*, trgovčeva soproga. — Ustanovnic 37, letnic 310, podpornic 59, skupaj 406. — V 1905. l. 663 K 59 v.
10. **Kanal:** Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 23. februarja l. 1888., šte. 3002. — Ustanovniki 4. — V 1905. l. — K.
11. **Kobarid:** Moška podružnica. Ustanovljena z odl. c. kr. namestništva v Trstu, dne 11. decembra l. 1886., št. 18.847/l. — 1. Jurij *Peternel*, dekan; 2. — 3. Ciril *Zamar*, kapelan. Pokrovitelj 1, ustanovnika 2, letnikov 29, skupaj 32. — V 1905. l. — K.
12. **Komenski okraj:** Ustanovljena dne 5. julija l. 1891. — 1. Ivan *Lukežič*, dekan; 2. Vekoslav *Štrekelj*, posestnik; 3. Jakob *Rejec*, kapelan. Namestniki: 1. Vekoslav *Luznik*, učitelj; 2. Josip *Kovačič*, župan; 3. Josip *Štrekelj*, učitelj. — Ustanovnikov 14. — V 1905. l. — K.
13. **Naklo na Krasu:** Ustanovljena dne 24. aprila 1887. l. — V 1905. l. — K.
14. **Prvačina:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Trstu l. 1894., št. 1264. — 1. gospa Avgusta *Orlova*, učiteljeva soproga; 2. g. Terezija *Pahorjeva*; 3. g. Lucija *Gregoričeva*, posestnika hči. Namestnice: 1. g. Terezija *Saksidova*; 2. g. Josipina *Gregoričeva*, posestnika

- hči; 3. g. Marija *Lebanova*, Odbornici: g. Josipina *Gregoričeva*, in g. Josipa *Zornova*. Pregledovalki računov: g. Marija *Staničeva* in g. Alojzija *Zornova*. — Pokroviteljici 2, letnic 25, podpornic 10, skupaj 37. — V 1905. l. 45 K.
15. **Ročinj in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena 25. februarja l. 1899., št. 2405. V 1905. l. — K.
16. **Sežana in okolica:** Moška podružnica. Ustanovljena dne 10. avgusta l. 1894., z odlokom c. kr. namestništva v Trstu št. 14.126. — Pokrovitelji 4, ustanovnika 2, skupaj 6. — V 1905. l. — K.
17. **Sežana in okolica:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odl. tržaškega namestništva dne 6. okt. l. 1892., št. 16.977/l. — 1. gospa Anica *Bajčeva*, soproga priprav. učitelja; 2. gdč. Klementina *Gasparijeva*, učiteljica; 3. gospa Ivanka *Škrlova*, soproga c. kr. poštarja. Namestnice: 1. gdč. Zvezdoslava *Delakova*; 2. gospa Rozina *Kantejeva*, soproga c. kr. okr. šol. nadzornika; 3. gospa Milena *Pirjevcjeva*, lastnica kavarne. Odbornici: gospa Franja *Guličeva* in gdč. Pav. *Lorenzuttijska*. — Pokroviteljic 11, ustanovnic 7, letnic 77, skupaj 95. — V 1905. l. 451 K.
18. **Šempas:** Ustanovljena z odlokom tržaškega namestništva dne 15. julija l. 1887., št. 9830 l. — 1. Blazij *Grča*, župnik in dež. poslanec; 2. Fran *Križman*, višji učitelj; 3. Fran *Franke*, vikarij v Oseku. Namestniki: 1. Anton *Monari pl. Neufeldski*, veleposestnik; 2. Lavoslav *Likar*, višji učitelj v Ozeljanu; 3. Vincencij *Samohec*. — Ustanovnika 2, letnikov 16, podpornikov 6, skupaj 24. — V 1905. l. 38 K.
19. **Tolmin:** Moška podružnica. Ustanovljena z odlokom tržaškega namestništva 22. avgusta l. 1887., št. 12.278. — Ustanovnikov 5. — V 1905. l. — K.
20. **Tolmin:** Ženska podružnica. Ustanovljena dne 24. oktobra l. 1892. — Ustanovnic 9. — V 1905. l. — K.
21. **Vrtojba in okolica:** Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Trstu dne 27. januarja l. 1905., št. 317/pr. l. Edvard *Štrekelj*, vikarij; 2. ga. Josipina *Petričeva*; 3. Ivan *Zorn*, viši učitelj. Namestnice: 1. gdč. Ljudmila pl. *Locatellijeva*, posestnikova hči; 2. gdč. Genovefa *Cejanova*; 3. gdč. Emilija *Lašičeva*. Ustanovnica 1, letnic 57, skupaj 58. — V 1905. l. — K.

b) Trst.

1. **Greta pri Trstu:** Ustanovljena 2. februarija l. 1889., z odlokom tržaškega namestništva št. 2377/I. 1. Ivan Gerdol na Greti; 2. Anton *Bremic*, uradnik v Rojanu; 3. Rafael *Piščanec* v Barkovljah. Namestniki: 1. Jakob *Ukmar*, kapelan v Rojanu; 2. Ivan Marija *Bole*, posestnik v Rojanu; 3. Ludovik *Nabergoj*, c. kr. finančni oficijal. Odbornika: Fran *Ščuka* v Barkovljah in Matija *Žnidaršič* v Rojanu. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 8, letnikov 49, skupaj 62. — V 1905. l. — K.
2. **Rojan pri Trstu:** Ženska podružnica. Ustanovljena dne 15. aprila l. 1897. — 1. g. Antonija *Torničeva*; 2. g. Marija *Kobalova*; 3. g. Ana *Zavrtanikova*. Namestnice: 1. Frančiška *Zupančičeva*; 2. Marija *Cvetničeva*; 3. Ana *Žnideršičeva*. — Ustanovnici 2, letnic 65, skupaj 67. — V 1905. l. 155 K.
3. **Sv. Ivan v Vrdeli pri Trstu:** Ustanovljena dne 24. avg. l. 1887. Pokrovitelji 3, ustanovnikov 10, skupaj 13. — V 1905. l. — K.
4. **Trst:** Moška podružnica. Ustanovljena z minist. odlokom dne 27. februarija l. 1886., št. 3267. — 1. dr. Josip *Abram*, odvetnik; 2. Vinko *Engelman*, družbin učitelj; 3. Ivan *Vrščaj*, c. kr. učitelj. Namestniki: Miroslav *Pretnar*, c. kr. učitelj; 2. —; 3. Justin *Arhar*, c. kr. učitelj. Odbornik: Ivan *Levičar*, trgovec. — Pokrovitelj 12, ustanovnikov 41, letnikov 113, podpornikov 6, skupaj 172. — V 1905. l. 525 K.
5. **Trst:** Ženska podružnica. Ustanovljena z odlokom c. kr. namestništva v Trstu dne 12. februarija l. 1887., št. 1800/I. — 1. gospa Karla *Ponikvarjeva*; 2. gdč. Olga *Deklevova*, zasebnica; 3. gdč. Irma *Štrekeljeva*. Namestnice: 1. gospa Maša *Gromova*, uradnikova soproga; 2. gospa Marija *Engelmanova*, učiteljica; 3. gospa Ema *Barteljeva*. Odbornice: gdč. Antonija *Čargova*, gospa Franja *Ferjančičeva*, gdč. Ema *Gorjupova*, gdč. Angela *Janova*, gospa Josipina *Kalernova*, gdč. Antonija *Odinalova*, gdč. Iva *Sabadinova*, gdč. Olga *Sancinova*, in gdč. Evelina *Valentičeva*. — Pokrovitelj 8, ustanovnic 34, letnic 151, podpornica 1, skupaj 194. — V 1905. l. 3069 K.

c) Istra.

1. **Podgrad:** Ustanovljena 2. avgusta l. 1886. — Pokrovitelj 5, ustanovnikov 17, skupaj 22. — V 1905. l. — K.

Družba sv. Cirila in Metoda

šteje torej po XXI. veliki skupščini 152 podružnic z 8024 člani. — Podružnic in družbenikov je naznanjenih :

	Podružnic			Vkup	Časnih udov	pokrovi- teljev	ustanov- nikov	letnikov	podpor- nikov	Vkup	Podružnični prispevek v 1906. l.	
	me- šanlih	mo- žih	žen- skih								K	V
za Kranjsko . .	30	17	20	67	1	284	698	2367	425	3775	12.431	94
„ Štajersko . .	26	6	9	41	—	41	306	1316	572	2235	5.809	14
„ Koroško . .	18	—	—	18	—	7	55	183	491	736	712	84
„ Goriško . .	7	6	8	21	—	27	121	656	102	906	1.536	99
„ Tržaško . .	1	2	2	5	—	28	95	378	7	508	3.749	—
„ Istro . . .	1	—	—	1	—	5	17	—	—	22	—	—
	83	31	39	153	1	392	1292	4900	1597	8182	24.239	91

Opomnja. Izrazi so tako natisnjeni, kakor so bili objavljeni vodstvu do 31. oktobra 1906. Nekatere podružnice začasno mirujejo Slavna podružnična načelnštva prosimo, naj nam v prihodnje naznanjuje vselej tudi stan svojih izvoljenih funkcionarjev in ne le njihovih golih imen ter tudi število podružničnih udov. Nam je namreč vzgledno sestavljen „imenik podružnic“ na srcu Častite rodoljube, bivajoče v onih krajih, kjer mirujejo naše podružnice, pa nujno in prav lepo prosimo, naj delujejo za njihovo zopetno in trajno oživetje. Speče podružnice zadržujejo naše slovenskemu narodu koristne namere in ne povzdigujejo ponosa slovenskemu imenu. S kako resnobo so se ustanovljale podružnice — ne rušite jih, Slovenci, s svojo lahkomišljenostjo.

Častni član

ružbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Sveteč Luka, vitez Franc-Josipovega reda, namestni prvomestnik in krovitelj družbi sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar, posestnik v Litiji i. dr.

Pokrovitelji

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,

ki so po § 4. a) družbinih pravil vplačali vsaj po 200 kron.

1. **Abiturijenti slovenski** 1896. l. v Ljubljani po zastopniku dr. Leonu Staretu.
2. **Abiturijenti slovenski in hrvatski** 1891. l.
3. **Gospa Accettova** Ivana, posestnica v Ljubljani.
4. **„Adrija“**, pevsko društvo v Barkovljah pri Trstu.
5. **Akad. društvo ferijalno „Prosveta“, I.** v Ljubljani, zastopnik vsakokratni predsednik.
6. „ „ „ „ **II.** v Ljubljani, zastopnik vsakokratni podpreds.
7. „ „ „ „ **III.** v Ljubljani, zastopnik vsakokratni tajnik.
8. „ „ **slov. kat. „Danica“** na Dunaju.
9. **Akademija** slovenskih bogoslovcev v Celovcu, šolskega leta 1905/6., zastopnik Štefan Singer, prefekt v Celovcu.
10. **Alijančič** Andrej †, prelat in stolni kanonik v Celovcu.
11. **Gosp. Alijančičeva** Marija na Dobravi pri Kropi.
12. **Aljaž** Jakob, župnik na Dovjem.
13. **Gospica Arcetova** Josipina, posestnica v Ljubljani.
14. **Bogoslovci slovenski**, Gorica 1891. l.
15. „ „ „ 1892. l.
16. „ „ „ 1893. l.
17. „ „ „ 1894. l.
18. „ „ „ 1895. l.

19. **Bogoslovci ljubljanski** 1892. l.
20. „ „ 1897. l.
21. „ „ 1906. l., zastopnik Ivan Pogačar, kapelan.
22. **Bogoslovci mariborski** 1892. l.
23. „ „ šol. leta 1895/6.
24. „ „ 1899. l.
25. „ „ 1902. l.
26. „ „ 1903. l.
27. „ „ 1904. l., zastopnik Josip Fridauer, bogoslovec.
28. „ „ šol. leta 1904/5.
29. „ „ „ „ 1905/6. l., zastopnik Ivan Širec, bogoslovec.
30. Gospa **Brataničeva** Marija †, veleposestnica v Celju.
31. **Brezničani mašniki**, zastopnik najmlajši župnik-rojak.
32. **Bukovec** Fr., župnik v Trvižu v Istri.
33. **Bukvarna kat.** v Ljubljani, zastopnik vsakokratni poslovodja, sedaj Ivan Mesar.
34. **Bulovec** Ivan †, kupec in posestnik v Radovljici.
35. Dr. **Celestin** Fr., †, vseučiliški profesor v Zagrebu.
36. **Čitalnica Narodna** v Kranju.
37. **Čitalnica** v Planini pri Rakeku.
38. **Čitalnica** v Sp. Šiški.
39. **Čitalnica Slovanska** v Trstu.
40. **Čitalnica** v Vipavi.
41. Gospa dr. **Dečkova** Adela, odvetnikova soproga, graščakinja v Celju.
42. **Dekanija Šmartin pri Litiji**, zastopnik vsakokratni dekan, sedaj Matej Rihar.
43. Dr. **Dolenec** Josip, konz. svetnik in prof. bogoslovja v Ljubljani.
44. **Dolenec** Oroslov, posestnik v Ljubljani.
45. **Dom Gorjanski** v Gorjah, zastopnik njegov prvomestnik. Darovalec ameriški misijonar Josip Zalokar.
46. **Dom Katoliški** na Vrhniki.
47. **Domoljub**, neimenovan v Idriji.
48. **Drčar** Martin †, župnik v Preski.
49. Gospica **Druškovičeva** Ana, trgovčeva hči v Ljubljani.
50. „**Društvo bralno**“ pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

51. „Društvo bralno“ Litija.
52. „ „ „ Trebnje.
53. „ „ „ slovensko, Tržič.
54. „Društvo delalsko podporno“ v Trstu.
55. „Društvo hranilno in posojilno“ v Ptuj.
56. „Društvo Kamenik“ v Kameniku.
57. „ „ „ zastopnica gospa Alojzija Žargijeva.
58. Društvo kat. delalsko na Jesenicah.
59. Društvo kat. izobraževalno sv. Josipa v Tržiču.
60. Društvo kat. tiskovno v Ljubljani.
61. „Društvo konsumno“ pri sv. Ivanu v Vrdeli.
62. „Društvo pevsko Kolo“ v Trstu.
63. Društvo slovensko katoliško politično za radovljjski okraj v Radovljici.
64. „Društvo slovensko učiteljsko“ v Ljubljani.
65. „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev“ za okraj Kamenik.
66. „Društvo učiteljsko za kranjski šolski okraj.“
67. Društvo vzajemno podporno v Ljubljani.
68. Društvo „Zvezda“ na Dunaju.
69. Družba Vincencijeva v Tržiču.
70. Družba zabavna na Dolu, Štajarsko, zastopnik viši učitelj Anton Gnus.
71. Duhovščina ljubljanskega mesta št. I., zastopnik mest. župnik Martin Malenšek †.
72. Ista št. II., zastopnik stolni kanonik Fr. Lampe †.
73. Einspieler Andrej †, mnsgr., profesor v Celovcu.
74. Gospa Fajdiga Amalija v Sodražici.
75. Ferik Feliks, zdravnik in veleposestnik v Mariboru.
76. Fon Jak., župnik v Kredi.
77. Gerdol Iv., posestnik v Škorklji pri Trstu.
78. Dr. Glančnik Jern., odvetnik v Mariboru.
79. Govedič Ivan, župnik v Šoštanju.
80. Gregorčič Sim. †, duhovnik, slovenski pesnik v Gorici.
81. Dr. Gregorič Vinko, dež. primarij v Ljubljani.
82. Gričar Ivan, trgovec v Ljubljani.
83. Gruden Jak., †, župnik,
84. Hajšek Ant., č. kanonik, dekan v Slov. Bistrici.

85. Gospa **Hočevar** Josipina, veleposestnica v Krškem.
86. Gdč. **Hrenova** Ana, posestnica v Ljubljani, Krakovo.
87. **Hren** Jak., c. kr. dež. sod. svetnik v Ljubljani.
88. **Hrovatin** Ant. †, mnsgr. č. kanonik v Trstu.
89. **Jan** Juri †, č. kan. in dekan v Dolini v Istri.
90. Dr. **Jeglič** Ant. Bonaventura, knežškof ljubljanski i. dr.
91. **Jurca** And., veletržec v Ptuj.
92. **Jurca** Fr., trgovec v Postojini.
93. Gospica **Kadivčeva** Antonija, posestnica v Ljubljani.
94. **Kalan** And., stolni kanonik v Ljubljani.
95. **Kalister** Fr. †, veletrgovec v Trstu.
96. Gospa **Kalistrova** Ivana, soproga veletrgovčeva v Trstu.
97. **Kavčič** Hinko †, posestnik in deželni poslanec v Razdrtem. V hvaležni spominj njegovega delovanja zbrali in darovali prijatelji po njegovi smrti 1893. l.
98. **Klub slovenski** v Celovcu.
99. **Koblar** Ant., dekan v Kranju, c. kr. konservator.
100. Gospa **Koblarjeva** Marija, posestnica v Litiji.
101. Gospica **Koblarjeva** Vekosl. v Litiji.
102. **Kollmann** Fran, veletržec, namestni prvomestnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, prvomestnik mestni hranilni.
103. **Košmerlj** Frančišek, župnik v Ameriki.
104. **Kotnik** Fr. †, veleposestnik na Vrhniki.
105. **Kranjc** Viktor, c. in kr. generalni major v pok. v Gradcu.
106. Dr. **Krek** Gregorij †, dvorni svetnik, vseučiliški profesor v p., akademik v Ljubljani, št. I.
107. Isti, št. II.
108. Dr. **Krisper** Valentin, odvetnik v Ljubljani.
109. **Kržič** Ant., c. kr. učiteljski profesor, član c. kr. dež. šolskega sveta kot zastopnik „Katol. društva detoljubov.“
110. Gospa **Knkovec** Ana, soproga odvet. kand. v Celju.
111. Dr. **Lesar** Josip, častni kanonik, konz. svetnik, član c. kr. deželnega šolskega sveta, ravnatelj semenišča v Ljubljani.
112. **Ljudska pesmarica**, zastopnik dr. Pečjak Gregorij, c. kr. gimnazijski prof.
113. **Luckmann** Karel †, ravnatelj na Jesenicah.
114. **Luxa** Marino, posestnik in gostil. na Proseku.
115. Gospa **Majdičeva** Ana, veletovarnarjeva soproga v Ljubljani.

116. **Majdič** Peter, veletovarnar v Hudinju pri Celju.
117. **Majdič** Vinko, veletovarnar v Kranju.
118. Gospa **Mallyjeva** Antonija, tovarnarjeva soproga v Hudinju.
119. **Mally** Fr., tovarnar v Ljubljani.
120. Dr. **Marinko** Josip, k. š. duh. sv., c. kr. gimn. prof. v Novem mestu.
121. Dr. **Marolt** Janko, okrožni zdravnik na Vrhniki.
122. **Martelanec** Drag. †, hranilnični uradnik na Greti pri Trstu.
123. **Matjan** Jak., veleposest. v Zg. Šiški.
124. **Mejač** Iv., trgovec v Ljubljani.
125. **Mestna občina** Idrija.
126. **Mestna občina** Ljubljana.
127. **Miklavčič** Karel, župnik v p.
128. **Mladina** litijska, zastopnik vsakokratni viši učitelj, sedaj Bernard Andoljšek.
129. Dr. **Munda** Fr., odvetnik in posestnik v Ljubljani.
130. **Murnik** Iv., ces. svetnik, vitez železni kroni III. vrste in Fran-Josipovemu redu v Ljubljani.
131. Gospa **Murnikova** Marija †, soproga ces. svetnika.
132. **Nabergoj** Iv. †, posestnik na Proseku.
133. **Naselbina** slovenska v Pulju, zastopnik c. kr. mornarski kapelan Iv. Ambrož.
134. **Neimenovan** rodoljub.
135. **Notar** Ant., eksposit v Plavju, p. Zavljje pri Trstu.
136. **Občina** Draga.
137. **Občina** Selce na Gorenjskem.
138. **Občina** Sežana na Krasu.
139. „**Obitelj** **Truden-Bogdanovičeva**“ v Barkovljah pri Trstu v spominj † gospe Natalije Trudnove.
140. **Oblak** Iv., župnik na Bledu.
141. **Perdan** Iv. †, prvomestnik trgovski komori in veletrgovec v Ljubljani.
142. Dr. **Perne** Fr., c. kr. gimn. profesor v Kranju.
143. **Petričič** Vaso, veletržec v Ljubljani.
144. **Plantan** Iv., drž. poslanec, c. kr. notar v Ljubljani.
145. **Pleteršnik** Makso, vitez Fran-Josipovemu redu, c. kr. gimn. prof. v p. v Ljubljani.
146. **Podružnica** akademiška v Gradcu.

147. **Podružnica Bled** v proslavo 50 letnega vladanja cesarja Fran Josipa I.
148. **Podružnica Brežice.**
149. **Podružnica Kropa-Kamena-Gorica-Dobrava št. I.**
150. Ista št. II.
151. Ista št. III.
152. **Podružnica** v Litiji, zastopnik vsakokratni prvomestnik, sedaj župnik Jernej Zupančič.
153. **Podružnica** v Loškem Potoku.
154. **Podružnica** v Mokronogu.
155. „**Podružnica pivška**“ v Št. Petru na Krasu št. I.
156. Ista št. II.
157. **Podružnica Šiška** št. I.
158. Ista št. II., zastopnik trgovec Ant. Pogačnik.
159. **Podružnica** v Železnikih.
160. **Podružnica moška** v Kameniku št. I.
161. Ista št. II., zastopa c. kr. višji okr. živinozdravnik Jos. Nik. Zadnikar.
162. Ista št. III., zastopnik lekarničar Jos. Močnik.
163. **Podružnica moška** v Kranju.
164. **Podružnica moška** šentpetska v Ljubljani, zastopnik trgovski sotrudnik Fr. Mulaček.
165. **Podružnica moška** v Postojini.
166. **Podružnica moška** v Ribnici št. I.
167. Ista št. II., zastopnik c. kr. dež. sod. svetnik Fr. Višnikar.
168. Ista št. III., zastopnik c. kr. sodni kancelist Anton Spendè.
169. **Podružnica moška** v Sežani št. I.
170. Ista št. II.
171. **Podružnica moška** v Starem trgu, zastopnik vsakokratni prvomestnik.
172. **Podružnica moška** na Vrhniki št. I.
173. Ista št. II.
174. **Podružnica ženska** v Ajdovščini št. I.
175. Ista št. II.
176. Ista št. III.
177. **Podružnica ženska** v Celju.
178. **Podružnica ženska** v Cerknici.
179. **Podružnica ženska** v Dornbergu.

180. **Podružnica ženska** v Idriji.
181. **Podružnica ženska** v Št. Juriju ob južni železnici.
182. **Podružnica ženska** v Kameniku št. I.
183. Ista št. II.
184. Ista št. III., zastopnica gospa Marija Fischerjeva.
185. Ista št. IV., zastopnica odvetnikova ter županova soproga Ana dr. Krautova.
186. Ista št. V., zastopnica gdč. Terezija Karolnikova.
187. Ista št. VI., zastopnica gospa Marija Vremšakova.
188. Ista št. VII., zastopnica gospa Terezija Kemperlejeva.
189. Ista št. VIII., zastopnica gdč. Ivanka Trpinčeva.
190. **Podružnica ženska** v Kranju.
191. **Podružnica ženska** v Krškem.
192. **Podružnica ženska** v Lašicah.
193. **Podružnica ženska šenklavško-frančiškanska** v Ljubljani št. I., zastopnica gospa nam. žup. pl. dr. Bleiweiss-Trsteniška.
194. Ista št. II., zastopnica viš. svēt. gospa Julija dr. Ferjančičeva.
195. Ista št. III., zastopnica gospa Ana Lahova †.
196. Ista št. IV., zastopnica gospa vlad. svet. Marija dr. Zupančeva.
197. Ista št. V., zastopnica „Glasbena Matica“ po vsakokratnem svojem prvomestniku, sedaj po c. kr. gimn. profesorju Antonu Štritofu.
198. Ista št. VI., zastopnica gdč. nadzorovalna dama mestne višje dekliške šole Marija Wessnerjeva.
199. Ista št. VII., zastopnica gospa odvetnikova soproga Lina dr. Hudnikova.
200. Ista št. VIII., zastopnica gospa ravnateljjeva soproga Marija Grassellijeva.
201. Ista št. IX., zastopnik vsakokratni prvomestnik akad. kluba „Mladost“ v Zagrebu.
202. Ista št. X., zastopnik častni član družbe Sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.
203. **Podružnica ženska šentjakobsko-trnovska** v Ljubljani št. I., zastopnica gospa ravn. Hedvika Šubičeva.
204. Ista št. II., zastopnica gospa Ivanka Gutnikova †.
205. Ista št. III., zastopnica gdč. mestna učiteljica-voditeljica Minka Maroltova.
206. Ista št. IV., zastopnica gospa mestna učiteljica Ivanka Beg-Praprotnikova.

207. Ista št. V., zastopnik magistratni oficijal Ant. Gutnik.
208. Ista št. VI., zastopnica gospa revid. Marija Petrovčičeva.
209. Ista št. VII., zastopnica gospa prvomestnica Ivanka Zupančičeva.
210. Ista št. VIII., zastopnica gospa Marija prof. Peruškova.
211. Ista št. IX., zastopnica gospa Marija dr. Kušarjeva.
212. Ista št. X., zastopnica gospica trg. Jelica Lozarjeva.
213. Ista št. XI., zastopnica gospica veletrg. hči Brigita Souvanova.
214. Ista št. XII., zastopnica gospa Josipina Vidmarjeva.
215. Ista št. XIII., zastopnica gospa županja Milica Hribarjeva.
216. Ista št. XIV., zastopnik konc. vodja „Glasbene Matice“ Matej Hubad.
217. Ista št. XV., zastopnica gospa tovarnarjeva Jelka Naglasova.
218. Ista št. XVI., zastopnica veletrgovčeva hči gdč. Vera Souvanova.
219. Ista št. XVII. zastopnica not. konc. soproga gospa Lea Demšarjeva.
220. **Podružnica I. ženska šentpetska v Ljubljani št. I.**
221. Ista št. II.
222. Ista št. III., v spominj † prvomestniku Martinu Malenšku.
223. Ista št. IV., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda c. kr. notar, Luka Svetec.
224. **Podružnica ženska v Logatcu št. I.**
225. Ista št. II.
226. Ista št. III., zastopnica gospa Ivana Šegova.
227. Ista št. IV., zastopnica gdč. Mimi Tollazzijeva.
228. Ista št. V., zastopnica gdč. učiteljica Evgenija Pehanijeva.
229. Ista št. VI., zastopnica gdč. Mici Puppisova.
230. **Podružnica ženska pri Sv. Lovrencu nad Mariborom.**
231. **Podružnica ženska v Novem mestu.**
232. **Podružnica ženska v Postojini.**
233. **Podružnica ženska v Prvačini št. I.**
234. Ista št. II.
235. **Podružnica ženska v Radovljici št. I.**
236. Ista št. II.
237. **Podružnica ženska v Ribnici št. I.**
238. Ista št. II., zastopnica gospa Albina Višnikarjeva, soproga dež. sod. svetnika.
239. Ista št. III., zastopnica gospa Ana Podboj-Cenetova, posestnica.

240. Ista št. IV., zastopnica gospa Marija Gruntarjeva, soproga c. kr. notarja.
241. **Podružnica ženska** v Sežani št. I., zastopnica gospa Mici dr. Treova v Gorici.
242. Ista št. II., zastopnica gospa Zinka dr. Rybářeva v Trstu.
243. Ista št. III., zastopnica gospa Franja Guličeva.
244. Ista št. IV., zastopnica gdč. Ivanka Lozejeva, učiteljica v Tomaju.
245. Ista št. V., zastopnica gospa Maša Gromova v Trstu.
246. Ista št. VI., zastopnica gdč. Ant. Drufovka.
247. Ista št. VII., zastopnica gospica Zvezdoslava Delakova, učiteljica v Storjahi.
248. Ista št. VIII., zastopnica gospa Janja Stolfova.
249. Ista št. IX.
250. Ista št. X., zastopnica gospa Antonija Grahlijeva v Klancu, Istra.
251. **Podružnica ženska** v Škofji Loki št. I., zastopnica gdč. Jerica Dolenčeva.
252. Ista št. II.
253. **Podružnica ženska** v Škofji Loki št. I., zastopnica ģ gospa Natalija Trudnova.
254. Ista št. II., zastopnica gdč. Milika Mankočeva.
255. Ista št. III., zastopnica g. Franja dr. Pertotova.
256. Ista št. IV., zastopnica gospa učiteljica Marica Nadlišek-Bartolova.
257. Ista št. V., zastopnica gospa Karla Ponikvarjeva.
258. **Podružnica ženska** v Št. Vidu nad Ljubljano.
259. **Podružnica ženska** na Vrhniki št. I.
260. Ista št. II.
261. **Pogačar** Simon, vpok. c. kr. voj. oskrbnik in posestnik v Ljubljani.
262. **Pollak** Karol, tovarnar v Ljubljani.
263. **Posojilnica** v Celju.
264. " " Logatcu.
265. " " Mariboru št. I.
266. " " " št. II.
267. " " " št. III.
268. " notranjska v Postojini.

269. **Posojilnica** v Ormožu.
270. " " Radovljici.
271. " " Ribnici.
272. " **Savinjska** v Žalcu.
273. " **in hranilnica** v Trstu.
274. " v Vitanju.
275. **Potočnik** Tomo, župnik na Breznici.
276. **Predovič** Elija, veletrg. v Ljubljani.
277. **Prezlik** Jarolim, mag. pharm. v Litiji.
278. **Profesorji** slovenski ljubljanske I. drž. gimn., zastopnik vpok. c. kr. prof. Makso Pleteršnik.
279. **Ramoveš** Andr., župnik v Dobropoljah.
280. **Ramoveš** Jern., župnik v Poljanah nad Škofjo Loko.
281. Gospa **Ravniharjeva** Fani, vdova deželnega knjigovodje v Ljubljani.
282. **Resman** Iv. Nep. †, vpok. načelnik železnične postaje v Ljubljani.
283. **Rodbina** Lovro Verbičeva. V spominj očetove smrti 11. avgusta 1897. Zastopnik Jos. Verbič, posestnik v Borovnici.
284. **Rodè** Jos. †, posestnik v Kameniku.
285. **Rodoljub**, neimenovan v Celovcu.
286. „**Rodoljubi lokovski**“, zastopnica gospa Marija Muhova.
287. **Rohrman** Vikt, posestnik in tovarnar v Ljubljani.
288. **Rozina** Julij †, trgovec v Pudobu pri Ložu.
289. „**Samci novomeški**“.
290. „**Samci šentpetrski**“ na Krasu.
291. **Schrey** Alojzij, c. kr. višji poštar in posestnik na Jesenicah.
292. Dr. **Sedej** Fr., knez viši škof v Gorici, i. dr.
293. **Skočir** Avgust, župnik deželne bolnišnice v Gradcu.
294. **Skrinjar** Sim., uradnik v Trstu.
295. **Skupina** poštinih uradnikov v Ljubljani, zastopnik c. kr. oficijal Iv. Hafner.
296. **Slavija**, banka v Ljubljani.
297. „**Slovenke litijske**“ št. I., zastopnica gospa Jos. Koblarjeva.
298. Iste št. II., zastopnica gospa Hel. Bevkova.
299. Iste št. III., zastopnica gospa Milivoja Vončinova.
300. Iste št. IV., zastopnica gospa Agneza Lenčkova.
301. Iste št. V., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.

302. Iste št. VI., zastopnica gospa Minka Vrančičeva, vdova železniškega uradnika v Ljubljani.
303. Iste št. VII., zastopnica gospa Kristina Gregorčičeva.
304. Iste št. VIII., zastopnica gospa notarjeva Ter. Svetčeva.
305. Iste št. IX., zastopnica gospa Hel. Bevkova.
306. Iste št. X., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.
307. Iste št. XI., zastopnica gospa Ana Kozlevčarjeva, soproga postajenačelnika v Litiji.
308. „Slovenke litijske in šmartinske“ št. I., zastopnica gospa Ter. Svetčeva.
309. Iste št. II., zastopnica gdč. Ljudmila Roblekova.
310. Iste št. III., zastopnica gospa Marija Zoretova.
311. Iste št. IV., zastopnica gospa Iv. Knafličeva.
312. Iste št. V., zastopnica učiteljica gdč. Kristina Demšarjeva.
313. Iste št. VI., zastopnica gdč. Minka Demšarjeva †.
314. Iste št. VII., zastopnica gdč. Amalija Jenkova.
315. Iste št. VIII., zastopnica gospa Jos. Bartlova, višeučiteljica soproga v Ljubljani.
316. Iste št. IX., zastopnica gospa Emilija Beneševa.
317. Iste št. X., zastopnik častni član družbe sv. Cirila in Metoda, c. kr. notar Luka Svetec.
318. Iste št. XI., zastopnica gdč. Ana Moosova, učiteljica v Šiški.
319. Iste št. XII., zastopnica gospa Jos. Lebingerjeva, posestnica in trgovka v Litiji.
320. **Slovensko omizje v Pliberku**, zastopnik g. Ivan Hornböck.
321. **Slovenski rimski romarji**, zastopnik knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič.
322. **Smolnikova rodbina** pri Sv. Križu nad Mariborom, zastopnik Fran Hauptmann, profesor v Gradcu.
323. **Smrekar** Ivan, katehet v Ljubljani.
324. „**Sokol Dolenjski**“ v Novem mestu.
325. „**Sokol Ljubljanski**“.
326. **Souvan** Fr. Ks. †, veletrgovec v Ljubljani.
327. Gospa **Souvanova** Ursula, vdova veletrgovčeva v Ljubljani.
328. Dr. **Srnc** Jos., odvetnik, deželni poslanec v Celju.
329. Dr. **Stare** Josip, c. kr. fin. prok. adjunkt v Ljubljani.
330. Gospa dr. **Storova** Ana, soproga odv. v Teharjih na Štajerskem.

331. Dr. **Stor** Frančišek, graščak v Teharjih na Štajerskem.
332. Dr. **Stor** Fr., graščak.
333. **Stor** Stanko, gimn. dijak v Kalksburgu.
334. Častni član družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, **Sveteč Luka**, vitez Fran Josipovega reda, c. kr. notar, posestnik i. dr. v Litiji.
335. **Sveteč** Terezija, soproga c. kr. notarja v Litiji.
336. Dr. **Svetina** Iv., k.-š. duh. svetnik, c. kr. gimnazije profesor v Ljubljani.
337. **Šabec** Iv., †, veletrgovec v Trstu.
338. **Škrjanec** Ivan, župnik v Vremah.
339. Gospa dr. **Škofic-Trtnikova** Iv. †, soproga prof.
340. **Štepančič** Fr. †, veleposestnik v Temnici.
341. Gospa dr. **Tavčarjeva** Franja, soproga odvetnika in dež. odbornika v Ljubljani.
342. **Tiskarna Blaznikova** v Ljubljani, zastopnica gospica † Albina Blaznikova.
343. „**Tiskarna Narodna**“ v Ljubljani.
344. **Tomažič** Iv. E. †, mestni župnik v Škofji Loki.
345. **Treven** Anton, posestnik in trgovec na Savi ob Jesenicah.
346. **Trg Litija**.
347. **Trg Vrhnika**, zastopnik vsakokratni župan, sedaj g. Gabrijel Jelovšek.
348. **Trpin** Ivan, župnik v Mošnjah.
349. Dr. **Turner** Pavel, veleposestnik v Mariboru.
350. Dr. **Ušeničnik** Aleksij, profesor bogoslovja v Ljubljani.
351. **Valenčič** Ivan, trgovec v Trnovem pri Ilirski Bistrici.
352. **Vas Podholm** pri blejskem jezeru, zastopnik duhovni predstojnik gorjanske županije. Darovalec misij. Jos Zalokar.
353. **Vas Šmartin** pri Litiji.
354. **Vas Št. Vid** pri Zatičini.
355. **Vatovec** Ivan Marija, deželni poslanec v Trstu.
356. **Vavru** Ivan †, vp. c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.
357. Gospa **Velkovrhova** Franja, tovarnarjeva soproga v Ljubljani 1898. l., v spomin 50-letnice vladanja cesarja Franca Jožefa I.
358. **Velkovrh** Iv., tovarnar in mestni odbornik v Ljubljani.
359. **Verbič** Jos., tovarnar v Bistri.
360. Dr. **Vicco** Ant. †, vitez, graščak v Podgradu v Istri.
361. Dr. **Vidrič** Lovro †, odvetnik v Zagrebu.

362. Vilhar Ivan, ravnatelj, hišni posestnik in meščan v Ljubljani.
363. Visokošolci slovenski na Dunaju l. 1892.
364. Volk Ivan †, župni upravitelj pri Sv. Lenartu.
365. Dr. Vošnjak Jos., zdravniški svetovalec, posestnik v Venčeslu pri Slov. Bistrici.
366. Vošnjak Mih, posestnik v Celju.
367. Vrhovnik Ivan, trnovski župnik v Ljubljani.
368. Vršeč Makso †, bankir v Ljubljani.
369. Vuti Matijeva družina na Ločilu pri Beljaku.
370. Gospa Wiesel Ana v Divači
371. Zalokar Jos., duhovni pastir v Red Jacketu, Michigan, United States of North America.
372. Zamejic And., vitez železne krone III. vrste, stolni dekan v Ljubljani, i. dr.
373. Zarnik Anton †, posestnik in trgovec v Krtini.
374. „Zaveza zagorskih Slovenk“ št. I., zastop. g. M. Weinbergerjeva.
375. Ista št. II., zastopnica gdč. Amalija Čerinova.
376. Ista št. III., zastopnica gdč. Lavoslava Eibensteinerjeva.
377. Ista št. IV., zastopnica gospa Ursula Jerinova.
378. Ista št. V., zastopnica gospa Ivana Poljšakova.
379. Zelenik Jos., posestnik pri Sv. Vrbanu poleg Ptuja.
380. Msgr. Zupan Tomo, komornik, vitez Fran Josipovega reda, konzistorijalni svetnik, c. kr. gim. profesor, vlastelin.
381. Dr. Zupanec Jern. †, vitez Fran-Josipovega reda, notarske komore prvomestnik.
382. Žizek Fr., zdravnik v Gradcu.
383. Žlogar Ant., kanonik v Novem mestu.
384. Župnija Breznica, zastopnik vsakokratni župnik brezniški ali pa njegov namestnik, sedaj župnik Tomo Potočnik.
385. Župnija Crklje na Gorenjskem.
386. Župnija Sv. Ivan pri Trstu.
387. Župnija Kranjska gora, zastopnik vsakokratni župnik v Kranjski gori ali njegov namestnik, sedaj Ljudevit Škufca.
388. Župnija Št. Lambert pri Zagorju ob Savi.
389. Župnija trnovska v Ljubljani.
390. Župnija Rojan pri Trstu.
391. Župnija Višnja gora.
392. Župnija Zagorje ob Savi.

A. Vodstvo

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

po volitvi na XXI. veliki skupščini v Logatcu 2. avgusta 1906.

1. Prvomestnik: Mons. Tomo **Zupan**, tajni komornik Nj. Svetosti papeža Pija X., vitez Fran Josipovega reda, konzistorijalni svetnik, gimn. profesor, odbornik „Društva za krščansko umetnost“, vlastelin i. dr. Izvoljen 1905. l.
2. Dr. Dragotin vitez **Bleiweis-Trsteniški**, ljubljanski častni meščan, ljubljanski namestni župan, ravnatelj deželne bolnice, član c. kr. dež. šolskega sveta, hišni posestnik i. dr., 1904. l.
3. Fran **Črnagoj**, višji učitelj na Barju pri Ljubljani, 1906. l.
4. Gregor **Einspieler**, prošt v Tinjah ob Velikovcu na Koroškem, duh. svetnik, 1904. l.
5. Blagajnik: Aleksander **Hudovernik**, c. kr. notar, posestnik in dr. 1906. l.
6. Dr. Ivan **Mrhar**, c. kr. gimn. profesor v Trstu, 1906. l.
7. Namestni prvomestnik: Častni član „družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, Luka **Sveteč**, vitez Fran-Josipovega reda, c. kr. notar v Litiji, posestnik i. dr., 1905 l.
8. Anton **Sveteč**, c. kr. finančni računski višji svetnik, ljubljanski mestni odbornik, ravnatelj „Mestne hranilnice ljubljanske“ i. dr., 1906. l.
9. Tajnik: dr. Ivan **Svetina**, k. š. duhovni svetnik, gimn. profesor, izpraševalec iz veronauka na učit. izpitih, 1906. l.
10. Ivan **Šubic**, vitez Fran-Josipovega reda, c. kr. ravnatelj umetno-obrtno strokovne šole, ljubljanski mestni odbornik in dr., 1905. l.
11. Dr. Pavel **Turner**, zasebnik in veleposestnik v Mariboru, 1905. l.
12. Ivan **Vrhovnik**, mestni župnik v Ljubljani, 1906. l.

B. Nadzorništvo

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

1. Dr. Fran **Ilešič**, c. kr. profesor v Ljubljani.
2. Dr. Danilo **Majaron**, prvomestnik odvetniške zbornice, odvetnik.
3. Fran **Pavlič**, šentpetrski župnik v Ljubljani.

4. Ravnatelj Fran **Povše**, vitez reda železne krone III. vrste, vitez Fran Josipovega reda, imetelj zlatega križa s krono ter pa-peškega „Pro ecclesia et pontifice“, deželni odbornik, državni poslanec, graščak in dr.
5. Dr. Vladimir **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.

C. Razsodništvo

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

1. Andrej **Kalan**, stolni kanonik, voditelj Marijanišča.
2. Cesarski svetnik Karol **Šavnik**, vitez Fran Josipovega reda, častni kranjski meščan, mestni župan v Kranju.
3. —
4. Dr. Karel **Triller**, odvetnik, ljubljanski mestni odbornik.
5. Fran **Vedernjak**, c. kr. deželnosodni svetnik v Ljubljani.

D. Svetovalci

družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

1. Oroslav **Dolenec**, hišni posestnik, svečar in dr.
 2. Dr. Fran **Munda**, odvetnik, hišni posestnik.
 3. Cesarski svetnik Ivan **Murnik**, vitez reda železne krone III. vrste, vitez Fran Josipovega reda.
 4. Makso **Pleteršnik**, vitez Fran Josipovega reda, c. kr. gimn. profesor v pok.
 5. Henrik **Schreiner**, ravnatelj c. kr. učiteljišča i. dr. v Mariboru.
 6. Andrej **Zamejic**, vitez reda železne krone III. vrste, stolni dekan, konzistorijalni svetnik, izpraševalec iz veronauka na učiteljskih izpitih, prvomestnik I. Vincencijske konference in dr.
-

Družbeni zavodi.

1. Otroški vrtec v Celju.

Voditeljica: Č. bivša prednica šolskih sestra, s. Mr. Angelina **Križaničeva**.

Vrtnarica: Č. sestra Mar. Kazimira **Severjeva**.

Pomočnica: Gdč. Antonija **Selišekova**.

Škofijski nadzornik: Fran **Ogradi**, inf. opat, dekan in župnik.
Število otrok: 38

2. Otroški vrtec na Jesenicah.

Voditeljica: Margareta **Podkrajšekova**, vrtnarica na Savi.

Vrtnarica: Valentina **Mallyjeva**. Število otrok: 32

3. Otroški vrtec v Mariboru.

Ustanovljen z odlokom deželnega šolskega sveta v Gradcu dne
28. avgusta 1894 št. 1202.

Voditeljica: S. Mr. Lavoslava **Flucherjeva**.

Vrtnarica: S. Sabina **Reboljeva**.

Pomočnica: Gdč. Ana **Peršakova**.

Škofijski nadzornik: Josip **Majcen**, kanonik v Mariboru.

Družbin nadzornik: Dr. Anton **Medved**, profesor in prvostanik
mariborske podružnice. Število otrok: 45

4. Otroški vrtec v Pevmi pri Gorici.

Vrtnarica: Roza **Maraževa**.

Družbin nadzornik: Dr. Anton **Gregorčič**, vitez reda žel. krone
III. vrste, namestnik dež. glavarja, državni in deželni poslanec
in drugo. Število otrok: 39

5. Otroški vrtec v Rocolu.

Otvorjen 1. oktobra 1900. l.

Voditelj: Andrej **Širok**, voditelj družbene deške šole v Trstu.

Vrtnarica: Gdč. Antonija **Čargava**.

Število otrok: 79

6. Otroški vrtec v Rojanu.

Otvorjen 19. septembra 1889. l.

Voditelj: Andrej **Širok**, voditelj družbene deške šole v Trstu.

Vrtnarica: Gdč. Marica **Črnigojeva**.

Škofijski nadzornik: Jakob **Ukmar**, kapelan v Rojanu.

Število otrok: 98

7. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah I.

Voditeljica in vrtnarica: Margareta **Podkrajšekova**.

Število otrok: 65

8. Otroški vrtec na Savi pri Jesenicah II.

Voditeljica: Margareta **Podkrajšekova**, vrtnarica.

Vrtnarica: Ivanka **Kastelčeva**.

Število otrok: 65

9. Otroški vrtec pri sv. Ivanu poleg Trsta.

Otvorjen 1. julija 1898. l.

Voditeljica in vrtnarica: Gospa Antonija **Grmekova**.

Število otrok: 95

10. Otroški vrtec v Škednju pri Trstu.

Otvorjen 1. oktobra 1899. l.

Voditelj: Andrej **Širok**, voditelj družbene deške šole v Trstu.

Vrtnarica: Dragica **Gregoričeva**.

Število otrok: 75

11. Otroški vrtec v Tržiču.

Otvorjen 22. januarija 1900. l.

Voditeljica in vrtnarica: Agneza **Staralova**.

Družbin nadzornik: Fran **Špendal**, kn. šk. duh. svetnik, župnik in prvomestnik tržiške podružnice.

Število otrok: 57

12. Slovenske paralelke ljudske šole na zavodu šolskih sester v Mariboru.

Voditeljica: S. Mr. Lavoslava **Flucherjeva**.

Učiteljica: S. Mr. Anastazija **Kopitarjeva** (I. razred).

Učiteljica: S. Avrelija **Plankarjeva** (II. razred).

Katehet: Fran Sal. **Spindler**, duhovnik v Mariboru.

Škofijski nadzornik: Josip **Majcen**, kanonik v Mariboru.

Družbin nadzornik: Dr. Anton **Medved**, pro esor in prvomestnik
mariborske podružnice. Število otrok: 130

13. Enorazredna ljudska šola s pravico javnosti na Muti.

Ustanovljena glasom odloka c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradcu
dne 3. majnika 1900, št. 3227. — Šola se je otvorila 23. aprila 1900. l.

Učiteljica-voditeljica: Sr. Mr. Ursula **Gosakova**.

Učiteljica: Sr. Leonarda **Koširjeva**.

Katehet: Blazij **Dvoršak**, kapelan na Muti.

Škofijski nadzornik: Avgust **Hecl**, dekan v Marenbergu.

Število otrok: 40

14. Petrazredna deška ljudska šola s pravico javnosti pri sv. Jakobu v Trstu.

Voditelj: Andrej **Širok** (V. razred).

Učiteljica: Gospa Mira **Kovač-Engelmanova** (I. razred).

Učiteljica: Gdč. Josipina **Delkinova** (II. razred).

Učiteljica: Gdč. Ema **Zamejčeva** (III. razred).

Učitelj: Vinko **Engelman** (IV. razred).

Katehet: Matija **Skabar** (I., II., IV. in V. razred).

" Aleksander **Martelanec** (III. razred).

Škofijski nadzornik: Dr. Anton **Vatovac**, župnik pri sv. Jakobu.

Število otrok: 373

15. Petrazredna dekliška ljudska šola s pravico javnosti pri sv. Jakobu v Trstu.

Otvorjena 30. septembra 1895. l.

Voditeljica: S. Mr. Račaela **Kovačičeva**.

Učiteljica: S. Romana **Šoterjeva** (I. razred).

Učiteljica: Gdč. Helena **Mežekova** (II. razred).

Učiteljica: Gdč. Alojzija **Kocmutova** (III. razred).

Učiteljica: S. Eleonora **Pirnatova** (IV. razred).

Učiteljica: S. Bonaventura **Kunstova** (V. razred).

Učiteljica ženskih ročnih del: S. Fidelija **Berlanova**.

Katehet: Aleksander **Martelanec**.

Škofijski nadzornik: Dr. Anton **Vatovac**, župnik pri Sv. Jakobu.

Število otrok: 389

16. Štirirazredna ljudska šola v Št. Ruprtu pri Velikovcu.

Otvorjena 25. oktobra 1896. l.

Voditelj in katehet: Fran **Treiber**, kanonik in župnik.

Učiteljica: Č. sestra prednica Mr. Cirila **Šijančeva** (IV. razred).

Učiteljica: S. Alfonza **Ribežlova** (I. razred).

Učiteljica: S. Kornelija **Zegova** (II. razred).

Učiteljica: S. Ambrozija **Gornikova** (III. razred).

Učiteljica ženskih ročnih del: S. Klotilda **Strnadova**.

Škofijski nadzornik: Simon **Čemer**, dekan v Velikovcu.

Število otrok: 200

Po družbi podpirani zavodi:

17. Otroški vrtec v Devinu na Goriškem.

Voditeljica in vrtnarica: gdč. Ana **Durjanova**.

Število otrok: 22

18. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici I.

Voditelj: Josip **Budal**, višji učitelj v Podgori.

Vrtnarica: Malvina **Plaperjeva**.

Škofijski nadzornik: Ivan **Filipič**, dekan v Ločniku.

Število otrok: 73

19. Otroški vrtec v Podgori pri Gorici II.

Voditelj: Josip **Budal**, višji učitelj v Podgori.

Vrtnarica: Marija **Bunčeva**.

Škofijski nadzornik: Ivan **Filipič**, dekan v Ločniku.

Število otrok: 46



Zahvala in bodrilo.

Iz imenika podružnic ter izkaza poslanih doneskov je razvidno, da je tudi v letu 1905. večina podružnic jako živahno delovala in so posamezni udje naše vse-slovenske družbe prinašali doneskov na altar domovinske ljubezni z ono požrtvovalnostjo, ki jo je rodilo in je vzdržuje prepričanje, da vrše vsi skupaj in vsak posameznik s svojim delovanjem v pravem pomenu **dobro delo** in se žrtvujejo v **blag namen**. Družbino vodstvo jim izreka za to iskreno zahvalo.

Hvalevredna gorečnost, s katero so podružnice v 1905. letu nabrale in doposlale naši družbi veliko svoto 24.239 K 91 h, pa naj bo hkrati bodrilo onim podružnicam, ki so z dopošiljanjem doneskov kaj zaostale, da izkažejo toliko večje svote za prihodnje leto. Vemo, da ni prijetno delo zbirati in prositi denarnih doneskov, ako je tudi namen še tako blag, ker se vsakdo boji, da bi ne bil komu nadležen. A včasih je vendar le potrebno spodbujati posameznike, ker marsikdo ob raznih drugih skrbih prezre kaj dobrega, kar bi rad storil, ko bi ga kdo na primeren način na to opozoril. Mnogo pa bodo posamezni družbini udje podružničnim načelstvom olajšali delovanje, ako jim tudi neopozorjeni donasajo svojih prispevkov, kadar je to njim samim bolj prilično. Zlasti naj bi se to godilo pri vseh podružnicah, ob veselih in žalih dogodbah v narodu in v družinah; ob raznih praznovanjih, seosebno še ob novem letu in kadar svetkujemo mili god svojih apostolov-pokroviteljev: sv. Cirila in Metoda.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda.

I. zvezek: „**Franc Jožef I.**, cesar avstrijski“, strani 64. Ves natis pošel.

II. zvezek: „**Rudolf Habsburški**“, oče avstrijske cesarske rodovine, str. 77, stane 80 v.

III. zvezek: „**Valentin Vodnik**, prvi slovenski pesnik“, str. 58. Ves natis pošel.

IV. zvezek: „**Junaki**“, I. snopič, str. 88. Ves natis pošel.

V. zvezek: „**Matej Ravnikar**“, tržaško-koperski škof“, str. 36, stane 80 v.

VI. zvezek: „**Pesmi Valentina Vodnika**“, str. 64, stane 60 v.

VII. zvezek: „**Junaki**“, II. snopič, str. 102, stane nevezan 60 v, vezan 70 v, 100 izvodov vkup nevezanih 50 K, vezanih 60 K.

VIII. zvezek: „**Janez Cigler**, slovenski pisatelj“, str. 56, stane vezan 1 K 60 v.

IX. zvezek: „**Ljubezen do mamice**“, st. 74, stane vezan 80 v.

X. zvezek: „**Igre in pesmi** za otroška zabavišča in ljudske šole“. Predgovor 38, pesmi 103, torej v vsem 141 strani, stane vezan 1 K 20 v.

XI. zvezek: „**Naš cesar Fran Josip I.**“, II. natis. Str. 67 in stane nevezan 40 v. Spisal in založil družbini

prvomestnik Tomo Zupan. Pisatelj-založnik je daroval ves ta drugi, 5000 proizvodov broječi natis družbi.

XII. zvezek: „**Franc Jožef I.**“, cesar avstrijski. II. pomnoženi natis. Str. 72 in stane nevezan 30 v. Spisal Frančišek Hubad, c. kr. učiteljski ravnatelj v spomin 50 letnice cesarjeve vlade.

XIII. zvezek: „**Andrej baron Čehovin**, slavni junak slovenski“. Str. 39 in stane nevezan 20 v. Spisal Janko Leban, viši-učitelj.

XIV. zvezek: „**Listi nabožno slovstveni**“, stane 90 v. Spisal Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani.

Poleg omenjenih zvezkov se nahajajo v družbini zalogi še:

„**Materine sanje**“. Slika v enem dejanju, str. 20, stane nevezan 30 v. Spisal Engelbert Gangl, mestni učitelj v Ljubljani.

„**Smrt pravičnega**“. Pismo Poncij Pilatove žene prijateljici. Po francoskem prosto poslovenila pokojna Lujiza Pesjakova. Cena 20 v.

Psalmi. Preložil Ivan Vesel. Cena 1 K.

Zvezek I., III. in IV. pa bi — če jih je kdo odati voljan — družba zopet sama rada nakupila.

„**Tarbula**, devica mučenica“. Pripovedna pesem, str. 49. Speval Janez Bilc. Cena 80 v.

„**Sv. Ahacij s tovariši mučenci**, kranjske dežele pomočnik“, str. 35. Spisal Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani. Cena 30 v.

„**Mučenci**“. Starokrščanska povest. Hrvatsko spisal Milutin Mayer. S pisateljevim dovoljenjem poslovenil Emonski. Založil družbini prvomestnik Tomo Zupan. Cena 90 v.

„**Koledar** družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, za prestopno leto 1904.“ Izdalo in založilo vodstvo. Cena 1 K 20 v.

„**Koledar** družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, za navadno leto 1905“. Izdalo in založilo vodstvo. Cena 1 K 20 v.

„**Koledar** družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, za navadno leto 1906“. Izdalo in založilo vodstvo. Cena 1 K 20 v.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Založništvo blaga,

ki se prodaja v prid **družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** imajo sledeče tvrdke:

G. **Auerjevi** dediči v Ljubljani: Pivo v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Jernej **Bahovec** v Ljubljani: Peresa družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Bonač** v Ljubljani: Svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Drufovka** v Gorici: Voščilo za črevlje v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Adolf **Jocobi** na Dunaju VIII.: Svalčični papirčki in svalčični ovitki v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Uroš **Krsnik** v Ljubljani: Šampanjec v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Frančišek **Kollmann** v Ljubljani: Cilindri za svetilke v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Milo družbe sv. Cirila in Metoda: Založništvo v Ljubljani, Mestni trg.

Ivan **Perdan** v Ljubljani: Vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ivan **Perdan** v Ljubljani: „Kavin pridatek“ (cikorija) družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

J. N. **Peteršič** v Ptuju: Pisemski papir družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Vaso **Petričič** v Ljubljani: Toaletno milo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

A. E. **Škaberne** v Ljubljani: Ciril-Methodovo platno.

Svetko Hanibal **Škerl** v Trstu: Via Giulia: Biškoti družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Navedeno izborno domače blago najtopleje priporo-
čamo in prosimo, naj je zahteva vsaka Slovenka in
vsak Slovenec vselej in povsod, ker s tem ne koristi
le sebi, nego tudi družbi sv. Cirila in Metoda. Kdor
rabi to blago, vročuje naši družbi znatnih svot brez
vsake gmotne škode. Zato pa Slovenci, da pripeljejo
naši koraki v boljšo bodočnost, vsaj zanaprej
vstrajno sledite tej naši nameri in podpirajte vse-
slovensko šolsko družbo, kupujoč priporočeno blago.

Vodstvo.



Naznanila

v „Koledarju“ družbe sv. Cirila in Metoda

blagovole naj cenjeni mnogobrojni člani družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in nizko ceno. Ker je dohodek naznanil odmenjen družbi v korist, je želeti, da se čast. naročniki pri naročbah sklicujejo izrecno na inserat v „Koledarju“, ker tako poudarjanje osigurava dotični uspeh inseriranja.

|| || | Telefon št. 135.

Poštno-hranilnični račun 849.076.

|| || |

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Kongresnem trgu šte. 15,

nasproti nunske cerkve, v Souvanovi hiši, sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$, od dneva vložitve do dneva dviga, brez odbitka rent. davka.

□ □ □

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo. Na razpolago so poštne hranilnične položnice.

Dr. Matija Hudnik, predsednik.

Novozgrajena tovarna za kartonažno in papirno industrijo

v
**Čopovih
ulicah**

ooo

Lastna električna
razsvetljava. ▲

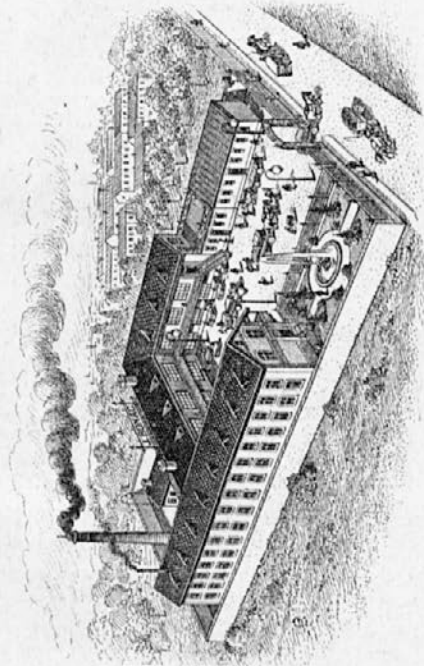
ooo

v
**Čopovih
ulicah**

ooo

Vsestransko
priznana izborna
postrežba.

ooo



Velika renomirana
knjigoveznica.
Trgovina papirja in šol. potrebščin.

IVAN BONAČ
LJUBLJANA.

Glavna zaloga narodnega
kolka in Ciril in Metodovih
Hardtmuthovih svinčnikov.

Zahtevajte vedno in povsod edinole

**Pralno milo v prid družbe
sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

Dobiva se v vsaki trgovini.

Proti zobobolu in gnilobi zob

izborna deluje dobro znana

antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobni prašek

1 škatljica 30 vin.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, med. mil, medicinskih vin, specialitet, najfinejših parfumov, kirurških obvez, svežih min. vod. itd.

Deželna lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubilejskega mostu.

Mastin



„Vžlgalice družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani“

ter

„Kavin pridatek v korist družbe
sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“

priporoča založnik: Ivan Perdan v Ljubljani.



Točna postrežba.



Obče znana manufakturna trgovina
Češnik & Milavec

Ljubljana

Lingarjeve ulice

priporoča

slavnemu občinstvu pri nakupovanju različnega
oblačilnega blaga

svojo bogato zalogo.



Nizke cene.



Razpošiljanje blaga
na vse kraje sveta!



Najcenejša, največja
ekspozna trdka!

H. Suttner, urar, Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža

(prej v Kranju)

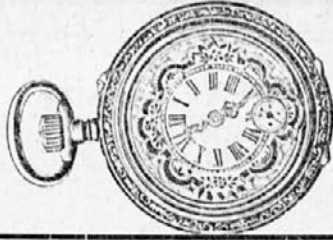
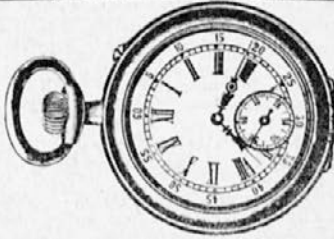
priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

~ švicarskih ur. ~

briljantov, zlatnine in srebrnine v veliki
izberi, po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro,
je to, da ga razpošiljam po celem
svetu. Na stotine pohvalnih pism je vsakomur prosto-
voljno na ogled, da se lahko sam prepriča. ~ ~ ~

Prosim, zahtevajte veliki, novi cenik, ki se pošlje zastoni
in poštne prosto.



== Ceniki zastonj in franko. ==



Priznanano
najboljše in
najizdatnejše

**oljnate ==
== barve,**

firnež,

edino le iz kranj-
skega lanenega
olja, in

**najfinejše
lake**

angleške, za vo-
zove, kočije itd.,

**barve
za umetnike,
fine oljnate
barve za štu-
dije** dr. Schön-
felda;

akvarelne barve,
trde in tekoče,
tempera-barve

v tubah za
umetnike in šolo,

**pastelne barve, raznobarv. tinte in tuše in barve za obreze knjig,
bronce, slikarsko platno in papir, paleta, škatlje za študije,
čopiče za umetnike, slikarje cerkva in sob, pleskarje in mizarje,
najnovejše slikarske vzorce,**

prodaja in ima v zalogi

Adolf Hauptmann v Ljubljani.

Največja zaloga mavca (gips), karbolineja, kleja za mizarje, hišnih
fasadnih barv za apno in najb čopičev za zidarje in vsako obrt.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje človeško življenje po vseh kombinacijah, izmed katerih so najugodnejše naslednje :

Za slučaj smrti, po kateri naj se taista primeri kadar koli — izplača se zavarovani kapital **takoj** dotičnim dedičem.

Za doživetje in smrt, t. j. ako zavarovanec doživi naprej določeno leto, katero si sam izvoli, izplača se zavarovalnina njemu samemu; ako prej umrje, pa takoj njegovim dedičem. Pri tem načinu se more zavarovati tudi tako, da mu ostane ravno toliko kapitala izplačanega po smrti, kolikor ga je prejel ob doživetju določ. dobe.

Vzajemno, n. pr. mož in žena, brat z bratom ali kakšni drugi osebi, in sicer tako, kadar umrje eden izmed njiju, izplača se zavarovalnina preživelemu zavarovancu.

Za dobo 20 let, t. j. ako umrje v teh letih, izplača se zavarovani znesek dedičem; ako pa jih doživi, potem določi sam, kako se mu naj izplača kapital: ves naenkrat, v dosmrtnih obrokih, ali pa šele po smrti.

Za rento ali pokojnino, katera se začenja dotičniku izplačevati takoj po enkratni vlogi gotovega zneska, ali pa šele po nekaj letih, i. s. do smrti.

Doto otrokom, zlasti dekletom, katera se izplača, ko doživi zavarovani otrok 18., 20. ali 24. leto svoje dobe in to tudi takrat, ako je zavarovanec (oče, mati, skrbnik itd.) umrl pred koncem zavarovalne dobe, dasi v tem slučaju preneha daljše vplačevanje zavarovalnine. Ako umrje otrok pred določenim letom, izplača se vsa zavarovalnina roditelju, zavarovalcu itd. ali pa se prenese ves kapital na kakšno drugo osebo.

Vse te in ostale načine zavarovanja prevzame banka „Slavija“ po ugodnejših pogojih in cenejših tarifih, kakor vse druge zavarovalnice. Vrh tega pa imajo člani banke „Slavije“ — ker je vzajemna zavarovalnica — brez posebnega priplačila, še pravico do dividende, t. j. do deleža čistega dobička, ki je doslej znašal po 10, 20, 25 in eno leto celotj 48 odst.

Rezervni fond koncem leta 1905	K 34,788.637-75
Pupilarno varno naloženih	34,087.781-48
Izplačani kapitali in škode leta 1905	1,784.379-27
Izplačani kapitali in škode sploh	87,176.383-75
Plačana zavarovalnina leta 1905	4,610.957-25
Izplačana dividenda leta 1905	206.296-40
Izplačana dividenda sploh	1,606.893-21

Vsa potrebnejša pojasnila o zavarovalnih stvareh daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposke ulice št. 12.



ANTON PRESKER

Odlikovan
z zlato kolajno
v Parizu leta
1904

krojač v Ljubljani
sv. Petra cesta št. 14

Odlikovan
z zlato kolajno
in križcem v
Londonu 1905

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

~ ~ duhovniške obleke ~ ~

iz trpežnega in solidnega blaga po zelo nizkih cenah.

□ □ □

Opozarja na svojo veliko zalogo izgotovljene
obleke

posebno pa haveloke v največji izberi po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini in slavnemu
občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

gospodom trgovcem

voščene zvitke in med za prodajo v škafih, po 15,
20 in 40 kg težkih, prav poceni.

Zaloga in prodaja brinja in brinjevca.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja
točno in pošteno postrežbo

OROSLAV DOLENEC

svečar in lector, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Wolfove ulice št. 10.

Prva modna trgovina za gospode

ENGELBERT SKUŠEK

Ljubljana, Pred Škofijo št. 19.

Perilo, ovratnice, nogavice, rokavice, klobuki,
čepice, dokolenke, dežniki, gamaše, palice,
žepne rute, dežni plašči, telovniki, čevlji,
parfum, kopalno perilo, toaletno blago itd.

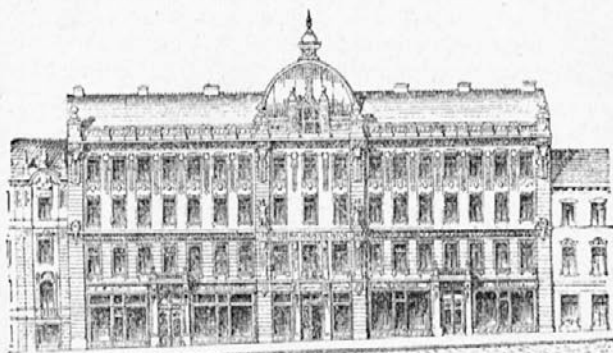
Dobro blago!

Nizke cene!

Stanje hranilnih vlog:
nad 22 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 750.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska



v lastni hiši v Prešernovih ulicah števil. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in
potom c. kr. poštne hranilnice.

Drogerija Anton Kanc

v Ljubljani, Židovske ulice št. 1

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in prašek, redilne in posipalne moke za otroke, ribje olje, parfume in toaletne predmete, obvezila, fotografske aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. — Čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopeli.

Zaloga karbida. — Oblastvenno konces. oddaja strupov.

Kupuje razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd.

L. MIKUSCH

tovarna solnčnikov in dežnikov

v Ljubljani, Mestni trg št. 15.

□ □ □

□ □ □

□ □ □

Prekupcem so ceniki na razpolago.



Prekupcem so ceniki na razpolago.

Domača tvrdka.

Največja zaloga
izgotovljene obleke
za gospode, gospe in dečke.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice.

Velika izbira po poljubnem kroju iz-
vršene obleke

iz najrazličnejšega blaga za vsak letni čas.

Najcenejše nakupovanje dobro in trpežno iz-
gotovljenih oblek za

lovce, turiste in potovalce,
različno prikrojenih

== zimskih in vrhnih sukenj ==

itd. za gospode; za gospe:

plaščev in plaščkov

tudi s krznino obloženih in obrobljenih.

V zalogi imava tudi najrazličnejše blago ter spre-
jemava naročila za

== izvršitev oblek ==

po izbranem blagu.

Nujna naročila v najkrajšem času.

Najnižje cene.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Delniška glavnica K 2.000.000, rezervni zaklad K 250.000.

Posreduje najkulantneje **nakup in prodajo** vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, prioritet, srečk in novcev;

prevzema: **zavarovanja proti kurzni izgubi pri izžrebanju** (glej premijski tarif za l. 1903.);

denarne in hranilne vloge na tekoči račun ali na vložno knjižico. Vloženi denar se obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. Od vlog na knjižice plačuje banka 20 % rentnino.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane obligacije, srečke in kupone.

Prodaja in kupuje **devize in valute**. Da je **predujme na vrednostne listine** pod kulantnimi pogoji. **Eskomptuje in vnovčuje menice**.

Preskrbuje **vinkulacijo in devinkulacijo**, zlasti vojaških ženitninskih kavcij ter raznih ustanov. Vsa potrebna pojasnila, kateri papirji so za to najbolj umestni, kako se doseže čim višje obrestovanje, kdaj je izmenjava posameznih papirjev koristna, daje drage volje in izvede vse tozadavne transakcije najtočneje.

Borzna naročila za dunajsko in inozemske borze izvede točno in ceno. **Nakaznice in čeki** na inozemska mesta. **Promese** k vsem žrebanjem.

Podružnici v Spljetu in v Celovcu.

ALOJZIJ VODNIK

kamenar

Ljubljana, Kolodvorske ulice 32.



Delavnice in kamnolomi
za splošna kamenarska
cerkvena umetna dela.



o o o o o o o o
Pohištvene plošče, spo-
meniki in stavbni pro-
izvodi.



